

НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

**ГОДИШЕН ОТЧЕТ
ЗА ДЕЙНОСТТА
НА НАЦИОНАЛНИЯ
ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ
през 2019 г.**

София, 2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

стр.

ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
ДЕЙНОСТИ НА НОИ ПРЕЗ 2019 г. НАКРАТКО В ЧИСЛА	7
МИСИЯ, ВИЗИЯ, ПРИНЦИПИ, ЦЕННОСТИ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ	8
ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ НА НОИ	9
АДМИНИСТРАТИВНА СТРУКТУРА НА НОИ ПРЕЗ 2019 г.	12
ДЕЙНОСТИ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ	12
I. ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ.....	12
1. Методологически дейности по отпускането и изплащането на пенсиите	12
2. Отпускане и изплащане на пенсиите по българското законодателство в териториалните поделения на НОИ	15
II. ОСИГУРЯВАНЕ И КРАТКОСРОЧНИ ПЛАЩАНИЯ.....	17
1. Парични обезщетения и помощи.....	17
2. Методология на осигуряването и контрол	20
3. Медицинска експертиза на работоспособността	23
4. Профилактика и рехабилитация	28
5. Трудови злополуки и професионални болести	30
III. ЕВРОПЕЙСКИ РЕГЛАМЕНТИ И МЕЖДУНАРОДНИ ДОГОВОРИ	36
1. Краткосрочни обезщетения по европейски регламенти и международни договори	37
2. Пенсионно осигуряване по европейски регламенти и международни договори	37
3. Методическа дейност, процесуално представителство и контрол.....	38
IV. ОСИГУРИТЕЛЕН АРХИВ	39
1. Методология на осигурителния архив.....	39
2. Осигурителен архив в ТП на НОИ	40
3. Електронен осигурителен архив.....	43
V. ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ	48
1. Функционални модули на ИС на НОИ	48
2. Предоставяне на информация по сключени споразумения и договори за обмен на информация с организации, ведомства и потребители	52
3. Европейска интеграция и международни договори	53
4. Електронни услуги.....	54
5. Техническо и комуникационно осигуряване	56
VI. АНАЛИЗ, ПЛАНИРАНЕ И ПРОГНОЗИРАНЕ	57
1. Бюджет на държавното обществено осигуряване	57
2. Прилагане на актюерски техники и модели	59
3. Статистически справочници и бюлетини	61
4. Изготвени анализи и информационни материали	61
5. Стратегическо, оперативно планиране и управление на риска в оперативната дейност на НОИ.....	62
ДЕЙНОСТИ НА ОБЩАТА АДМИНИСТРАЦИЯ	63
I. ПРАВНО ОБСЛУЖВАНЕ	63
1. Осигурително законодателство	63
2. Правно обслужване.....	65
II. ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ И УПРАВЛЕНИЕ НА СОБСТВЕНОСТТА	66

1. Планиране и провеждане на обществени поръчки.....	66
2. Управление на собствеността.....	67
III. ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДНА ДЕЙНОСТ	68
1. Финансово-счетоводна дейност и банково обслужване	68
2. Инвестиционна дейност по отношение на свободните средства на Учителския пенсионен фонд (УчПФ)	69
IV. УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ.....	70
1. Структура и разпределение на щатната численост в НОИ.....	70
2. Прилагане на системата за натовареност на звената и дейностите в ТП на НОИ.....	72
3. Администриране на персонала	73
4. Профил на персонала, зает в основната численост на администрацията на НОИ	76
5. Набиране, подбор и професионално развитие на персонала в администрацията на НОИ	77
6. Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.....	80
V. ОБЩЕСТВЕНИ КОМУНИКАЦИИ	80
1. Контактен център.....	80
2. Връзки с обществеността	82
3. Популяризиране на електронните услуги на НОИ	85
4. Интернет страница.....	85
5. Проучване на удовлетвореността на клиентите на НОИ	86
VI. МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ	88
1. Междуинституционални работни групи и срещи.....	88
2. Партньорство с международни организации и чуждестранни осигурителни институции	90
3. Проекти с международно финансиране.....	92
ДРУГИ ДЕЙНОСТИ.....	94
I. СИГУРНОСТ	94
1. Регистратура за класифицирана информация и контролни пунктове в НОИ.....	94
2. Специален регистър.....	95
3. Управление при кризи и отбранително-мобилизационна подготовка (УК и ОМП).....	95
II. ФИНАНСОВ КОНТРОЛ	96
III. ВЪТРЕШЕН ОДИТ	97
IV. ИНСПЕКТОРАТ	98
1. Планови проверки.....	99
2. Извънпланови проверки	99
3. Дисциплинарни производства и мониторинг по спазване на препоръките и предложенията	100
ПРИЛОЖЕНИЯ	101
1. Обща организационна схема на НОИ.....	102
2. Административна структура на НОИ.....	103
3. Административна структура на ТП на НОИ.....	104
4. Административна структура на ТП на НОИ – София-град.....	105

СЪКРАЩЕНИЯ И АКРОНИМИ

АД	Акционерно дружество
АЗ	Агенция по заетостта
АИС	Автоматизирана информационна система
АСП	Агенция за социално подпомагане
АХУ	Агенция за хората с увреждания
БГА	Българска гражданска авиация
БНБ	Българска народна банка
ГД „ГРАО“	Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“
ДА „ЕУ“	Държавна агенция „Електронно управление“
ДАНС	Държавна агенция „Национална сигурност“
ДКСИ	Държавна комисия по сигурността на информацията
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДЦК	Държавни ценни книжа
ДЧ	Държава членка
ЕАД	Еднолично акционерно дружество
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕИО	Европейска икономическа общност
ЕИП	Европейско икономическо пространство
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Европейска общност
ЕР	Експертно решение
ЕРМД	Европейски регламенти и международни договори
ЕС	Европейски съюз
ЕЦБ	Европейска централна банка
ЗА	Закон за администрацията
ЗБУТ	Закон за безопасни условия на труд
ЗГВРСНР	Закон за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя
ЗЗКИ	Закон за защита на класифицираната информация
ЗКОНПИ	Закон за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗПГРРЛ	Закон за политическа и гражданска реабилитация на репресираните лица
ЗУНК	Закон за уреждане на необслужвани кредити
ЗФУКПС	Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор
ЗХУ	Закон за хората с увреждания
ИА „ГИТ“	Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“
ИРМ	Изнесено работно място
ИСЕОДД	Интегрирана система за електронен обмен на документи и данни с НОИ
КПК	Краткосрочни плащания и контрол
КСО	Кодекс за социално осигуряване
ЛКК	Лекарска консултативна комисия
ЛН/ЛНЧ	Личен номер/Личен номер на чужденец
МАСО	Международна асоциация по социално осигуряване
МК	Медицинска комисия
МОТ	Международна организация на труда
МС	Министерски съвет
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите

НБД	Национална база данни
НЕЛК	Национална експертна лекарска комисия
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НОИ	Национален осигурителен институт
НОИПОБ	Наредба за отпускане и изплащане на паричните обезщетения за безработица
НПОПДОО	Наредба за паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване
НПОС	Наредба за пенсиите и осигурителния стаж
НС	Народно събрание
НСОИП	Национална система за отпускане и изплащане на пенсиите
НСИ	Национален статистически институт
ОА	Осигурителен архив
ОАМЕ	Отменени актове на медицинската експертиза
ОМЕ	Органи на медицинската експертиза
ООА	Обединен осигурителен архив
ОП	Оперативна програма
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление“
ОСВ	Осигурителен стаж и възраст
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПМС	Постановление на министерски съвет
ПОВН	Парични обезщетения за временна неработоспособност
ПОПДОО	Парични обезщетения и помощи, изплащани от ДОО
ПП	Програмен продукт
ППЗЗКИ	Правилник за прилагане на Закона за защита на класифицираната информация
ПППР	Парични помощи за профилактика и рехабилитация
РДПБЗН	Районна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“
РЗИ	Регионална здравна инспекция
СЕБРА	Системата за електронни бюджетни разплащания
СЕД	Структурирани електронни документи
СМР	Строително-монтажни работи
СУКД на НАП	Справочни услуги с контролиран достъп на НАП
СУЧР	Система за управление на човешките ресурси
СФУК	Система за финансово управление и контрол
ТЕЛК	Териториална експертна лекарска комисия
ТЗПБ	Трудова злополука и професионална болест
УП	Удостоверение за пенсиониране
УПФ	Универсален пенсионен фонд
УчПФ	Учителски пенсионен фонд
ФГВРС	Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“
ФСД	Финансово-счетоводна дейност
ЦЕО	Център за електронна обработка
ЦУ	Централно управление
ЧР	Човешки ресурси
ИЕН	Европейската мрежа на Международната асоциация по социално осигуряване

ВЪВЕДЕНИЕ

Националният осигурителен институт (НОИ) е публичната институция, управляваща държавното обществено осигуряване в Република България и носител на над 135-годишна традиция в социалноосигурителните отношения. Следвайки стратегическите цели и приоритети, залегнали в Стратегията за развитие на НОИ за периода 2018 – 2021 г., и през 2019 г. дейността на института беше насочена към въвеждането на различни иновационни управленски решения, които да отговорят на непрекъснато нарастващите очаквания от страна на обществото и темпа на развитие на модерните технологии.

Националният осигурителен институт предоставя на своите клиенти повече от 70 електронни услуги – справки, административни услуги и други. Част от онлайн справките за осигурените лица са със свободен достъп, а за други се изисква наличие на персонален идентификационен код (ПИК), който се издава във всяко едно от териториалните поделения в страната. За 2019 г. заявките за достъп до е-услугите на интернет страницата на НОИ достигнаха 12,4 милиона, докато година по-рано те са били близо 10 милиона, което е ръст от почти 25%.

Общо 380 440 клиенти са били обслужени в приемните на най-голямото териториално поделение на Националния осигурителен институт в София-град през 2019 г. Годишната справка от електронната система за управление на административното обслужване показва, че най-голям е броят на потребителите, ползвали услугите във връзка с изменение на вече отпусната пенсия, следван от извършените консултации и справки, свързани с обезщетенията за временна неработоспособност и майчинство, както и услугите свързани с подаването на заявление за отпускане на пенсия със стаж в чужбина. През 2019 г. средното време на изчакване в приемната на ТП на НОИ – София-град е по-малко от 14 минути, а средното време на обслужване не надвишава 7 минути. 2 040 клиенти на института са се възползвали от възможността да си запазят час за прием в ТП на НОИ – София-град през интернет. Двете основни услуги, за които са направени най-много онлайн заявки, са свързани с безработицата – подаване на заявление за отпускане на обезщетение – 480, и услуги за безработни лица – 425.

Във връзка с промените в КСО от началото на м. май и въведеното право на избор от лицата до 1 януари 2023 г. на методика за изчисляване на индивидуалния им коефициент при пенсиониране с пенсия за трудова дейност, с цел подпомагане на лицата за осъществяване на информиран избор, във всички териториални поделения на НОИ бяха обособени специални работни места, на които се предоставяше информация единствено по тази тема. Освен в регионалните структури и в изнесените работни места на института, консултации се извършваха и от мобилни екипи в общинските центрове по места, като графици за посещенията на екипите през м. май и м. септември 2019 г. бяха оповестени в приемната на всяко ТП.

През 2019 г. стремежът на институцията за все по-добра организация и достъпност на обслужването и предприетите от ръководството стъпки по въвеждането на нови технологични решения получиха авторитетно признание. Въз основа на детайлен мониторинг на дейността на института, както и на база препоръки от потребителите Националният осигурителен институт бе отличен в категория „Достъпност в обслужването на гражданите“ на престижните „Годишни награди за държавните институции – добрите примери“. Инициативата се организира от фондация „Граждани срещу бюрокрацията“ под патронажа на Европейския парламент.

Напредък бе постигнат и в рамките на друг от приоритетите на Националния осигурителен институт – международното сътрудничество в областта на социалното осигуряване. През 2019 г. важен момент в тази област беше изборът на управителя на института г-н Ивайло Иванов за член на Управляващия комитет към Европейската мрежа на Международната асоциация по социално осигуряване (МАСО). С мандат от 3 години (2020 – 2022 г.) той ще представлява Централно-източния европейски регион. Това ще

допринесе за развитието на института, като надежден и съвременен партньор в национален и международен план.

Отчетът за дейността на Националния осигурителен институт за 2019 г. представлява цялостен преглед на дейността и вътрешното управление, съобразно правомощията на института, регламентирани в Кодекса за социално осигуряване. Популяризирането и разясняването на дейността на НОИ и представянето му пред обществеността е важна задача, както за изграждането на положителния публичен образ на прозрачна държавна институция, така и за разясняване пред обществото на същността, целите и задачите на организацията. От изключително голямо значение за ефективната работа на НОИ е информираността на българското общество относно цялостната му дейност.

Годишният отчет за дейността на НОИ през 2019 г. е приет с Решение № 2 от Протокол № 5 от 12.05.2020 г. на Надзорния съвет на НОИ.

ДЕЙНОСТИ НА НОИ ПРЕЗ 2019 г. НАКРАТКО В ЧИСЛА

1. Определената щатна численост на персонала в Националния осигурителен институт е 3 467 служители, от които в ЦУ на НОИ – 397 щатни бройки (11,5% от общата численост) и 3 070 щатни бройки (88,5%) в ТП на НОИ;
2. Общият брой на постъпилите заявления във всичките 28 териториални поделения на НОИ, които са във връзка с приложимото пенсионно законодателство, е 375 114;
3. От териториалните поделения на НОИ са приети общо 3 267 908 бр. основни документи за изплащане на парични обезщетения и помощи;
4. Чрез Интегрираната система за електронен обмен на документи и данни с осигурителите и самоосигуряващите се лица за изплащане на паричните обезщетения от ДОО по електронен път са приети 3 267 908 бр. документи;
5. Броят на регистрираните заявления за отпускане на парични обезщетения за безработица е 154 205;
6. Извършените ревизии са 6 774, като установеният начет е в размер на 992,9 хил. лв. Контролните органи на НОИ са съставили 19 924 бр. констативни протоколи;
7. Съставени са 781 акта за административни нарушения на осигурители и са издадени 600 наказателни постановления за налагане на административни наказания;
8. В териториалните поделения на НОИ са приети разплащателни ведомости и трудовоправни документи на 2 769 прекратени осигурители. Броят на приетите дела е 31 239, а броят на листовите – 3 537 517;
9. Общият брой издадени удостоверения за осигурителен стаж и осигурителен доход от осигурителния архив на НОИ е 64 322;
10. Клиентите на НОИ са ползвали 177 384 пъти услугите на Контактния център, като най-често постъпилите въпроси са свързани с изплащането на обезщетения по издадени болнични листове.

МИСИЯ

Националният осигурителен институт – гарант за законосъобразно и прозрачно управление на публичния ресурс на държавното обществено осигуряване, предоставящ висококачествени социалноосигурителни услуги.

ВИЗИЯ

Иновативна социалноосигурителна институция, която се ползва с високо обществено доверие и прилага принципите на открито управление.

ПРИНЦИПИ

- *законност, равнопоставеност, обективност*
- *прозрачност, отговорност, отчетност, контрол*
- *ефективност, ефикасност, достъпност, сигурност*

ЦЕННОСТИ

- *Професионализъм и компетентност*
- *Информираност и комуникативност*
- *Толерантност и екипност в работата*
- *Креативност и иновативност*
- *Етичност и отзивчивост*

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА НАЦИОНАЛНИЯ ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ 2018 – 2021 г.

- ЦЕЛ 1:** Предоставяне на висококачествени административни услуги и нарастване на потребителската удовлетвореност.
- ЦЕЛ 2:** Повишаване на организационната ефективност и информационната сигурност.
- ЦЕЛ 3:** Подобряване на контрола при управлението на финансовия ресурс на държавното обществено осигуряване и изпълнение на дейностите в НОИ.
- ЦЕЛ 4:** Усъвършенстване на прилаганите комуникационни канали, партньорски взаимоотношения и международно сътрудничество.

Наблюдението, измерването и оценката за степента на постигане на стратегическите цели на НОИ, се извършва ежегодно чрез измерване и отчитане нивото на оперативно изпълнение. През 2019 г. резултатите показват, че от 29 общи оперативни цели, 11 са оценени като напълно постигнати, при самооценка 100% изпълнение, 14 – задоволително постигнати, при самооценка над 50%, но под 100% изпълнение. Отчетени като незадоволително

постигнати са четири от общите оперативни цели на института, самооценката на които е под 50% изпълнение.

Постигането на годишните оперативни цели води до постигането на стратегическите такива, които от своя страна са свързани с осъществяването на визията на Националния осигурителен институт.

Резултатите илюстриращи нивото на институционалното изпълнение през 2019 г. по стратегически цели са представени в следващата таблица.

Таблица № 1 : Информация за нивото на изпълнение на Общите оперативни цели на НОИ за 2019 г. и разпределението им по стратегически цели.

Стратегическа цел	Брой общи оперативни цели	Напълно постигнати (%)	Задоволително постигнати (%)	Незадоволително постигнати (%)
1. Предоставяне на висококачествени административни услуги и нарастване на потребителската удовлетвореност.	8	25,0	50,0	25,0
2. Повишаване на организационната ефективност и информационната сигурност.	13	23,1	61,5	15,4
3. Подобряване на контрола при управлението на финансовия ресурс на държавното обществено осигуряване и изпълнение на дейностите в НОИ.	4	75,0	25,0	0,0
4. Усъвършенстване на прилаганите комуникационни канали, партньорски взаимоотношения и международно сътрудничество.	4	75,0	25,0	0,0
ОБЩО	29	37,9	48,3	13,8

ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ НА НОИ

Органите на управление на Националния осигурителен институт, определени в Кодекса за социално осигуряване, са надзорен съвет, управител и подуправител. Техните функции и правомощия са разписани в глава трета на КСО.

Надзорен съвет

Надзорният съвет (НС) се състои от по един представител на всяка от представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, признати съгласно Кодекса на труда, и равен на тях брой представители, определени от Министерския съвет. Като член в Надзорния съвет на НОИ от квотата на Министерския съвет участва задължително заместник-изпълнителен директор на Националната агенция за приходите. Мандатът на НС на НОИ е четиригодишен. Членовете му избират на ротационен принцип председател и двама заместник-председатели от състава си. Общият брой на представителите на представителните организации е 14 и е разпределен както следва:

Изпълнителна власт

- Министерство на труда и социалната политика (2)
- Министерство на финансите (1)
- Министерство на здравеопазването (1)
- Министерство на икономиката (1)
- Министерство на образованието и науката (1)
- Национална агенция за приходите (1)

Синдикални организации

- Конфедерация на труда „Подкрепа“ (1)
- Конфедерация на независимите синдикати в България (1)

Работодателски съюзи

- Българска стопанска камара (1)
- Асоциация на индустриалния капитал в България (1)
- Българска търговско-промишлена палата (1)
- Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ) „Гласът на българския бизнес“ (1)
- Съюз за Стопанска Инициатива (1)

Надзорният съвет се свиква на заседания от председателя или по искане на една трета от членовете му. В тях със съвещателен глас участва и управителят на Националния осигурителен институт. За редовни се смятат заседанията, на които са присъствали най-малко половината от членовете му. Решения се взимат, ако за тях са гласували повече от половината от общия брой на членовете на Надзорния съвет.

През 2019 г. са проведени общо [12 заседания, на които са взети 45 решения](#). Най-много решения са взети за утвърждаване на проекти на нормативни актове по ДОО преди внасянето им за приемане от съответните държавни органи. През 2019 г. са разгледани и утвърдени:

- Отчет за изпълнение на бюджета на ДОО за 2018 г. и проекта на Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2020 г.
- Годишен отчет за дейността на НОИ през 2018 г.
- Взети са 11 решения свързани с утвърждаване на проекти на нормативни актове по държавното обществено осигуряване преди внасянето им за приемане от съответните държавни органи (чл. 36, ал. 1, т. 4 от КСО).

Останалите решения на Надзорния съвет имат следния предмет на обсъждане:

- Взети са решения за провеждане на процедура за избор на изпълнители на дейността по профилактика и рехабилитация за 2019 г. и утвърждаване на документите за процедурата. Избрани са изпълнителите на дейността по профилактика и рехабилитация за 2019 г.
- Взето е едно решение, във връзка с приемане на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 13.02.2007 г. за ползване и изплащане на паричните помощи за профилактика и рехабилитация.
- Пет от решенията са свързани с вземането на решения за придобиване и разпореждане с имущество на НОИ над размера, определен от Правилника за организацията и дейността на НОИ;
- На основание чл. 35, ал. 7 от КСО е избран на ротационен принцип председател на Надзорния съвет от квотата на представителните организации на работодателите и двама заместник председатели.
- Шест от решенията са във връзка с разсрочване на вземания за задължителни осигурителни вноски към фондовете на ДОО по чл. 36, ал. 1, т. 6 от КСО.
- Одобрени са компенсирани промени в бюджета на ДОО за 2019 г.
- Взето е решение във връзка с приемане на Правилник за изменение и допълнение на Правилника за организацията и дейността на Националния осигурителен институт.
- Утвърдена е актуализирана Секторна стратегия за развитие на електронното управление в Националния осигурителен институт – „е-осигуряване“ 2018 – 2023 г., одобрена с Протоколно решение на Експертния съвет за интеграция на информационните ресурси към ДАЕУ от 02.08.2019 г.

В качеството си на едноличен собственик на капитала на „Профилактика, рехабилитация и отдих“ ЕАД, Надзорният съвет на НОИ е провел 2 заседания свързани с дейността на дружеството, на които са взети следните решения:

- Одобрен е Годишният финансов отчет и докладът за дейността за 2018 г.
- Приет е одиторския доклад за 2018 г.

- Избран е регистриран одитор, който да завери отчета на дружеството за 2019 г.
- Взето е решение, свързано с продажба на имот собственост на „ПРО“ ЕАД.
- Взети са решения, свързани с освобождаването и избора на членове на Съвета на директорите на „ПРО“ ЕАД и промяна в Устава на „ПРО“ ЕАД.

Управител и подуправител

Управителят се избира от Народното събрание за срок от четири години (чл. 37, ал. 1 от КСО) и действа от името на НОИ, организира и ръководи дейността му и го представлява пред всички физически и юридически лица в страната и в чужбина. Той е първостепенен разпоредител с бюджета на държавното обществено осигуряване и със средствата на Учителския пенсионен фонд.

През месец октомври 2019 г., по време на Световния форум по социално осигуряване, бе одобрена номинацията на г-н Ивайло Иванов, управител на Националния осигурителен институт за член на сформирания нов Управителен комитет на Европейската мрежа (IEN) на Международната асоциация по социално осигуряване (МАСО). Управителният комитет на IEN е съставен от председател и поне един представител от всяка от петте подрегионални групи в Европа. С мандат от 3 години (2020 – 2022 г.) управителят на Националния осигурителен институт ще представлява Централно-източния европейски регион, включващ Албания, България, Чехия, Унгария, Северна Македония, Полша и Сърбия.

Подуправителят се избира от Народното събрание за срок от четири години. Изпълнява функциите на управителя при неговото отсъствие, както и отделни правомощия на управителя в случаите на възлагане. Представлява института в междуинституционални работни групи, управителни органи и национални съвети.

В своята дейност, управителят се подпомага от Съвет на управителя и Регионален консултативен съвет.

Регионален консултативен съвет

Регионалният консултативен съвет се състои от управителя, подуправителя, главния секретар, ръководителя на ТП София-град и осем ръководители на ТП на НОИ. Представителите на териториалните поделения са с мандат от една година и се редуват по ред, определен от управителя.

Съветът се свиква на заседания от управителя, който е и негов председател. Решенията му се вземат с обикновено мнозинство.

Регионалният консултативен съвет: подпомага дейността на управителя в провеждане на регионалната политика и административното управление; анализира дейността на териториалните поделения и предлага решения за нейното усъвършенстване; обсъжда предложения за усъвършенстване дейността на териториалните поделения и подобряване на връзките между тях и Централното управление.

Съвет на управителя

Дейността на управителя се подпомага от Съвет на управителя, който се състои от управителя, подуправителя, главния секретар и ръководителите на функционалните направления в ЦУ на НОИ. Управителят свиква и ръководи заседанията на Съвета на управителя. Заседанията на Съвета на управителя са редовни, ако присъстват две трети от членовете, а решенията се вземат с обикновено мнозинство. Съветът на управителя предлага на Управителя проекти на решения, свързани с неговите правомощия по КСО.

През 2019 г. Съветът на управителя е провел три заседания, на които са взети четири решения. Съветът на управителя е изслушал и приел за сведение и доклади от международни работни семинари и срещи по различни теми.

АДМИНИСТРАТИВНА СТРУКТУРА НА НОИ ПРЕЗ 2019 г.

Националният осигурителен институт осъществява своята дейност чрез Централно управление и 28 териториални поделения (*Приложение № 1*). Това групиране е обусловено от спецификата на неговата дейност, изискваща структуриране, което от една страна да гарантира централизирано изпълнение на основните функции по отношение на планирането, контрола и управлението, както и осигуряване на необходимите ресурси (човешки, финансови, материално-технически), а от друга страна да ситуира звената, предоставящи услуги по-близо до техните ползватели.

С изменения в Правилника за организацията и дейността на НОИ (ДВ бр. 38 от 10.05.2019 г.) беше създадена нова длъжност – служител по сигурността на информацията, на пряко подчинение на управителя на НОИ, като общата щатна численост на института се запази.

Според функциите, които изпълняват, звената в централно управление са организирани в шест дирекции на специализираната администрация, шест дирекции на общата администрация, инспекторат, финансов контролор, длъжностни лица по защита на данните, служител по сигурността на информацията, дирекция „Вътрешен одит“ и дирекция „Сигурност“ (*Приложение № 2*).

Териториалните поделения на НОИ осъществяват дейностите по държавното обществено осигуряване, съгласно КСО съобразно териториалния им обхват (*Приложения № 3 и 4*).

Специализираната администрация извършва дейностите, възложени на НОИ съгласно КСО във връзка с осъществяване на държавното обществено осигуряване. Общата администрация подпомага реализирането на правомощията на управителя като ръководител на организацията, създава условия за осъществяването на дейността на специализираната администрация и извършва техническите дейности по административното обслужване на гражданите и юридическите лица.

ДЕЙНОСТИ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

I. ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

Пенсионното осигуряване е основополагаща дейност в работата на Националния осигурителен институт, която намира проявление както в отпускането и изменението на пенсиите и добавките към тях, така и в процеса на тяхното ежемесечно изплащане. Дейността се осъществява в териториалните поделения на НОИ с методическата, организационна и координираща подкрепа и съдействие на дирекция „Пенсии“ в Централно управление.

1. Методологически дейности по отпускането и изплащането на пенсиите

Методологията на отпускането, изменението и изплащането на пенсиите и добавките към тях на лицата, чиито права се преценяват само на основание българското пенсионно законодателство, се осъществява от дирекция „Пенсии“ в ЦУ на НОИ. Основната цел е изграждането на единна, непротиворечива и последователна практика при прилагане на нормативната уредба по пенсиите във всички териториални поделения на Националния осигурителен институт. Това се постига чрез методическите указания и систематизираната информация, които се предоставят на звената от функционално направление „Пенсии“ в териториалните поделения. Дейността включва и изготвянето на работни инструкции и процедури във връзка с отпускането, изменението и изплащането на пенсиите, извършването на анализи на дейността в ТП на НОИ и разработване процедури за контрол по отношение на изпълнението им, участието в подготовка на проекти на нормативни актове по общественото осигуряване, изготвянето на образци на заявления, декларации и други формуляри и разработването на нови или допълване на съществуващите показатели за статистическо

наблюдение на пенсиите. Техническото осигуряване на дейностите по пенсиите се реализира чрез Националната система за отпускане и изплащане на пенсиите (НСОИП).

Във връзка с пенсионното осигуряване през 2019 г. са осъществени следните дейности:

➤ Изготвени са 1 898 отговори на писма на граждани, осигурители, ведомства от централната и местната администрация и териториални поделения на НОИ, като над 800 от тях са постъпили по електронен път. Основна част от кореспонденцията е във връзка с условията за придобиване на пенсионни права, изразяване на становища за зачитане на категорията на труд при пенсиониране, запитвания по приложимото пенсионно законодателство, в съответствие с новостите при преизчисляване на пенсиите по реда на чл. 102 от КСО и други. Отговори и доклади са изготвяни до различни комисии към Народното събрание, до министъра на труда и социалната политика, до министъра на финансите и до Омбудсмана на Република България. Изразявани са писмени становища до институции, свързани с направените промени в осигурителното законодателство или прилагането му. Кореспонденция е осъществявана и с Националната агенция за приходите, Агенцията за социално подпомагане и териториалните поделения на НОИ.

➤ Изготвени са 367 бр. вътрешни документа – докладни записки, становища, писма, анализи и доклади. Те са във връзка със спазване на сроковете за произнасяне на длъжностните лица по пенсионното осигуряване, актуализиране на програмното осигуряване по пенсиите, вследствие на извършени законодателни промени, разработването на нови функционални възможности в програмните продукти, както и разработването на нови програмни модули, които са пряко свързани с дейността по пенсионното производство. Част от актуализацията на вътрешните документи е във връзка с утвърждаване на нови образци на заявления и формуляри по пенсиите, дейности по подобряване предоставяните електронни услуги, осъществяването на ефективен контрол по отношение на минимизиране на заложените в дейността рискове от неправилен разход на средства от фондовете на ДОО и постъпила информация за документи за осигурителен стаж и осигурителен доход със съмнения за неистинност, установени в хода на пенсионното производство, извършване на проверка при спрени и неуредени пенсионни партии или надвзети пенсии, както и във връзка с извършени проверки в пощенските станции.

➤ Изготвени са предложения за изменения и допълнения на Кодекса за социално осигуряване, Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж и Инструкция № 13 на НОИ за прилагането на Наредбата за категоризиране на труда при пенсиониране.

➤ Организиран са и са проведени три работни съвещания със служителите от функционално направление пенсия в ТП на НОИ за запознаване с новостите в пенсионното законодателство и изграждане на единна практика в дейностите по отпускане и изплащане на пенсиите.

➤ Извършен е анализ на осъществявания предварителен контрол за законосъобразност в дейностите по отпускане, изменение и изплащане на пенсиите, изготвени са указания и е организирано актуализирането на работните инструкции в ТП на НОИ.

➤ Осъществените конкретни дейности във връзка с методологията по **отпускане на пенсиите** през 2019 г. са следните:

- По въпроси, свързани с отпускането и изменението на пенсиите, както и по повод на извършените през 2019 г. промени в пенсионното законодателство, са изготвени 101 бр. методически указания, указателни писма и информация. От тях 70 са във връзка с представени документи със съмнение за неистинност.
- Във връзка с текущите изменения в нормативната уредба е актуализирана и публикувана на сайта на НОИ [Методика за изчисляване на индивидуалния коефициент за пенсиите, отпуснати с начална дата след 31.12.2018 г.](#)
- Организирана и подпомогната е дейността на ТП на НОИ във връзка с провежданите през 2019 г. консултации в приемните и от мобилни групи за подпомагане на гражданите при избора на по-благоприятната за тях методика за

изчисляване на индивидуалния им коефициент за определяне размера на пенсията.

- Изготвени са, съвместно с юристите на НОИ, споразумения между института и пенсионноосигурителните дружества, във връзка с издаването на удостоверения за осигурителния стаж от първа и/или втора категория труд на лицата, заявили желание да им се отпуснат срочни пенсии за ранно пенсиониране от професионален пенсионен фонд.
- Приет е „План за действие за повишаване ефективността на контрола в дейността по отпускане на пенсиите“, във връзка с който са извършени тематични проверки на дейността по отпускане на пенсиите във всички 28 ТП на НОИ. Резултатите са обобщени и анализирани и е изготвена Работна процедура за извършване на контрол на документи и данни за осигурителен стаж и доход в пенсионното производство, целяща да ограничи опитите за използване на неистински документи или такива с невярно съдържание и за предотвратяване на незаконосъобразно разходване на средства от бюджета на ДОО.

➤ Осъществените конкретни дейности във връзка с методологията *по изплащане на пенсиите* през 2019 г. са следните:

- Изготвени са 33 бр. методически указания до териториалните поделения на НОИ по повод прилагане на промените в нормативната уредба, касаещи дейността по изплащане на пенсиите и тяхното програмно осигуряване.
- Изразени са мотивирани становища по 4 молби за опрощаване на дългове от надвзети пенсии до Администрацията на Президента съгласно Указ № 2773/80 г. Всички молби са внесени за разглеждане в Комисията по опрощаванията. По част от молбите до Президента на Република България за опрощаване на дългове от надвзети пенсии е водена допълнителна кореспонденция с общинските съвети и териториалните данъчни дирекции.
- Осъществени са работни срещи за изготвяне на нормативна уредба и на споразумения с общините в Република България, както и за уточняване на технологията на работа, във връзка с въвеждане на механизма за лична помощ и трансфера на добавката за чужда помощ от НОИ към Агенцията за социално подпомагане. По този повод са изготвени информационен материал и указание до ТП на НОИ и е осъществена интензивна текуща комуникация с общините и ТП на НОИ и други институции.
- Създадени са нови връзки и функционалности в модулите от НСОИП, чрез които се свежда до минимум вероятността за допускане на грешки и е оптимизиран процесът по изплащане на пенсиите. По повод необходимостта от доразвиване на съществуващите функционалности и създаването на нови такива са разработени и изпратени до разработчика 11 задания. За извършените промени в НСОИП са подготвени и изпратени необходимите указания до ТП на НОИ. Ползването на отделните модули от системата създава възможност за пълното и точно информиране на гражданите в момента на обслужване на гише за всички необходими документи, за правилното им оформяне, за липсващите такива, за сроковете за представянето им.
- С промени в Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (обн. в ДВ, бр. 40 от 2019 г., в сила от 17.05.2019 г.) е създадена възможност, освен чрез банки, пенсиите да се изплащат и чрез други доставчици на платежни услуги, лицензирани от Българска народна банка или чрез клон на доставчик на платежни услуги, осъществяващ дейност на територията на страната. През 2019 г. са сключени два договора за изплащане на пенсии с „Изипей“ АД и „Транскарт Файненшъл Сървисис“ АД.

2. Отпускане и изплащане на пенсиите по българското законодателство в териториалните поделения на НОИ

Дейностите по отпускане, изменение, осъвременяване, спиране, възобновяване, прекратяване, възстановяване и изплащане на пенсиите и добавките към тях се осъществява в структурните звена „Пенсии“ в териториалните поделения на НОИ. В тези звена се извършват всички дейности по пенсионното обслужване на осигурените лица, както и пенсионните производства във връзка с пенсиите и добавките, изплащани към тях, когато се преценяват пенсионни права по българското законодателство или по европейските регламенти и/или международните договори в областта на социалната сигурност на лица с постоянен адрес в Република България.

Обслужването на гражданите по въпроси, свързани с пенсионното осигуряване, се извършва, чрез приемните на института като дейността им е организирана по начин, който цели ефективно, бързо и компетентно обслужване. Правят се справки по отпускане и изплащане на пенсиите, провеждат се консултации относно пенсионните права на лицата, приемат се и се завеждат постъпващи заявления, документи за учащи, издават се удостоверения във връзка с пенсиите. Справки и консултации се правят както в приемната, така и от началника на отдела и ръководителите на сектори, съгласно утвърденото по места приемно време на длъжностните лица.

Кореспонденцията и обслужването на гражданите се осъществява и по електронен път, съгласно изискванията на Закона за електронното управление, вкл. чрез електронните административни услуги, предоставяни от НОИ на лицата с издаден единен идентификационен код (ЕИК).

Общият брой на постъпилите през 2019 г. заявления, свързани с отпускането и преизчисляването на пенсиите, във всичките 28 териториални поделения на НОИ, е 375 114, което е с 13 758 заявления повече от 2018 г. От тях:

- 79 019 бр. за отпускане на лични пенсии за осигурителен стаж и възраст;
- 27 356 бр. за отпускане на лични пенсии за инвалидност поради общо заболяване;
- 68 бр. за отпускане на лични пенсии за инвалидност поради трудова злополука или професионална болест;
- 56 572 бр. за отпускане на наследствени пенсии или „вдовишки“ добавки по чл. 84 от КСО;
- 212 099 бр. заявления за преизчисляване на пенсиите с придобит след пенсионирането осигурителен стаж или осигурителен стаж и осигурителен доход по чл. 102 от КСО.

Таблица № 2: Постъпили заявления в ТП на НОИ във връзка с пенсионното обслужване през периода 2017 – 2019 г.

Вид заявление	Брой		
	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Общо постъпили заявления, в т.ч.:	339 398	361 357	375 114
Лична пенсия за осигурителен стаж и възраст	78 687	83 822	79 019
Лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване	29 099	29 564	27 356
Лични пенсии за инвалидност поради трудова злополука или професионална болест			68
Наследствена пенсия или добавка по чл. 84 от КСО	59 240	57 921	56 572
Заявления за преизчисляване на пенсия по чл. 102 от КСО	172 372	190 050	212 099

В сравнение с броя на заявленията през 2018 г. се наблюдава намаляване на техния брой както на пенсиите за ОСВ, така и на тези за инвалидност поради общо заболяване и на наследствени пенсии и добавки по чл. 84 от КСО. Въпреки това, общият брой на заявленията във всички ТП на НОИ през 2019 г. е увеличен спрямо подадените през 2018 г. – от 361 357 бр. на 375 114 бр. Дължи се основно на броя на заявленията за преизчисляване на пенсиите на основание чл. 102 от КСО, който от 190 050 бр. през 2018 г. нараснал на 212 099 бр. Увеличението на броя на тези заявления е в резултат на новосъздадената разпоредба в КСО, съгласно която въз основа на еднократно подадено заявление се извършва служебно ежегодно преизчисляване на пенсиите, свързани с трудова дейност, с придобития след пенсионирането осигурителен стаж или осигурителен стаж и осигурителен доход.

Десетте териториални поделения с най-висок общ брой на приети заявления през 2019 г. са:

- София-град – 77 729 бр.,
- Пловдив – 36 031 бр.,
- Варна – 21 998 бр.,
- Бургас – 21 679 бр.,
- Стара Загора – 19 088 бр.,
- София-област – 13 623 бр.,
- Хасково – 13 562 бр.,
- Плевен – 13 233 бр.,
- Благоевград – 12 819 бр. и
- Велико Търново – 12 083 бр.

Най-нисък е броят на приетите заявления в градовете с по-малко население: Монтана – 6 313 бр., Разград – 5 545 бр., Търговище – 5 135 бр., Силистра – 4 708 бр. и Видин – 4 196 бр. Средният брой на постъпилите през 2019 г. заявления във всички 28 ТП на НОИ е 13 397.

Във връзка с дейността по изплащане на пенсиите през 2019 г. са обработени 60 417 случая на пенсии, изплатени за минало време и 112 920 случая на възстановени неизплатени пенсии. Пенсионерите, чиито пенсии са спрени от изплащане през годината въз основа на нормативно установени основания, са 401 116.

През 2019 г. са издадени 58 847 удостоверения във връзка с получаваната от лицата пенсия и/или добавка.

Обработени са 24 643 документа на учащи във връзка с изплащане на наследствените им пенсии и 25 902 заявления от наследници за изплащане на неполучена пенсия от починал пенсионер.

Извършените промени по смяна на адреса за получаване на пенсията чрез пощенска станция, както и на начина, по който се изплаща пенсията – чрез пощенска станция, банка или друг доставчик на платежни услуги са общо 75 409.

По искане на работодателя или органа по назначаването, за предоставяне на информация за упражнено право на пенсия за осигурителен стаж и възраст от техни работници и служители, са изготвени 20 818 справки.

През годината са обработени 12 018 запора, наложени върху пенсиите, по реда на Гражданския процесуален кодекс от държавни и частни съдебни изпълнители (при 16 990 през 2018 г. и 19 130 през 2017 г.). Наблюдаваната трайна тенденция за намаляване на броя на пенсионерите, от чиито пенсии се правят удържки по запори, се дължи, от една страна, на увеличаването на размера на минималната работна заплата за страната (определяща несеквестируемия минимум, поради което удържките по наложени запори върху пенсиите под посочения размер са преустановени), а от друга страна – общото намаление на броя на пенсионерите в страната.

Изготвени са 597 466 пенсионни записи във всички ТП на НОИ (при 595 016 бр. за 2018 г.). С пенсионен запис се изплаща пенсия за минало време, за част от месец или ако е спряна от изплащане съгласно нормативно определени основания, както и неполучена пенсия от починал пенсионер – на неговите правоимащи наследници.

На лица, които са били преосвидетелствани от ТЕЛК са обработени 82 772 пенсии за инвалидност и са извършени 39 486 други допълнителни промени, които са във връзка с изплащането на тези пенсии.

Извършените през 2019 г. проверки по изплащането на пенсиите в пощенските станции съвместно от ТП на НОИ и органите на областните пощенски станции на „Български пощи“ ЕАД са 693. Те се осъществяват по предварително съгласуван график и са относно изплащане на пенсии по електронен изплащателен картон, изплащане на пенсионни записи и изплащане на пенсии на упълномощени лица. За извършените проверки са съставени актове за констатации и при установени нарушения е посочван срок, в който следва да се предприемат мерки за отстраняването им и за недопускането им в бъдеще.

II. ОСИГУРЯВАНЕ И КРАТКОСРОЧНИ ПЛАЩАНИЯ

Във функционално направление осигуряване и краткосрочни плащания се реализират дейностите по организиране, методическо ръководство и контрол при отпускането и изплащането на краткосрочните обезщетения и помощи по Кодекса за социално осигуряване и по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и на гарантираните вземания по Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя, дейността по контрола на разходите на държавното обществено осигуряване и извършването на контролно-ревизионната дейност, както и във връзка с медицинската експертиза, трудовите злополуки, професионалните болести и дейността по профилактика и рехабилитация, финансирана от бюджета на ДОО.

1. Парични обезщетения и помощи

Подготовката на проекти за изменения на нормативни актове в областта на паричните обезщетения и помощи и на гарантираните вземания и изготвянето на указания по промените в осигурителното законодателство, свързани с тях са сред основните задачи за обезпечаване на дейността по изплащане на паричните обезщетения и помощи от ДОО. През 2019 г. са изготвени предложения за промени в Наредбата за паричните обезщетения и помощи от ДОО и в Наредбата за отпускане и изплащане на паричните обезщетения за безработица.

В съответствие с промените в нормативната уредба текущо през годината са предприемани необходимите действия по оптимизиране на процедурите по отпускането и изплащането на паричните обезщетения и помощи, и на гарантираните вземания и са разработвани съответните образци на формуляри и документи.

Изготвени са методически указания до териториалните поделения на НОИ във връзка с включените допълнителни проверки в ПП „ПОПДОО“, с цел повишаване на ефективността на контрола при отпускането и изплащането на паричните обезщетения и помощи от ДОО и относно изясняване осигурителния статус на лица, изпратени за изпълнение на временна работа на територията на друга ДЧ на ЕС и правото на ползване на осигурителни плащания.

Във връзка с приети промени в НПОПДОО, влезли в сила от 1 юли 2019 г., е извършена актуализация на процедурите за приемане и въвеждане на документи и данни в териториалните поделения, представени с придружително писмо и за преглед и вземане на решение за случаите, преминали през Модул 2 (нов – автоматично свързване на данните).

Процедурите за отпускане и изплащане на паричните обезщетения за безработица също са актуализирани (в сила от 1 юли 2019 г.) във връзка с приетите промени в НОИПОБ.

Изготвени са нови работни инструкции „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“ и „Приемане и обработване на документи и данни за парични обезщетения и помощи от ДОО“, съобразно препоръките в одитния доклад от извършен одитен ангажимент за даване на увереност в областта на предварителния контрол за законосъобразност.

Подготвяни са становища и отговори по постъпили предложения, сигнали и жалби по отношение на изплащането на паричните обезщетения и помощите и на гарантираните

вземания, както и отговори на писма, включително такива, получени по електронната поща. Консултирани са граждани и длъжностни лица.

Изготвен е анализ на постъпващите от ТП на НОИ данни за резултатите от извършените проверки на осигурителите, за които има съмнения за злоупотреби със средствата на ДОО и предприемане на последващи действия.

През 2019 г. експерти от функционалното направление са взели участие по компетентност в събития и конференции засягащи следните теми:

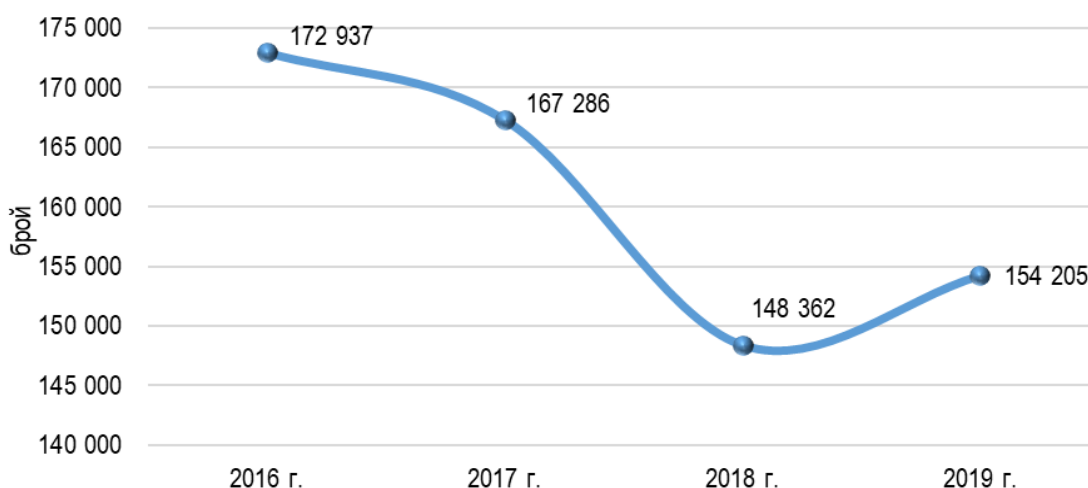
- Представяне и обсъждане на резултатите от проведената оценка на ефекта от активната политика на пазара на труда;
- Оповестяване на резултатите от средносрочни и дългосрочни прогнози за развитието на пазара на труда в България;
- Представяне на новия продукт „GDPR Наръчник“, улесняващ работата по прилагането на Регламент № 679/2016.

Във връзка с новата електронна административна услуга „Заявление за изплащане на парични обезщетения и помощи, неполучени от починало лице“, както и с възникнала необходимост от корекции в съществуващи електронни административни услуги през годината се проведеха срещи с „Давид холдинг“.

В изпълнение на дейността текущо през годината са организирани срещи и са обсъждани въпроси на експертно ниво в системата на НОИ отнасящи се до: контрола по разходите на ДОО и на гарантираните вземания по ЗГВРСНР, електронния обмен на данни за социална сигурност – EESSI, изготвянето на нови и допълването на статистически справки по определени показатели, свързани с дейността по отпускане и изплащане на ПОПДОО по териториални подразделения и служебното преизчисляване на изплатените през 2018 г. парични обезщетения вкл. и на лицата, работещи при сумирано изчисляване на работното време.

Данните от наблюдаваните показатели по отделните видове краткосрочни плащания и съпътстващите отпускането и изплащането им документи, които постъпват и се обработват в НОИ за четири годишен период са представени в отчета както следва.

За периода 2016 – 2018 г. се наблюдава тенденция на плавно намаляване на броя на подадените заявления за отпускане на парични обезщетения за безработица. През 2019 г. регистрираните заявления за отпускане на ПОБ са 154 205 бр. или с 5 843 бр. повече спрямо 2018 г., когато е отчетена и най-ниската им стойност – 148 362 бр.

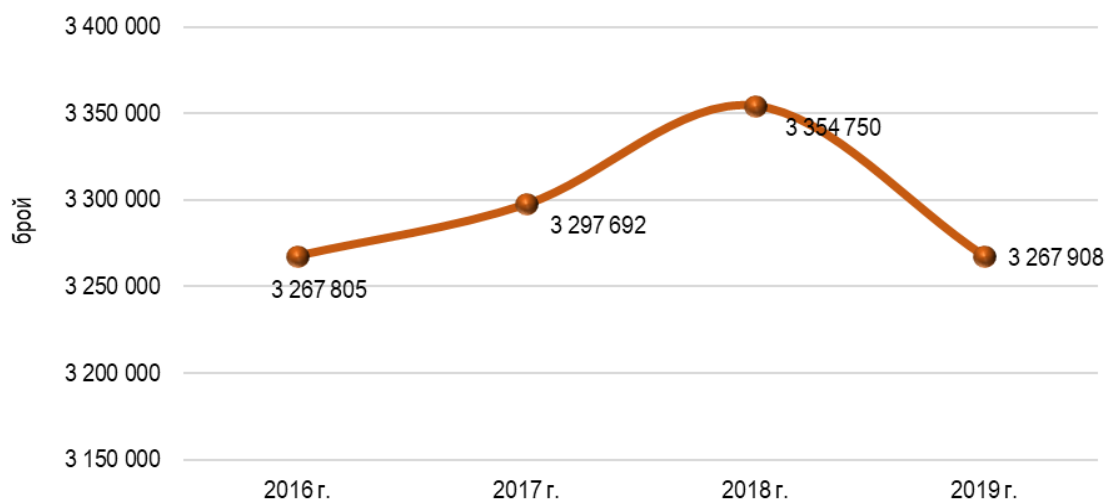

Фигура № 1 : Динамика на регистрираните заявления за отпускане на парични обезщетения за безработица за периода 2016 – 2019 г.

През годината са изплатени гарантирани вземания по Закона за гарантираните вземания

на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя на 3 037 лица по подадени от тях заявления, което е с 683 лица по-малко спрямо 2018 г. На 409 лица е отказано изплащане на гарантирано вземане.

През 2019 г. от териториалните поделения на НОИ са приети общо 3 267 908 основни документи от осигурителите и самоосигуряващите се лица за изплащане на паричните обезщетения от ДОО, като в сравнение с 2018 г. са с 86 842 бр. по-малко. Основно това намаление се дължи на по-малкия брой приети болнични листове. (фигура № 2).

Фигура № 2 : Динамика на приетите основни документи за изплащане на парични обезщетения от ДОО за периода 2016 – 2019 г.

Приетите основни документи в Интегрираната система за електронен обмен на документи и данни (ИСЕОДД) по източници на данни и по териториални поделения през 2019 г. са представени в следващата таблица.

Таблица № 3 : Приети основни документи в ИСЕОДД по източници на данни и по ТП на НОИ през 2019 г.

ТП на НОИ	Приети документи по източници на данни						Приети документи общо (бр.)
	На хартиен носител (бр.)	Дял	На електронен носител (бр.)	Дял	По електронен път (бр.)	Дял	
Благоевград	2 049	1,6%	9 321	7,1%	119 724	91,3%	131 094
Бургас	2 988	2,2%	11 173	8,1%	124 228	89,8%	138 389
Варна	677	0,3%	13 387	6,8%	181 684	92,8%	195 748
Велико Търново	956	1,1%	6 558	7,3%	81 941	91,6%	89 455
Видин	390	2,5%	2 269	14,7%	12 743	82,7%	15 402
Враца	2 351	4,1%	5 748	10,1%	48 717	85,8%	56 816
Габрово	1 354	2,1%	3 512	5,4%	60 215	92,5%	65 081
Кърджали	1 358	3,5%	4 207	10,9%	32 995	85,6%	38 560
Кюстендил	1 395	3,0%	7 015	15,2%	37 755	81,8%	46 165
Ловеч	571	1,4%	2 178	5,3%	38 386	93,3%	41 135
Монтана	844	2,4%	3 455	9,9%	30 579	87,7%	34 878
Пазарджик	500	0,5%	7 684	7,3%	96 982	92,2%	105 166
Перник	784	1,6%	2 958	6,1%	44 367	92,2%	48 109
Плевен	1 679	2,3%	7 672	10,4%	64 496	87,3%	73 847
Пловдив	2 638	0,7%	20 041	5,7%	331 708	93,6%	354 387
Разград	858	2,8%	3 981	12,8%	26 289	84,5%	31 128
Русе	1 292	1,5%	4 447	5,1%	82 074	93,5%	87 813
Силистра	447	1,8%	2 927	12,0%	21 034	86,2%	24 408
Сливен	300	0,6%	4 861	10,1%	43 072	89,3%	48 233
Смолян	700	1,6%	6 480	14,5%	37 507	83,9%	44 687
София-град	6 128	0,5%	62 083	5,6%	1 049 396	93,9%	1 117 607

София-област	1 547	1,7%	5 326	5,9%	82 646	92,3%	89 519
Стара Загора	1 743	1,1%	14 374	8,7%	148 566	90,2%	164 683
Добрич	207	0,6%	8 199	23,9%	25 887	75,5%	34 293
Търговище	395	1,3%	2 719	9,0%	27 083	89,7%	30 197
Хасково	2 038	3,3%	5 067	8,2%	54 858	88,5%	61 963
Шумен	1 168	2,5%	3 530	7,6%	42 023	89,9%	46 721
Ямбол	310	0,6%	6 133	11,7%	45 981	87,7%	52 424
ОБЩО	37 667	1,2%	237 305	7,3%	2 992 936	91,6%	3 267 908

Най-голям е делът на приетите данни по електронен път – 91,6%, (при 90,8% за 2018 г.), на електронен носител са приети 7,3% (при 7,9% за 2018 г.) от данните, а на хартиен носител – 1,2% (при 1,3% за 2018 г.). Спрямо предходната година се наблюдава увеличение на дела на постъпилите данни по електронен път – с 0,8 процентни пункта, за сметка на по-малкия дял на тези, постъпили на хартиен и електронен носител.

2. Методология на осигуряването и контрол

Дейността по разработването на общата методология на общественото осигуряване във връзка с възложените дейности на Националния осигурителен институт и обезпечаването на методологията на контролно-ревизионната дейност, осъществявана от контролните органи на ТП на НОИ, е важна част от работата на методолозите. Осъществяването на дейностите по контрола на разходите на държавното обществено осигуряване, подготовката на предложения за промяна в нормативните актове в областта на ДОО и методическите указания по прилагането им, имат за цел улесняване на осигурителите и осигурените лица при ползването на осигурителните права и уеднаквяване на практиката по прилагане на осигурителното законодателство от страна на длъжностните лица в ТП на НОИ.

2.1. Методология на осигуряването

Дейността по методология на осигуряването включва подготовката на предложения за промяна в нормативните актове на държавното обществено осигуряване и разработване на указания по прилагането им. Методолозите на института в областта на осигуряването и краткосрочните плащания и през 2019 г. са участвали при обсъждането и разработването на промени в нормативните актове, вследствие на което са изготвени и методически указания до териториалните поделения на НОИ по прилагането на промените в нормативните актове. В тази връзка указанията са публикувани на интернет страницата на института за сведение и ползване от осигурителите и осигурените лица.

По отношение на обслужването на осигурените лица през годината са разработвани актуални образци на документи, изготвяни са становища до администрацията на президента на Република България, във връзка с подадени молби за опрощаване на задължения към държавното обществено осигуряване и становища за разсрочване на задължения към фондовете на държавното обществено осигуряване.

Във връзка са правилното прилагане на осигурителното законодателство са извършвани проверки по постъпили сигнали и жалби на лица и осигурители, включително и такива препратени в НОИ от други институции. Подготвяни са и отговори по постъпили писма и са консултирани граждани и длъжностни лица по прилагането на нормативните актове във връзка с правата и задълженията на осигурените лица и осигурителите.

2.2. Контролно-ревизионна дейност

Контролната дейност на Националния осигурителен институт се осъществява на основание чл. 107 от КСО. Процедурите за извършването на тази дейност са регламентирани в Инструкцията за реда и начина на осъществяване на контролно-ревизионна дейност от контролните органи на НОИ. Контролът по разходите на държавното обществено осигуряване се извършва от инспекторите по осигуряването и длъжностните лица, на които със заповед на управителя или директора на съответното териториално поделение, е възложено извършването му. Контролът се осъществява чрез извършване на ревизии и проверки на осигурителите, самоосигуряващите се лица, физическите и юридическите лица.

Финансовите ревизии обхващат извършените разходи за сметка на ДОО, проверка на издадените документи от осигурителя, както и подадените данни по чл. 5, ал. 4 от КСО и съответствието им с данните в първичните счетоводни документи. През 2019 г. са извършени общо 6 774 ревизии (6 655 ревизии през 2018 г.), като установеният начет по ревизионни актове е в размер на 992,9 хил. лв. (1 084,8 хил. лв. за 2018 г.). Съставени са 781 акта за административни нарушения на осигурители (803 акта за 2018 г.) и са издадени 600 наказателни постановления за налагане на административни наказания (469 постановления за 2018 г.).

Общият брой на издадените ревизионни документи през 2019 г. е 26 698 бр., което е с 1 506 бр. повече спрямо тези през 2018 г. Относителният дял на съставените ревизионни актове за начет (РАН) от общия брой ревизионни документи намалява за сметка на повишения дял на ревизионните записки (таблица № 4).

Таблица № 4 : Разпределение на ревизионните документи по видове през периода 2016 – 2019 г.

Година	Ревизионни актове за начет (брой)	Дял от общия брой ревизионни документи	Ревизионни записки (брой)	Дял от общия брой ревизионни документи	Констативни протоколи (брой)	Дял от общия брой ревизионни документи	РАН и ревизионни записки за ПППР (брой)	Дял от общия брой ревизионни документи	ОБЩО (брой)
2016	1 575	7,3%	4 613	21,3%	15 314	70,8%	134	0,6%	21 636
2017	2 006	5,0%	5 045	12,6%	32 890	82,1%	106	0,3%	40 047
2018	1 934	7,7%	4 547	18,1%	18 537	73,6%	174	0,7%	25 192
2019	1 498	5,6%	5 087	19,1%	19 924	74,6%	189	0,7%	26 698

Проверките от контролните органи на института се извършват по повод молби, сигнали или жалби, за нарушения на осигурителното законодателство във връзка с дейността, възложена на НОИ. За резултатите от всяка извършена проверка се съставя констативен протокол. През 2019 г. контролните органи на НОИ са съставили общо 19 924 констативни протокола (18 537 протокола за 2018 г.).

Таблица № 5 : Размер на установения начет от пълни и частични финансови ревизии през периода 2016 – 2019 г. (хил. лв.)

Година	Размер на установения начет от пълни ревизии	Дял от общия размер на начета	Размер на установения начет от частични ревизии	Дял от общия размер на начета	Размер на установения начет от ОАМЕ и ПППР	Дял от общия размер на начета	ОБЩО	Разпореждания по чл. 114 от КСО	Общо по РАН и разпореждания по чл. 114 от КСО
2016	505,0	46,1%	512,1	46,8%	78,2	7,2%	1 095,4	1 429,2	2 524,6
2017	264,7	26,2%	635,7	62,8%	111,3	11,0%	1 011,8	3 386,0	4 397,8
2018	451,6	41,6%	579,9	53,5%	53,2	4,9%	1 084,8	3 594,0	4 678,7
2019	333,8	33,6%	591,1	59,5%	68,0	6,9%	992,9	5 079,4	6 072,3

Контролните органи на ТП на НОИ издават разпореждания по реда на чл. 114 от КСО за възстановяване на недобросъвестно получени суми за осигурителни плащания. По този ред се събират неправомерно получени парични обезщетения за временна неработоспособност, бременност и раждане, за отглеждане на дете до 2-годишна възраст, за безработица и неправомерно получени помощи за профилактика и рехабилитация. През 2019 г. са издадени разпореждания за възстановяване на суми в размер на 5 079,4 хил. лв. (3 594,0 хил. лв. за 2018 г.). Общият установен начет от РАН и разпореждания по чл. 114 от КСО за 2019 г. е в размер на 6 072,3 хил. лв., което е с 1 393,6 хил. лв. повече спрямо 2018 г.

2.3. Последващ контрол

Последващият контрол се извършва по установен график, като се осъществява по списъци с осигурени лица с изплатени парични обезщетения, за които все още няма данни в Регистъра на осигурените лица и не е попълнена дата на прекратяване на осигуряването преди месеца на правото в удостоверения приложение № 9 и 10 от НПОПДОО и по списъци с лица с обезщетения, за които постъпилите данни в регистъра на осигурените лица се различават от посочените от осигурителя в удостоверения приложение № 9 и 10 от НПОПДОО. Резултатите от последващия контрол на изплатени парични обезщетения на наети лица, извършен от контролните органи на НОИ през първото полугодие на 2018 г. и съответно на 2019 г., е представен в следващата таблица.

Таблица № 6 : Резултати от последващия контрол на изплатени парични обезщетения на наети лица, извършен от контролните органи на НОИ през първото полугодие на 2018 г. и първото полугодие на 2019 г.

Период	Проверени лица (бр.)	Ревизионни актове за начет (бр.)	Разпореждания по чл. 114 от КСО (бр.)	Ревизионни записки (бр.)	Издадени задължителни предписания (бр.)	Издадени констативни протоколи (бр.)	Изпратени уведомителни писма (бр.)	Ревизионни документи – ОБЩО (бр.)
01.01 – 30.06.2018 г.	16 945	249	1 106	19	8 130	2 009	2 375	13 888
01.01 – 30.06.2019 г.	15 823	217	1 777	12	6 749	1 751	2 408	12 914

През първото полугодие на 2019 г. са проверени 15 823 наети лица, с 1 122 по-малко спрямо същия период на 2018 г. Издадени са 6 749 задължителни предписания на осигурителите (при 8 130 за първото полугодие на 2018 г.) за привеждане в съответствие на данните подадени в регистрите на НОИ или за коригиране на подадените данни. Изпратени са 2 408 уведомителни писма до осигурителите (при 2 375 за същия период на 2018 г.) за отстраняване на констатирани несъответствия и са съставени 1 751 констативни протокола (при 2 009 за първото шестмесечие на 2018 г.) за установяване на факти и обстоятелства.

През първото полугодие на 2019 г. броят на съставените ревизионни актове за начет е 217 бр. (249 съставени ревизионни актове за първото полугодие на 2018 г.), а издадените разпореждания за събиране на задължения по реда на чл. 114, ал. 3 от КСО са 1 777 бр., с 671 повече спрямо същия период на 2018 г.

Особено внимание при последващия контрол се обръща на изплатените парични обезщетения на самоосигуряващите се лица. За целта се изготвят списъци с изплатените обезщетения по тримесечия на лица, за които все още няма данни в Регистъра на осигурените лица и списъци с изплатени обезщетения, за които постъпилите данни в регистъра се различават от посочените от самоосигуряващите се в удостоверения приложение № 9 и 11 към НПОПДОО.

Таблица № 7 : Резултати от последващия контрол на изплатени парични обезщетения на самоосигуряващи се лица, извършен от контролните органи на НОИ през първото полугодие на 2018 г. и първото полугодие на 2019 г.

Период	Проверени лица (бр.)	Ревизионни актове за начет (бр.)	Разпореждания по чл. 114 от КСО (бр.)	Размер на сумите за възстановяване (хил. лв.)	Издадени задължителни предписания (бр.)	Издадени констативни протоколи (бр.)	Изпратени уведомителни писма (бр.)	Ревизионни документи – ОБЩО (бр.)
01.01 – 30.06.2018 г.	2 254	115	11,07	46,3	441	97	385	1 038
01.01 – 30.06.2019 г.	1 567	74	8,10	27,4	401	165	274	914

За изплатените парични обезщетения през първото полугодие на 2019 г. са проверени 1 567 самоосигуряващи се лица, с 687 по-малко спрямо същия период на 2018 г. Съставени са

165 констативни протокола, издадени са 401 задължителни предписания и са изпратени 914 уведомителни писма. За същия период на 2018 г. са съставени 97 констативни протокола, издадени са 441 задължителни предписания и са изпратени 1 038 уведомителни писма.

Извършените проверки на самоосигуряващите се лица показват, че въпреки големия брой лица, попадащи в списъците за последващ контрол, те своевременно отстраняват допуснатите нередности. От този факт следва, че подборът на лицата, попадащи на последващ контрол е правилно извършен и не се допускат щети на фондовете на държавното обществено осигуряване в големи размери.

Същественият брой издадени задължителни предписания и изпратени уведомителни писма на осигурители и самоосигуряващи се лица е доказателство, че ТП на НОИ осъществяват не само контролните си функции, но извършват и превантивна дейност с цел предотвратяване на нарушения и неправомерни разходи от средствата на държавното обществено осигуряване.

За да бъде ефективен последващият контрол на изплатени парични обезщетения на самоосигуряващи се лица, извършен от контролните органи на НОИ, критериите, по които се изготвят списъците за извършването му, се актуализират при промени в осигурителното законодателство както и по предложения на териториалните поделения.

3. Медицинска експертиза на работоспособността

Медицинската експертиза включва: експертиза на временната неработоспособност; експертиза на трайно намалената работоспособност на лица в трудоспособна възраст, както и на лица, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 от КСО, които упражняват трудова дейност и не са им определени вид и степен на увреждане; експертиза на вида и степента на увреждане на деца до 16-годишна възраст и на лица, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 от КСО; потвърждаване или отхвърляне на професионалния характер на заболяванията.

Националният осигурителен институт осъществява контрол върху дейността на органите на медицинската експертиза чрез:

- лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност/ инспекторите по осигуряването;
- медицинските комисии.

Осъществените през 2019 г. дейности от експертите на института във връзка с медицинската експертиза на работоспособността, могат да се обобщят, както следва:

❖ Предоставена е обобщена информация за конкретни лечебни заведения и издадени от тях болнични листове на Министерство на здравеопазването и на Главна дирекция „Национална полиция“, която е необходима за извършване на съвместни проверки от представители на институциите, ангажирани с осъществяването на контрол по експертизата на временната неработоспособност.

❖ Изготвени са становища относно: Проект на Постановление за изменение и допълнение на Наредбата за медицинската експертиза, Проект на Постановление за изменение и допълнение на Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи и предложения за промяна на отправните точки за оценка на трайно намалената работоспособност и на вида и степента на увреждане в проценти.

❖ Разработено е задание за въвеждане на допълнителни контроли на Модул – 2 нов за постъпилите данни от издадените болнични листове и за промени в номенклатурата на кодовете към Протокола за предаване и приемане на болнични листове за проверка и/или обжалване.

❖ По повод на постъпили сигнали от осигурители за допуснати нарушения при издаване на болнични листове за временна неработоспособност, по зададени показатели са анализирани постъпилите данни в Електронния регистър на болничните листове и решенията по обжалването им (ЕРБЛРО). Определени са конкретни случаи, които са изпратени за

извършване на допълнителни проверки от експертните съвети към регионалните здравни инспекции.

❖ Ежемесечната информация за разпределението на обжалваните експертни решения на ТЕЛК пред НЕЛК и постановените от НЕЛК експертни решения, разпределени по процент трайно намалена работоспособност, както и за резултатите от контролната дейност на лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност към ТП на НОИ през 2019 г. е обобщена и анализирана. Резултатите са публикувани на вътрешната страница на НОИ.

❖ Оказана е методическа помощ на лечебните заведения и на ТП на НОИ по отношение на експертизата на временната неработоспособност.

3.1. Експертиза на временната неработоспособност

Експертизата на временната неработоспособност се извършва от лекуващия лекар/ лекар по дентална медицина, от лекарските консултативни комисии (ЛКК), от ТЕЛК и от НЕЛК.

Лекарите, експерти по експертизата на временната неработоспособност (лекари, ЕВН) към ТП на НОИ извършват проверки на дейността на органите на медицинската експертиза на временната неработоспособност във връзка със събиране, установяване и изясняване на факти и обстоятелства, свързани със: спазване на правомощията на органите на медицинската експертиза по издаване на болнични листове; организацията на работа на органите на медицинската експертиза и лечебните заведения във връзка с издаването на болнични листове и решения по обжалването им; подаване в ЕРБЛРО и съхраняване на данните от болничните листове и от решенията на ЛКК по повод обжалвани болнични листове; спазване на изискванията и реда при издаване на болнични листове и решения по обжалването им от органите на медицинската експертиза; промяна на данните по чл. 10 от Наредбата за реда за представяне в НОИ на данните от издадените болнични листове и решенията по обжалването им, както и по правомерността на издаване на болнични листове и необходимостта от предприемане на действия по чл. 112, ал. 1 и 2 от Закона за здравето. При извършване на проверките те имат право да изискват от органите на медицинската експертиза и лечебните заведения, да предоставят документи във връзка с издадени от тях болнични листове и решения по обжалването им и подадени данни в регистъра.

През 2019 г. е установено, че най-често срещаните пропуски и грешки са относно:

- ❑ издаване на болнични листове за временна неработоспособност с по-голяма продължителност от необходимата, за част от заболяванията;
- ❑ издаване на болнични листове за временна неработоспособност от ЛКК, по едно решение на ТЕЛК за повече от 60 дни;
- ❑ нарушаване на чл. 12, т. 6 от Наредбата за медицинската експертиза (НМЕ) – издаване на болничен лист за временна неработоспособност за заболяване, за което ТЕЛК/НЕЛК е определила 50 и над 50 на сто трайно намалена работоспособност/ вид и степен на увреждане.

Във връзка с това е оказана методическа помощ по разясняване на нормативните документи и по решаване на отделни случаи от практиката с лекари от лечебните заведения, както и с лекарите, експерти по отношение на експертизата на временната неработоспособност в ТП на НОИ.

Резултатите от контролната дейност и динамиката на приетите, обжалваните и отменените болнични листове, както и на дела на отменените спрямо обжалваните болнични листове през периода 2016 – 2019 г. са представени в следващата таблица:

Таблица № 8 : Резултати от контролната дейност по експертизата на временната неработоспособност през периода 2016 – 2019 г.

Година	Приети болнични листове (бр.)	Обжалвани болнични листове (бр.)	Получен резултат по обжалвани болнични листове (бр.)	Отменени болнични листове (бр.)	Дял на отменените от обжалваните болнични листове
2016	3 096 272	15 968	15 189	3 657	24,1%
2017	3 127 154	14 556	13 484	3 845	28,5%
2018	3 299 650	9 514	6 710	2 419	36,1%
2019	3 167 975	16 379	12 797	4 397	34,4%

От данните за осъществената контролна дейност по експертизата на временната неработоспособност през периода 2016 – 2019 г. се установяват следните тенденции:

- Броят на приетите болнични листове през 2019 г. намалява със 131 675 бр. (4,2%) спрямо 2018 г., с което се прекъсва тенденцията на плавно увеличаване на броя на приетите болнични листове за периода 2016 – 2018 г.;
- Броят на обжалваните болнични листове през 2019 г. се увеличава с 6 865 бр. (72,2%) спрямо 2018 г., с което е прекратена тенденцията на намаляване броя на обжалваните болнични листове през предходните години. През 2017 г. те са с 1 412 бр. (с 8,8%) по-малко спрямо 2016 г., а през 2018 г. с 5 042 бр. (с 34,6%) по-малко спрямо предходната година;
- Делът на отменените болнични листове от обжалваните през 2019 г. намалява с 1,7 п. п в сравнение с 2018 г., когато е отчетено нарастване на същия показател със 7,6 п. п. спрямо предходната година. През 2017 г. този показател нараства с 4,4 п. п. спрямо същия показател за 2016 г.

Във връзка с подобряване на контрола по временната неработоспособност и предотвратяване на злоупотреби в края на 2018 г., в програмните модули на ИС на НОИ (ИСЕОДД – Модул 2) са включени допълнителни контроли за продължителност на временната неработоспособност при най-често срещаните болести, разпределени по рубрики и подрубрики. На фигура № 3 е показан броя на обжалваните болнични листове и броя на приетите болнични листове за 2018 и 2019 г., с оглед проследяване на осъществения контрол, след въвеждането на допълнителните проверки. На фона на намаляващия брой приети болнични листове през 2019 г. спрямо 2018 г., обжалваните болнични листове през 2019 г. са с 6 865 бр. повече спрямо 2018 г. Тези данни показват, че се предприемат допълнителни контролни действия от лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност по чл. 112, ал. 1 и 2 от Закона за здравето, по болнични листове с по-продължителна временна неработоспособност и това води до подобряване на осъществения контрол.

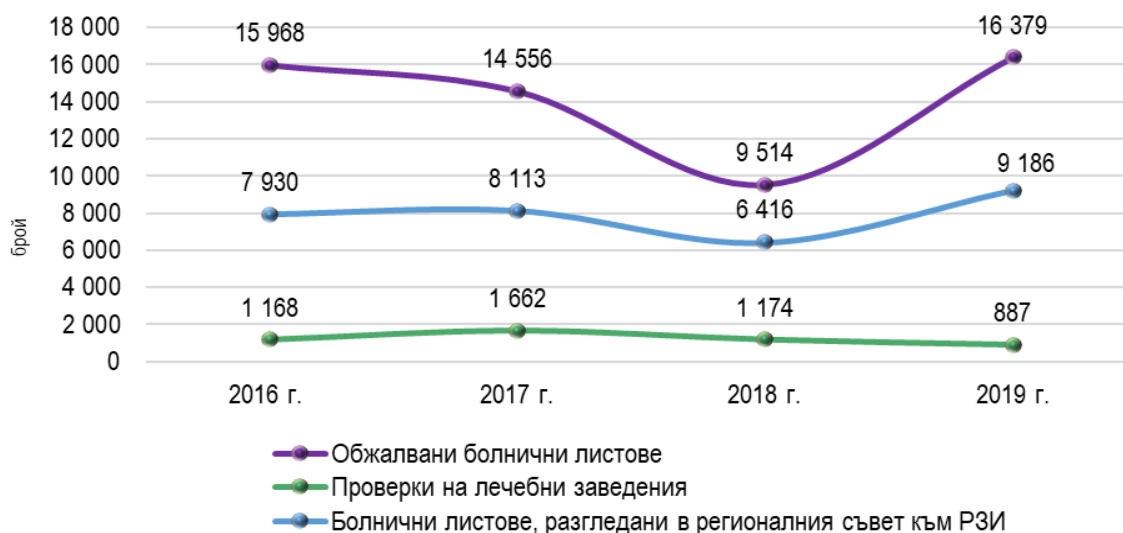
Фигура № 3 : Динамика в броя на приетите и броя на обжалваните болнични листове за 2018 и 2019 г.

Резултатите от контролната дейност по експертизата на временната неработоспособност, осъществена от лекарите-експерти по експертиза на временната неработоспособност към ТП на НОИ, за периода 2016 – 2019 г., са отразени в следващата таблица.

Таблица № 9 : Резултати от обжалваните болнични листове през периода 2016 – 2019 г.

Година	Общ брой решения	Издадени от:			Общо за дни	Отменени болнични листове (бр.)	Отменени от:			Отменени дни
		Лекар (бр.)	ЛКК (бр.)	ЛКК по ЕР на ТЕЛК (бр.)			ЛКК (бр.)	ТЕЛК (бр.)	НЕЛК (бр.)	
2016 г.	15 189	6 597	8 401	191	275 377	3 657	1 908	1 674	75	55 612
2017 г.	13 484	6 548	6 919	17	234 940	3 845	2 243	1 571	31	58 155
2018 г.	6 710	3 139	3 351	220	109 689	2 419	1 193	1 029	197	38 542
2019 г.	12 797	2 401	10 186	210	276 260	4 397	865	3 322	210	92 090

През 2019 г. постановените решения по обжалвани болнични листове са с 6 087 повече спрямо предходната година, което се дължи на значителното увеличаване на броя на обжалваните болнични листове издадени от ЛКК. Органите на медицинската експертиза са отменили 4 397 болнични листове (34,4% от обжалваните) за 92 090 дни. От отменените болнични листове през 2019 г., 19,7% са отменени от ЛКК, 75,5% от ТЕЛК, а 4,8% са отменени от НЕЛК. Резултатите показват по-голямо увеличаване броя на отменените болнични листове от ТЕЛК, спрямо 2018 г.

Фигура № 4 : Контролна дейност по експертизата на временната неработоспособност за периода 2016 – 2019 г.

През 2019 г. лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност са извършили 887 проверки на лечебни заведения, при 1 174 проверки през 2018 г., или с 287 бр. по-малко. Участвали са при разглеждане на 9 186 болнични листове от регионалните съвети към РЗИ, по реда на чл. 111 от Закона за здравето, което е с 2 770 бр. повече спрямо 2018 г.

3.2. Експертиза на трайно намалената работоспособност/вида и степента на увреждане

Към ТП на НОИ са изградени медицински комисии (МК) за преценка основателността на определените от ТЕЛК/НЕЛК: степен на трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане; причинна връзка; дата на инвалидизиране; срок на инвалидността и необходимост от чужда помощ на освидетелствани лица.

Контролът, осъществяван от МК, обхваща всички експертни решения (ЕР) на ТЕЛК с определена 50 и над 50 на сто трайно намалена работоспособност. МК вземат решения и по ЕР на НЕЛК, но те са незначителна част от общия брой и не оказват съществено влияние на общите резултати.

Таблица № 10 : Контролна дейност на медицинските комисии за периода 2016 – 2019 г.

Година	Решения на МК (бр.)	Обжалвани пред НЕЛК/ Административен съд София-град (бр.)	Дял на обжалваните ЕР от решенията на МК
2016	167 244	2 308	1,38%
2017	161 559	2 410	1,49%
2018	155 567	2 349	1,51%
2019	156 002	2 224	1,43%

В таблицата по-горе са представени данните за контролната дейност по експертизата на трайно намалената работоспособност/вида и степента на увреждане, осъществен от МК за периода 2016 – 2019 г., като от тях е видно следното:

- През 2019 г. намалява броят решения на МК с 11 242 бр. (с 6,7%) спрямо 2016 г., но в сравнение с предходната 2018 г. те са с 435 повече.

- Броят на обжалваните ЕР на ТЕЛК също намалява с 84 бр. (с 3,6%) през 2019 г. спрямо 2016 г.
- Делът на обжалваните пред НЕЛК/Административен съд София-град експертни решения през четиригодишния период е с относително близки стойности, които показват, че между 1,38 и 1,51 на сто от всички решения на МК се обжалват от НОИ.

Таблица № 11 : Резултати от обжалвани експертни решения през 2019 г.

Общ брой	Решение на ТЕЛК/НЕЛК				Решение на НЕЛК/АССГ					
	50-70,99%	71-90%	над 90% без ЧП	над 90% с ЧП	Работоспособни	под 50%	50-70,99%	71-90%	над 90% без ЧП	над 90% с ЧП
513	230	206	56	21	5	42	254	140	49	23

Въз основа на резултатите от обжалваните от МК експертни решения на ТЕЛК/НЕЛК през 2019 г., се отчита следното:

- Броят на лицата с трайно намалена работоспособност над 50 на сто, който дава право на пенсия за инвалидност намалява с 47 (с 9,2%);
- Броят на лицата с трайно намалена работоспособност над 70,99 на сто, която носи и допълнителни социални придобивки намалява със 71 (с 25,1%);
- Определени като работоспособни са 5 лица.

4. Профилактика и рехабилитация

Ежегодно със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване се определят средства, които да се разходват за тази дейност по условия и ред, регламентирани в Наредба № 1 от 2007 г. за ползване и изплащане на паричните помощи за профилактика и рехабилитация.

През 2019 г. по-важните дейности, свързани с администрирането на паричните помощи за профилактика и рехабилитация, са следните:

- ❖ Изготвени са анализ за изпълнението на дейността по профилактика и рехабилитация през 2018 г. и разчети за определяне на условията за финансирането ѝ през 2019 г., както и подробен анализ за изпълнението на дейността по профилактика и рехабилитация за периода 2016 – 2018 г.;
- ❖ Водена е кореспонденция за събиране на информацията, необходима за подготовка на договорите с юридическите лица за провеждане на дейността през годината;
- ❖ Създадена е необходимата организация за стартиране на дейността на ТП на НОИ, свързана с издаване на удостоверения за ползване на паричните помощи за профилактика и рехабилитация;
- ❖ На интернет страницата на НОИ са публикувани изготвените материали за провеждане на дейността по профилактика и рехабилитация през 2019 г.;
- ❖ Разработено е задание за електронен обмен на информация с изпълнителите на дейността по профилактика и рехабилитация.

През годината са сключени договори с 20 юридически лица за общо 51 изпълнители на дейността по профилактика и рехабилитация. Те са разположени на територията на 17 области – София-град, София-област, Пловдив, Варна, Бургас, Сливен, Ловеч, Габрово, Монтана, Пазарджик, Стара Загора, Добрич, Благоевград, Кюстендил, Велико Търново, Хасково и Смолян. По брой изпълнители и съответно с най-висок относителен дял е област Пловдив, София-град и Бургас със по 7 изпълнители (13,7% от общия брой), Пазарджик с 4 изпълнители (7,8% от общия брой), София-област, Смолян, Стара Загора, Благоевград и Монтана с по 3 изпълнители (с по 5,9 % от общия брой).

Информация за броя на сключените договори и изпълнителите на дейността за периода 2016 – 2019 г. е представена в следващата таблица:

Таблица № 12 : Сключени договори и изпълнители на дейността за периода 2016 – 2019 г.

Година	Сключени договори (бр.)	Изпълнители на дейността (бр.)
2016	18	48
2017	18	49
2018	18	49
2019	20	51

Отчитането на резултатите от дейността по показателите „брой издадени удостоверения“, „изплатени и неизплатени фактури (брой и стойност)“, „изразходвани средства (общо и по фондове) за диагностични и терапевтични процедури“ и „нощувки и частична парична помощ за хранене“ се извършва по електронен път. С програмата се отчитат и показатели като пол, възраст и изход от лечението, като информацията се предоставя по избрани показатели за всеки желан период от провеждането на дейността.

Издадените удостоверения за ползване на паричната помощ за профилактика и рехабилитация през последните четири години, както и териториалните поделения с най-много издадени удостоверения са представени в следващата таблица:

Таблица № 13 : Териториални поделения на НОИ, издали най-голям брой удостоверения в периода 2016 – 2019 г.

ТП на НОИ	2016 г.		2017 г.		2018 г.		2019 г.	
	Брой	Дял от общия брой	Брой	Дял от общия брой	Брой	Дял от общия брой	Брой	Дял от общия брой
София-град	5 711	13,5%	5 822	12,7%	6 079	12,7%	5 934	13,2%
Пловдив	4 214	10,0%	4 718	10,3%	4 736	10,3%	4 773	10,7%
Стара Загора	3 164	7,5%	3 444	7,5%	3 257	7,5%	3 256	7,3%
Варна	2 363	5,6%	2 475	5,4%	2 596	6,0%	2 534	5,7%
Бургас	2 148	5,1%	2 435	5,3%	2 322	5,0%	2 297	5,1%
Благоевград	1 635	3,9%	1 983	4,3%	2 102	5,0%	1 969	4,4%
Общ брой издадени удостоверения	42 619	–	46 335	–	46 480	–	44 996	–

Осъществяван е текущ и периодичен контрол върху направените разходи за профилактика и рехабилитация с оглед определяне на датата за прекратяване на издаването на удостоверения за ползване на паричната помощ и са изпратени уведомителни писма до изпълнителите на дейността и до ТП за приключване на дейността по профилактика и рехабилитация, поради изчерпване на средствата, предвидени в бюджета на държавното обществено осигуряване за 2019 г.

Длъжностните лица, които издават удостоверенията, извършват съпоставка на данните от служебните бележки, удостоверяващи осигурителните права на лицата, с данните, отразени в регистрите на НОИ. Лекарите-експерти по експертизата на временната неработоспособност/инспекторите по осигуряването, проверяват за наличие на съответствие между диагнозите, отразени в медицинските направления и профилните възможности, и противопоказанията за извършване на профилактика и рехабилитация при изпълнителите на дейността.

Контролът по изразходваните средства на държавното обществено осигуряване се осъществява от ТП на НОИ, на територията на което се намират изпълнителите на дейността.

Условията, редът и сроковете на извършване на контрола в ТП и при изпълнителя на дейността са уредени с Инструкцията за контролната дейност по ползването и изплащането на паричните помощи за профилактика и рехабилитация.

Таблица № 14 : Резултати от извършената контролна дейност в периода 2016 – 2019 г.

Година	Извършени проверки (бр.)	Съставени ревизионни актове за начет (бр.)	Начети на обща стойност (лв.)
2016	138	28	4 818,37
2017	147	39	6 906,82
2018	147	31	4 019,40
2019	153	29	5 456,76

5. Трудови злополуки и професионални болести

Във връзка с дейностите по установяване, разследване и регистриране на трудовите злополуки през 2019 г. в ТП на НОИ са обработени 2 942¹ декларирани трудови злополуки. Открити и окомплектовани са 2 731 досиета за признати трудови злополуки. Злополуките, които не са признати за трудови са 131. По преценка на длъжностните лица от ТП са проведени разследвания на 424 злополуки. Извършени са 89 разследвания на смъртни трудови злополуки. Останалите разследвания са на злополуки с вероятна инвалидност и на злополуки с по-леки последствия, при които е било необходимо допълнително уточняване на осигурителния статус на пострадалите лица, данните подадени с декларацията за трудова злополука, причините и обстоятелствата при които са станали. Резултатите от разследването са оформени в протоколи. Оперативната информация за регистрираните през 2019 г. трудови злополуки е предоставена на Министерство на труда и социалната политика, ИА „Главна инспекция по труда“ и други заинтересовани органи и организации.

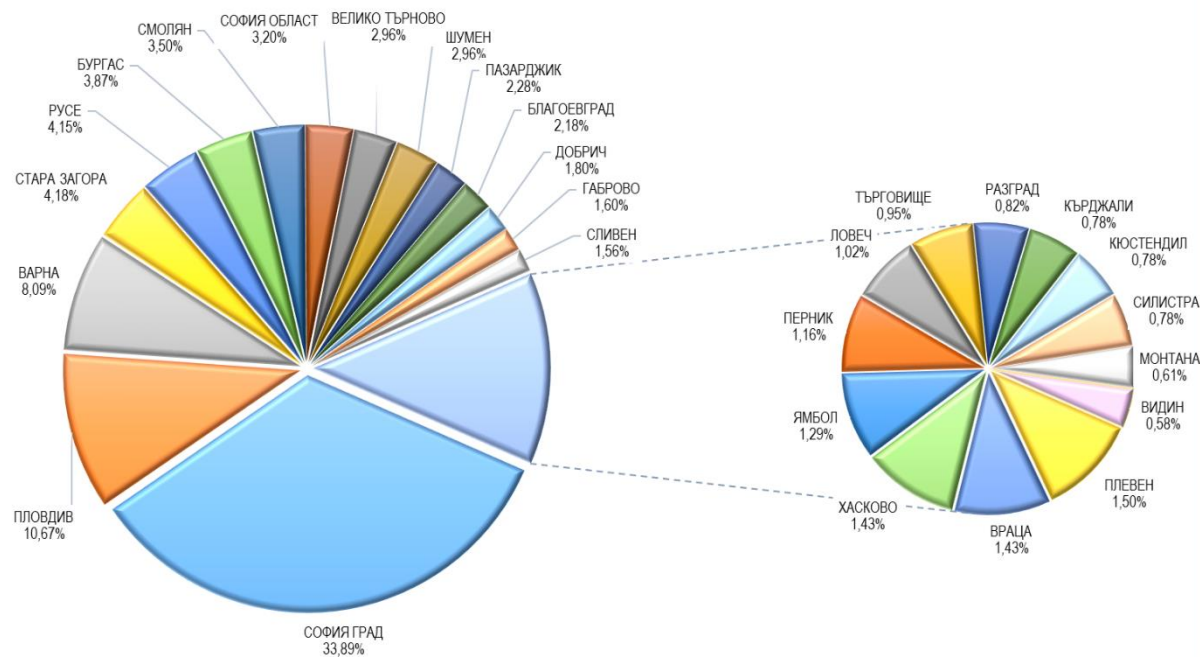
Таблица № 15 : Съставени протоколи за разследвани трудови злополуки през 2019 г. по ТП на НОИ

ТП на НОИ	Протоколи (бр.)	ТП на НОИ	Протоколи (бр.)
Благоевград	13	Пловдив	53
Бургас	23	Разград	8
Варна	34	Русе	11
Велико Търново	18	Силистра	6
Видин	2	Сливен	14
Враца	7	Смолян	7
Габрово	8	София-град	72
Кърджали	4	София-област	22
Кюстендил	7	Стара Загора	17
Ловеч	3	Добрич	13
Монтана	8	Търговище	10
Пазарджик	10	Хасково	16
Перник	7	Шумен	15
Плевен	16	Ямбол	0

Най-голям брой декларации за трудови злополуки са подадени в следните ТП на НОИ: София-град – декларирани 997 и признати за трудови злополуки 951; Пловдив – декларирани 314 и признати 277; Варна – декларирани 238 и признати 213; Стара Загора – декларирани 123

¹ Не са включени декларираните злополуки от дейностите отбрана, обществен ред и сигурност и пожарна безопасност и защита при бедствия.

и признати 120; Русе – декларирани 122 и признати 109 и Бургас – декларирани 114 и признати 102. Всички издадени протоколи и разпореждания от ТП на НОИ са изпратени по електронен път в ЦУ, с цел осъществяване на контрол по качеството и осигуряване на методическа помощ. Процентното разпределение на подадените декларации през 2019 г. по ТП на НОИ е показано в следващата фигура:

Фигура № 5 : Разпределение на подадените декларации за трудови злополуки през 2019 г. по ТП на НОИ

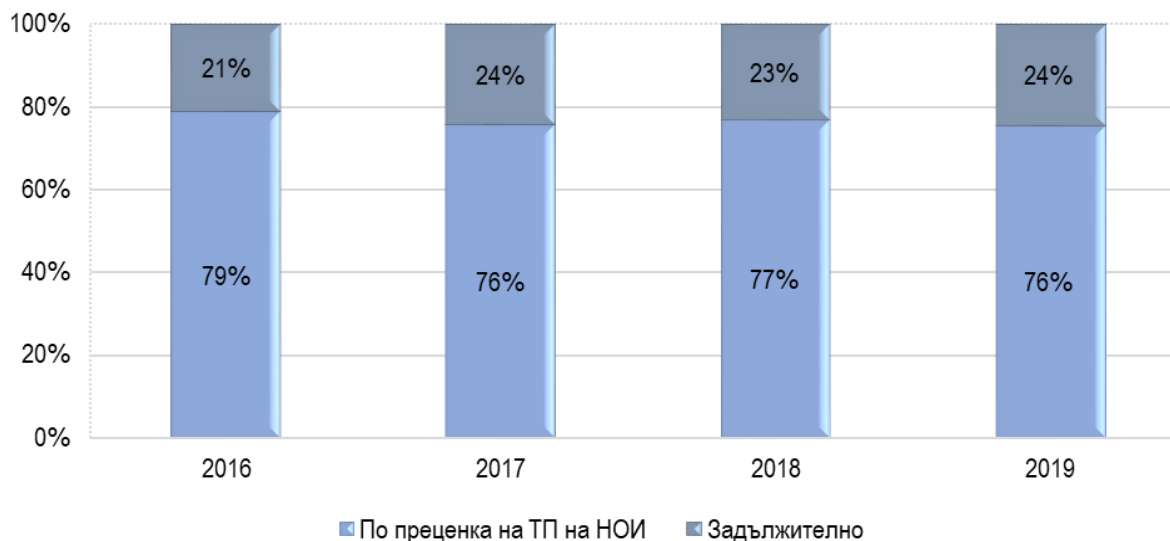
Данните за периода 2016 – 2019 г. показват, че са регистрирани 12 244 злополуки от които 1 735 са разследвани от ТП на НОИ. През 2019 г. са декларирани 158 злополуки по-малко и са разследвани 5 случая по-малко спрямо 2018 г.

Сравнителният анализ на годишните оперативни данни периода 2016 – 2019 г. отчита тенденция на увеличаване на декларираните злополуки и на намаляване на разследваните случаи. Делът на разследваните злополуки от общия брой декларирани е 15% за 2016 г., 13% за 2017 г. и по 14% за 2018 и 2019 г. Годишното разпределение на регистрираните и разследваните злополуки е представено на следващата фигура:

Фигура № 6 : Регистрирани и разследвани случаи на злополуки за периода 2016 – 2019 г. (бр.)

Задължително разследване от териториалните поделения на НОИ, съвместно с ИА „ГИТ“, комитетите и групите по условия на труд и други компетентни органи в зависимост от случая, е проведено на смъртните злополуки, злополуки с повече от трима пострадали и злополуки за които има основание да се предполага, че ще доведат до трайно намалена неработоспособност. Териториалните поделения на НОИ по своя преценка са разследвали и други злополуки освен посочените. Съотношението между двата вида основания за разследване е посочено на фигура № 7.

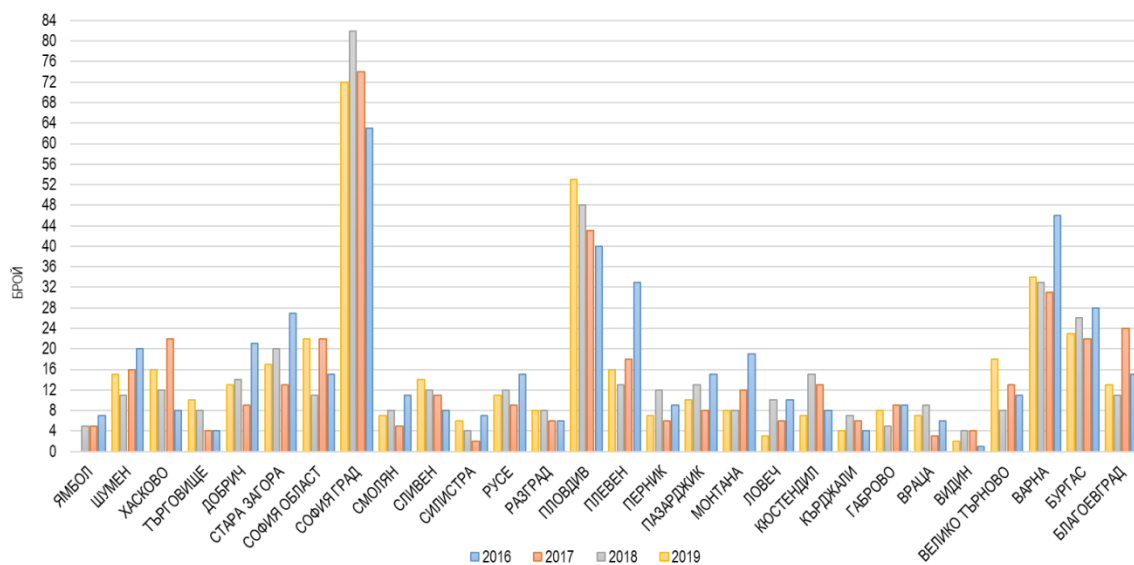

Фигура № 7 : Съотношение между основанията за разследване на злополуките за периода 2016 – 2019 г.

Най-много разследвани злополуки за периода 2016 – 2019 г. са извършени от следните ТП на НОИ: София-град – 291; Пловдив – 184; Варна – 144; Бургас – 99 и Плевен – 80.

Тенденция на увеличаване броя на разследванията се наблюдава в териториалните поделения София-град, София-област, Пловдив, Велико Търново, Плевен, Хасково, Шумен, Сливен, Габрово, Благоевград, Търговище и Силистра. Повече разследвания на злополуки през

2019 г. спрямо предходната година са извършени във Варна, Велико Търново, Габрово, Плевен, Пловдив, Сливен, София-област, Търговище, Хасково и Шумен. Разпределението на разследваните злополуки е показано на фигура № 8.

Фигура № 8 : Разпределение на разследваните злополуки от ТП на НОИ по години

Таблица № 16 представя данните от годишната оперативна информация за трудовите злополуки за периода 2016 – 2019 г.

Таблица № 16 : Оперативна информация за трудовите злополуки за периода 2016 – 2019 г. (бр.)

ГОДИНА	Трудови злополуки			ТЗ, станали с жени			В т.ч. ТЗ, предизвикали					Загубени календарни дни				Общ брой подадени декларации			Злополуки не приети за трудови	Декларирани злополуки в процес на разследване	
	общо	по чл.55 ал.1 от КСО	по чл.55 ал.2 от КСО	общо	по чл.55 ал.1 от КСО	по чл.55 ал.2 от КСО	инвалидност			смърт		общо	от ТЗ, станали с тях жени	от ТЗ по чл.55 ал.1 от КСО	от ТЗ по чл.55 ал.1 от КСО, станали с жени	общо	по чл.55 ал.1 от КСО	по чл.55 ал.2 от КСО			
							общо	по чл.55 ал.1 от КСО	станали с жени общо	общо	по чл.55 ал.1 от КСО										станали с жени общо
2016	2 848	2 257	591	1 137	707	430	10	8	2	88	71	7	144 406	59 255	112 546	35 109	3 069	2 260	592	114	103
2017	2 911	2 318	593	1 176	732	444	6	6	1	94	79	10	193 017	77 451	151 278	44 933	3 133	2 318	593	134	88
2018	2 914	2 357	557	1 140	740	400	7	6	2	92	76	10	193 045	74 280	155 354	45 919	3 100	2 357	557	124	62
2019	2 731	2 241	490	1 082	738	344	14	12	6	89	73	6	200 974	80 790	161 170	51 516	2 942	2 241	490	131	80

През м. април, юли и октомври се публикува информация за съответното тримесечие на 2019 г., съдържаща разпределение на трудовите злополуки по икономически дейности, вид, последици, пол, общо за страната и по териториални поделения на НОИ.

Събрана и обработена е информация за трудовите злополуки, декларирани през 2018 г. На [интернет страницата на НОИ](#) и в [Бюлетин на НОИ бр. 1/2019 г.](#) е публикувана и годишната оперативна информация за 2018 г.

Окончателните статистически данни за трудовите злополуки за предходни години са предоставени на МТСП, НСИ, ИА „ГИТ“, МОТ и Евростат. Статистическата информация за трудовите злополуки, декларирани през 2017 г. е обработена до 30.06.2019 г. В нея се съдържат данни за броя, разпределението и показателите за тях. За изчисляване на показателите за отчитане на трудовите злополуки са използвани данни на НОИ, за средносписъчен брой на осигурените за трудова злополука и професионална болест лица и

отработените човечески часове, както по икономически дейности, така и по териториални поделения на НОИ за 2017 г. Обобщената статистическа информация за трудовите злополуки, декларирани през 2017 г. е разработена като [електронна книга](#) и е публикувана на интернет страницата на института.

На базата на окончателната статистическа информация за трудовите злополуки за периода 2015 – 2017 г. са изчислени:

- коефициентът на честота и коефициентът на тежест на трудовите злополуки, които се включват при диференциране на размера на осигурителните вноски по групи икономически дейности в зависимост от степента на риска. Определянето на диференцираните вноски за фонд „ТЗПБ“ на ДОО и включването им като приложение към бюджета на ДОО за 2020 г. е съгласно Методиката за реда и начина на определяне размера на осигурителната вноска за трудова злополука и професионална болест (обн., ДВ, бр. 103 от 2004 г.);
- коефициентът на трудов травматизъм за прилагане през 2020 г., съгласно Наредба за задължително застраховане на работниците и служителите за риска „трудова злополука“ (обн., ДВ, бр. 15 от 2006 г.). Данните за икономическите дейности с коефициент на трудов травматизъм, равен или по-висок от средния за страната са предоставени на министъра на труда и социалната политика.

Осъществяван е методически контрол на съставените през 2019 г. протоколи и е оказвана експертна помощ на ТП при разследване на трудовите злополуки и проучване на професионалните болести.

Подготвени са материали и предложения, които да бъдат включени в Националната програма за безопасност и здраве при работа 2018 – 2020 г. Подадени са данни за трудовия травматизъм и дейности за изпълнение от компетентността на НОИ.

Обработена е информацията за трудови злополуки, необходима за определяне на размерите на осигурителните вноски за фонд „ТЗПБ“ на ДОО по групи икономически дейности за прилагане през 2020 г.

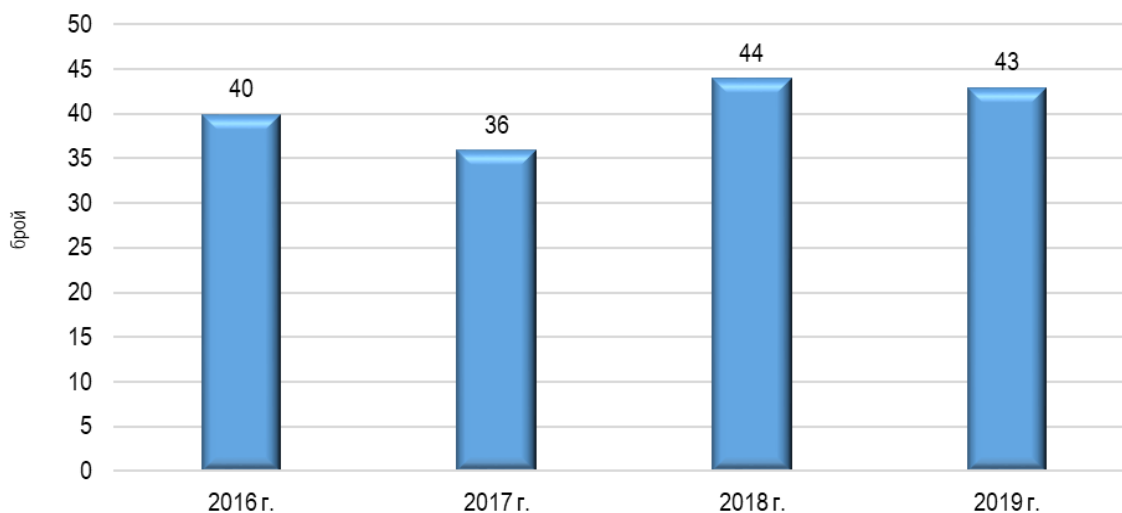
Изготвен е отчет на изпълнението на задачите на НОИ, включени в Националната статистическа програма на НСИ през 2018 г. Направени са предложения за задачи по компетентност, които да бъдат включени в Националната статистическа програма за 2019 г.

През 2019 г. всяко тримесечие са изготвяни и предоставяни данни в изпълнение на сключения договор между НОИ и Българска минно – геоложка камара за „Предоставяне на оперативна информация от регистрите на НОИ, съдържаща данни трудовите злополуки, осигурените лица и осигурителния доход“.

Организиран и проведен е семинар на тема „Повишаване на професионалната компетентност на длъжностните лица, ангажирани с разследване на трудови злополуки и проучване на професионални болести“.

През 2019 г. в териториалните поделения на НОИ са получени общо 54 бързи известия за съмнение за професионална болест. Открити са 44 досиета за професионални болести, а при 10 случая производството е прекратено поради неспазване на условията за съобщаване.

Заболелите лица със съмнение за професионален характер на заболяванията са 43 души. Запазва се установеното в предходните години ниско ниво на случаите със съмнение за професионална болест (фигура № 9).

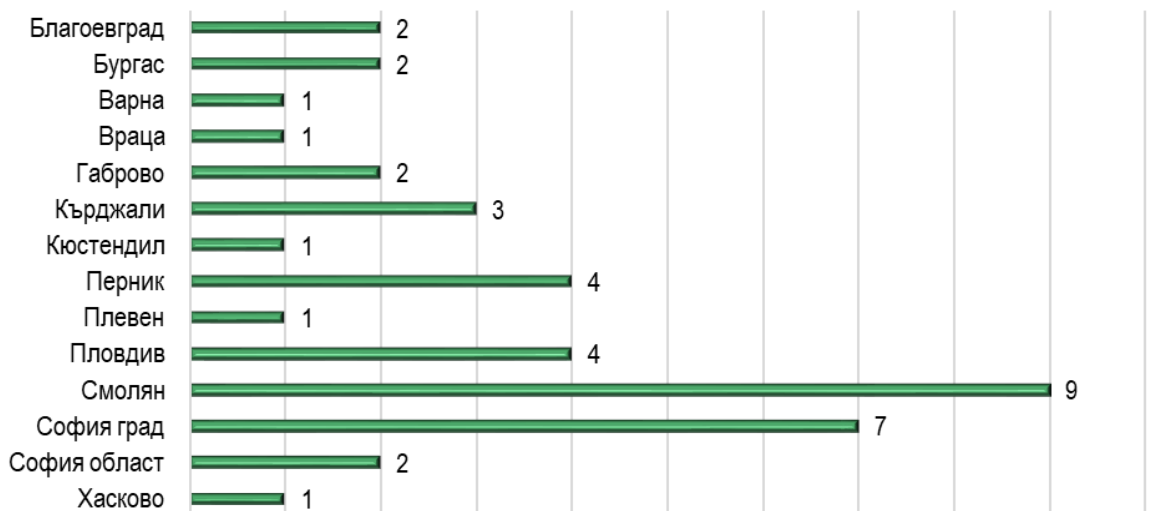
Фигура № 9 : Брой лица със съмнение за професионална болест за периода 2016 – 2019 г.

Най-много открити досиета по получени бързи известия през 2019 г. има в ТП на НОИ Перник – 11. Следват Смолян – 9, София-град – 8, Кърджали, Бургас, Пловдив и Търговище с по 2, Благоевград, Варна, Велико Търново, Враца, Кюстендил, Плевен, София-област и Хасково – по 1. Отказ за разглеждане на бързи известия и издаване на заповед за прекратяване на производството са извършени от ТП на НОИ – Смолян – 4, Перник – 3, София-град – 2 и Плевен – 1. В останалите 13 ТП на НОИ не са получени бързи известия за съмнение за професионална болест.

Структурата на професионалната патология през 2019 г. показва, че най-много бързи известия са изпратени за:

- ❑ респираторни заболявания – 26 случая, от тях 11 случая на силикоза, 3 случая на талкоза, 3 случая на сидероза, 1 случай на азбестоза, 7 случая на смесена пневмокониоза;
- ❑ неврологични и мускулно-скелетни заболявания – 11 случая, като тези от физическо натоварване са 9, а тези свързани с въздействие на вибрации – 2;
- ❑ заболявания на сензорните органи – 7 случая на загуба на слуха от шумово въздействие;
- ❑ злокачествени заболявания – 1 случай на рак на белия дроб.

През 2019 г. от териториалните поделения на НОИ са изготвени общо 40 протокола за извършено проучване на случаи със съмнение за професионална болест. От тях 33 са по бързи известия, получени през текущата 2019 г. и 7 по бързи известия, получени в края на 2018 г. Изготвените протоколи по териториални поделения на НОИ са както следва: Смолян – 9, София-град – 7, Перник – 4, Пловдив – 4, Кърджали – 3, Благоевград – 2, Бургас – 2, Габрово – 2, София-област – 2, Варна, Враца, Кюстендил, Плевен и Хасково по 1.

Фигура № 10 : Разпределение на изготвените протоколи по ТП на НОИ през 2019 г. (бр.)

Извършено е проучване на „Единната информационна система на медицинската експертиза“, регистъра и справките на НЕЛК за експертни решения, достъпни за НОИ от Средата за междурегистров обмен – Regix, въз основа на което е изразено мотивирано предложение за допълнително разработване на „Справка за всички експертни решения за трудовите злополуки и/или професионалните болести“.

Осъществена е статистическа обработка и са определени причините за смърт при починали лица с регистрирани професионални болести и трудови злополуки през 2017 г., като обмена на информация между НОИ и НСИ е реализиран по VPN-канал.

III. ЕВРОПЕЙСКИ РЕГЛАМЕНТИ И МЕЖДУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

Националният осигурителен институт е компетентната българска институция за връзка по прилагане разпоредбите на Регламент (ЕО) № 883/2004, Регламент (ЕО) № 987/2009, Регламент (ЕИО) № 1408/71, Регламент (ЕИО) № 574/72 и международните договори в областта на социалното осигуряване и социалната сигурност по отношение на:

- Паричните обезщетения за болест, майчинство и помощите при смърт;
- Паричните обезщетения за безработица;
- Пенсиите за осигурителен стаж и възраст, инвалидност и наследствените пенсии.

Поради спецификата на дейностите, произтичащи от ангажиментите на НОИ като компетентната българска институция по прилагането на Общностното право в областта на координацията на системите за социално осигуряване и международните договори в тази сфера, дейността е организирана както следва:

- Преценката на права на парични обезщетения за безработица, болест, майчинство и помощите при смърт се извършва от териториалните поделения на НОИ.
- Кореспонденцията с чуждестранните осигурителни служби по въпросите, свързани с паричните обезщетения за безработица, болест, майчинство и помощите при смърт, издаването и изискването на структурирани електронни документи (СЕД) и преносими документи (ПД) в тази област се извършва в ЦУ от дирекция „Европейски регламенти и международни договори“.
- Преценката на пенсионни права и кореспонденцията с чуждестранните осигурителни служби за лицата с постоянен и настоящ адрес в Република България се извършва от съответното териториално поделение на НОИ, а за лицата с

постоянно пребиваване в друга държава-членка на ЕС/ЕИП или държава, с която се прилага международен договор в областта на социалното осигуряване и социалната сигурност от дирекция „Европейски регламенти и международни договори“ в централно управление на НОИ.

Дейността по прилагане на европейските регламенти и двустранните договори в областта на социалното осигуряване и социалната сигурност, по които Република България е страна, през 2019 г. може да бъде обобщена в следните направления:

1. Краткосрочни обезщетения по европейски регламенти и международни договори

Националният осигурителен институт организира и координира дейността по отпускане, изменение, спиране, прекратяване, възобновяване и изплащане на краткосрочните обезщетения по регламентите на Европейския съюз и международните договори в областта на социалното осигуряване. Информацията относно изготвените документи в изпълнение на дейностите по обработване на структурирани електронни документи и преносими документи, писма до лица, осигурителни служби в други държави и ТП на НОИ, отговори на запитвания и становища за четири годишен период е посочена в таблицата, като следва:

Таблица № 17 : Показатели, свързани с краткосрочните обезщетения по европейските регламенти и международните договори за периода 2016 – 2019 г.

Показатели	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Брой подписани документи по обработване на структурирани електронни документи и преносими документи, писма до лица, осигурителни служби в други държави и ТП на НОИ, отговори на запитвания и становища	12 221	12 287	14 364	20 299
Брой насочени документи, съобразно справочния модул на АИС „Архимед“ (профил LOCAL)	162	233	237	530
Брой изнесени към държави-членки от ЕС/ЕИП парични обезщетения за безработица, отпуснати по законодателството на Република България	83	75	51	46
Брой изнесени парични обезщетения за безработица от други държави-членки на ЕС/ЕИП в Република България	235	365	530	621
Брой лица, за които са изпратени искания за възстановяване размера на изплатените в Република България парични обезщетения за безработица, които по време на последната си заетост в ДЧ са пребивавали в Република България	6 345	9 673	14 001	15 432
Брой лица, за които са получени искания за възстановяване размера на изплатените в друга ДЧ парични обезщетения за безработица, които по време на последната си заетост в Република България са пребивавали в другата ДЧ	44	8	11	16
Брой издадени формуляри РБ/РМ 101, във връзка с прилагане разпоредбите за приложимото законодателство на Договора между Република България и Република Македония за социално осигуряване	5	27	4	23
Брой изготвени отговори на запитвания, свързани с краткосрочните обезщетения по европейските регламенти и международните договори на запитвания, получени по електронната поща	128	332	173	216

2. Пенсионно осигуряване по европейски регламенти и международни договори

Във връзка с отпускането, изменянето, спирането, прекратяването, възобновяването и изплащането на пенсии по регламенти на Европейския съюз и международни договори в областта на социалното осигуряване на лица, които пребивават в чужбина, за периода 2016 – 2019 г. в следващата таблица са посочени реализираните резултати от извършените дейности:

Таблица № 18 : Показатели, свързани с отпускане на пенсии по европейски регламенти и международни договори за периода 2016 – 2019 г.

Показатели	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Брой изготвени разпореждания за пенсии и добавки	4 268	4 315	3 996	3 361
Брой изготвени формуляри по европейски регламенти и двустранни договори	6 960	7 383	7 683	6 603
Брой изпратени писма	22 977	23 200	23 652	24 032
Брой лица, за които са прехвърлени суми към институции на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ, съответстващи на актюерския еквивалент на придобити в България пенсионни права	40	33	24	13
Брой лица, за които са изготвени справки за предварителен размер на актюерския еквивалент на пенсионните им права във връзка с прехвърляне на пенсионни права към институции на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ	51	47	29	20

Информация за броя на пенсионерите, на които НОИ изплаща пенсии по европейски регламенти и международни договори, е представена в следващата таблица:

Таблица № 19 : Брой пенсионери, на които НОИ изплаща пенсии по европейски регламенти и международни договори за периода 2016 – 2019 г. (към 31 декември на съответната година)

Брой пенсионери	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Брой пенсионери, живеещи постоянно в чужбина и получаващи български пенсии, изплащани от НОИ, в т.ч.:	27 817	27 881	28 027	27 962
Пенсионери, пребиваващи в държавите – членки на ЕС и в държавите, с които се прилагат двустранни международни договори в областта на социалната сигурност	11 035	11 760	12 617	13 173
Пенсионери живеещи в Република Турция и получаващи пенсии по Споразумението с Република Турция	16 782	16 121	15 410	14 789
Брой пенсионери, получаващи чужди пенсии в България, изплащани с посредничеството на НОИ, в т.ч.:	8 623	8 878	9 101	9 261
Пенсионери, получаващи пенсия от Германия	2 470	2 552	2 621	2 710
Пенсионери, получаващи пенсия от Руската федерация	5 167	5 337	5 426	5 460
Пенсионери, получаващи пенсия от Украйна	870	877	926	963
Пенсионери, получаващи пенсия от Република Молдова	116	112	128	128

3. Методическа дейност, процесуално представителство и контрол

Във връзка с осъществяването на методическата дейност по прилагането на регламентите на Европейския съюз и международните договори в областта на социалното осигуряване през 2019 г. са обработени 3 004 документи. На ТП на НОИ са предоставени 20 указателни писма и информация, постъпили от чужди компетентни институции.

По конкретни казуси и по принципни въпроси са изготвени 215 становища, а предоставените отговори на запитвания, постъпили по електронната поща са 262.

Извършен е контрол на 51 конкретни досиета от ТП на НОИ, чрез изискване на информация и преценка относно правилността и законосъобразността на предприетите действия от длъжностните лица.

На българския СОЛВИТ център е предоставена информация по 115 случая във връзка с прилагане на европейските регламенти в областта на социалната сигурност относно пенсиите и краткосрочните обезщетения.

За периода 2016 – 2019 г. са изготвени 262 проекта на решения на управителя на НОИ, разпределени както следва:

Таблица № 20 : Изготвени проекти на решения на управителя на НОИ за периода 2016 – 2019 г.

Изготвени проекти на решения на управителя на НОИ	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Общ брой решения, в т.ч.:	65	69	73	55
Решения, с които е отхвърлена жалбата като неоснователна	61	66	70	53
Решения, с които е отменено издаденото разпореждане	2	1	–	1
Решения, с които е прекратено производството по обжалване и жалбата е оставена без разглеждане, поради пропуснат срок	2	2	3	1

Информация за осъщественото процесуално представителство по дела и спорове, касаещи въпроси във връзка с европейски регламенти и международни договори е представена в таблицата, както следва:

Таблица № 21 : Процесуално представителство за периода 2016 – 2019 г.

Процесуално представителство	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Общ брой дела	35	31	24	20
1. Приключили дела, в т. ч.:	17	12	15	9
○ Решени в полза на НОИ	8	8	9	6
○ Прекратено производство по жалбата на лице	7	2	1	–
○ Отменени решения на управителя на НОИ	2	2	5	3
2. Неприключени производства, в т. ч.:	18	19	9	11
○ В Административен съд София-град	–	13	6	8
○ Във Върховен административен съд	–	6	3	3

IV. ОСИГУРИТЕЛЕН АРХИВ

Дейността на осигурителния архив е регламентирана с разпорежба в Кодекса за социално осигуряване (чл. 5, ал. 10), съгласно която при прекратяване на дейността на осигурителите, които нямат правоприменник, разплащателните ведомости се предават в съответното териториално поделение на НОИ, освен ако в закон не е определен друг ред за съхраняването им.

Основните дейности на осигурителния архив са свързани с разработването на нормативни актове, регламентиращи цялостното му функциониране, изготвянето на указателни писма за уеднаквяване на практиката по прилагането им и поддържането на електронен осигурителен архив за издаване на документи за осигурителен стаж и доход. На централно ниво е обособено звено, което организира, ръководи и контролира дейността по приемане, съхранение и използване на разплащателните ведомости и трудовоправни документи, доказващи трудов/осигурителен стаж и осигурителен доход. През 2019 г. дейността може да бъде систематизирана в следните направления:

1. Методология на осигурителния архив

Методологическото обезпечаване на дейността през годината включва изготвянето на указания и становища. Във връзка с уеднаквяване на практиката в ТП на НОИ са изготвени методически указания с оглед коректно зачитане на осигурителния стаж/доход в административното производство по отпускане на пенсии по повод издаваните от осигурителния архив удостоверения/уведомителни писма за отказ. Дадени са указания за проверките, които следва да бъдат извършени при изземване/предаване на документи на прекратени осигурители без правоприменник, съхранени по електронен път, на флаш-памет или на друг носител, за които може да се установи, че съдържат информация за изплатени възнаграждения.

Съгласно промените в КСО, касаещи дейността на осигурителния архив, са изготвени методически указания относно издаването на удостоверения за осигурителен стаж и

осигурителен доход след 01.01.2019 г. въз основа на документите на прекратени осигурители без правоприменик.

По повод конкретни казуси в ТП на НОИ и служебни проучвания са изготвени становища, с които се оказва необходимото съдействие на осигурените лица по издирване на архивните документи на прекратени осигурители, за които няма данни за ведомости за заплати в информационната система. Продължава прилагането на възприетата добра практика, свързана с набиране на информация за местонахождение на документите на закрити предприятия с правоприменик, с цел улесняване на заинтересованите лица при снабдяването им с документи за осигурителен стаж и доход.

В изпълнение на Решение на МС относно мерки за промяна и подобряване на административното обслужване за гражданите и бизнеса, и дадените препоръки, са извършени необходимите вписвания и промени по услугите, касаещи дейността на осигурителния архив, налични в Административния регистър на Интегрираната информационна система на държавната администрация (ИИСДА).

През 2019 г. беше разработена Процедура за работата на приемателната комисия по чл. 18 от Инструкция № 5 и действията по извършване на проверки в процеса по приемане на разплащателни ведомости и трудовоправни документи на прекратени осигурители без правоприменик, която е в изпълнение на Плана за действие за повишаване ефективността на контрола в дейността по отпускане на пенсиите.

Издаването на удостоверения за направени осигурителни вноски и зачетен осигурителен стаж, на основание §13 от ПЗР на КСО, и през 2019 г. е извършвано в законоустановения срок. Приоритетно са обработвани служебните искания на длъжностните лица по пенсионното осигуряване за издаване на този вид удостоверения.

През годината е осъществяван постоянен контрол на ежемесечните показатели на дейността, включително и за спазване на законоустановения срок на издадените удостоверения за трудов/осигурителен стаж и доход и за просрочените такива.

2. Осигурителен архив в ТП на НОИ

През 2019 г. в териториалните поделения на НОИ е приета документация на 2 769 прекратени осигурители с 31 239 дела и 3 537 517 листове. В сравнение с 2016 г. броят на приетите дела през 2019 г. е намалял с 10,4%, а броят на приетите листове с 29,5%. Спрямо 2018 г., броят на приетите дела и листове е съответно с 33,1% и с 24,8% по-малко.

Таблица № 22 : Общ брой приета документация на осигурители, дела и листове през периода 2016 – 2019 г.

Показатели	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Брой осигурители	2 223	2 412	2 573	2 769
Брой дела	34 877	33 986	46 704	31 239
Брой листове	5 017 932	3 777 107	4 704 657	3 537 517

В разпределението по териториални поделения на приетата документация през 2019 г. с най-голям брой приети осигурители са ТП на НОИ: София-град с 573 бр., Пловдив с 285 бр. и Бургас с 274 бр. С най-голям брой приети дела е ТП на НОИ София-град с 6 737 дела, съдържащи 754 557 листове.

Таблица № 23 : Приета документация на осигурители, дела и листове по ТП на НОИ през 2019 г.

ТП на НОИ	Осигурители (брой)	Дела (брой)	Листове (брой)
1. Благоевград	94	1485	163 169
2. Бургас	274	2 927	271 937
3. Варна	226	1 265	106 685
4. Велико Търново	67	1 081	106 515
5. Видин	34	70	1 975
6. Враца	84	1057	125 686
7. Габрово	39	407	63 694
8. Добрич	70	205	13 934
9. Кърджали	34	751	57 414
10. Кюстендил	47	2156	131 178
11. Ловеч	43	420	186 547
12. Монтана	38	184	16 099
13. Пазарджик	77	1223	141 167
14. Перник	23	604	65 641
15. Плевен	63	533	67 670
16. Пловдив	285	1532	177 656
17. Разград	29	55	2 990
18. Русе	79	2259	405 323
19. Силистра	32	135	8 905
20. Сливен	78	1355	118 905
21. Смолян	77	353	28 052
22. София-град	573	6 737	754 557
23. София-област	55	457	48 892
24. Стара Загора	141	1 007	148 697
25. Търговище	45	170	13 254
26. Хасково	73	2394	276 906
27. Шумен	51	162	10 469
28. Ямбол	38	255	23 600

През 2019 г. документите, иззети по нареждане на ръководителя на ТП на НОИ въз основа на мотивирано предложение на длъжностното лице, на което е възложено ръководството на осигурителния архив в териториалното поделение, при определени в Инструкция № 5 (чл. 6) обстоятелства, са на 136 осигурители с 8 446 дела. Разпределението по ТП на НОИ показва, че с най-голям брой иззети документи са гр. Пловдив – 21 бр., гр. Стара Загора – 17 бр. и гр. Пазарджик – 15 бр. С най-голям брой обработени дела на иззети осигурители е ТП на НОИ гр. Русе с 2 007 дела, съдържащи 390 247 листове.

Приетите заявления-декларации по чл. 5, ал. 10 от КСО и чл. 22, ал. 2 и 3 от Инструкция № 5 са 7 913, което е със 791 повече в сравнение с 2018 г., а издадените удостоверения за предаване на разплащателните ведомости са 7 652 и са с 962 повече от предходната година.

Таблица № 24 : Общ брой приети осигурители в обединените осигурителни архиви на НОИ

Архивен център	2006 – 2019 г.	2019 г.
ООА Кюстендил	9 545	763
ООА Пловдив	4 021	285
ООА Търговище	3 281	46
ООА Ловеч	3 956	386
ООА Силистра	2 119	195
ООА Враца	2 163	84
ОБЩО:	25 085	1 759

Основните показатели, които отразяват практическата дейност по използване на разплащателните ведомости и трудовоправни документи на прекратени осигурители без правоприменик са брой издадени удостоверения за осигурителен стаж и доход, удостоверения за установяване на трудов и осигурителен стаж по съдебен ред в случаите, когато разплащателните ведомости и трудовоправни документи на определен осигурител не са приети в ТП на НОИ или в случаите, когато определено лице не фигурира в разплащателните ведомости и трудовоправни документи. Общият брой заявления за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и осигурителен доход, постъпили от граждани и по служебен път от ТП на НОИ, през 2019 г. е 94 268, което е с 5 767 по-малко спрямо 2018 г. (100 035).

Общият брой издадени удостоверения за осигурителен стаж и осигурителен доход от осигурителния архив на НОИ за 2019 г. е 64 322 (при 69 899 през 2018 г.). През годината се наблюдава увеличение на броя издадени удостоверения УП-13 и УП-17 и намаление на броя на издадените УП-14, УП-15 и УП-17а спрямо предходната 2018 г. Разпределението на издадените удостоверения по видове през периода 2016 – 2019 г. е показано в следващата таблица:

Таблица № 25 : Брой издадени удостоверения за осигурителен стаж и осигурителен доход по видове през периода 2016 – 2019 г.

Удостоверение	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
УП-13 (за трудов и осигурителен стаж) и УП-14 (за осигурителен стаж на земеделски стопанин-кооператор)	27 385	26 557	28 405	28 676
УП-15 (за осигурителен доход)	46 913	42 942	41 312	35 437
УП-17 и УП-17а (за установяване на трудов и осигурителен стаж по съдебен ред) *	164	160	182	209
ОБЩО:	74 462	69 659	69 899	64 322

*Забележка: *Издават се в случаите, в които лицето не фигурира в приетите в ТП на НОИ разплащателни ведомости и трудовоправни документи (УП-17) и когато разплащателните ведомости и трудовоправни документи на определен осигурител не са приети в ТП на НОИ (УП-17а).*

Данните за разглеждания период показват, че най-висок дял заемат издадените удостоверения за осигурителен доход (55,1%), следвани от удостоверенията за осигурителен стаж (44,6%).

Контролът върху допуснатите просрочени заявления за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход се осъществява от централно управление и от ръководителите по места чрез ежеседмични справки за просрочени заявления по териториални подразделения.

По данни от документалния масив издадените документи за трудов стаж и за доход във връзка с данъчно облагане по Закона за данъците върху доходите на физическите лица, дубликати, удостоверения и заверени копия на документи са 2 304 през 2019 г., или с 293 повече спрямо 2018 г. (2 011).

През 2019 г. въз основа на данните от осигурителния архив в ТП на НОИ са издадени 27 635 бр. уведомителни писма за отказ за издаване на документ, в случаите когато разплащателните ведомости и трудовоправни документи на осигурителя не са предадени в ТП на

НОИ или когато заявителя не фигурира в приетите разплащателни ведомости и трудовоправни документи.

Броят на постъпилите жалби от физически и юридически лица за 2019 г. е 127 (при 102 за 2018 г.) и са разгледани в срок. Увеличеният брой жалби е следствие от направените изменения и допълнения в КСО (чл. 117), въз основа на които на лицата е предоставена възможност за обжалване съдържанието на документ, удостоверяващ осигурителен стаж и осигурителен доход, издаден от органите на НОИ.

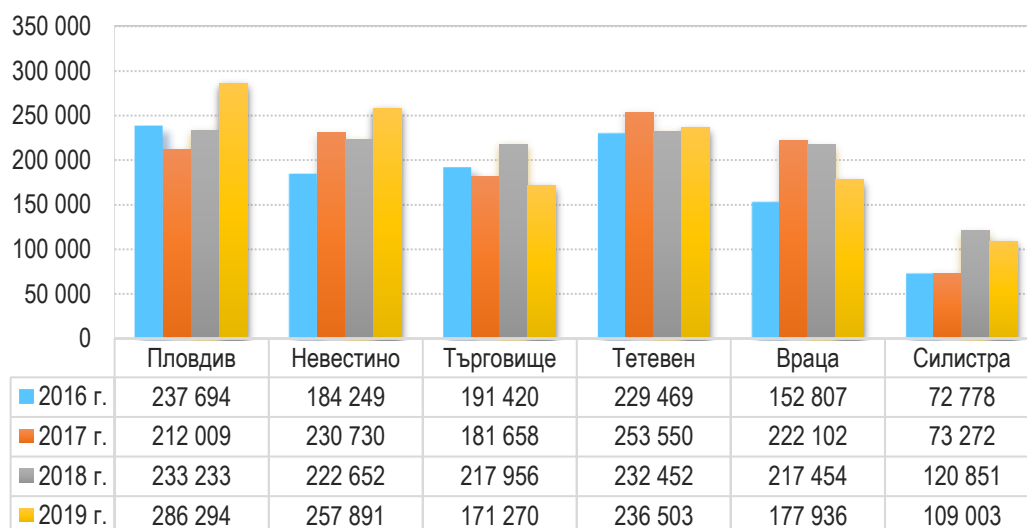
Информацията за подадените заявления чрез електронните административни услуги по дейността на осигурителния архив през 2019 г. показва, че 981 бр. са за издаване на удостоверение за трудов/осигурителен стаж и осигурителен доход и 176 бр. за подаване на заявление за издаване на удостоверение на осигурител, който няма наети лица и не води разплащателни ведомости и трудовоправни документи.

3. Електронен осигурителен архив

НОИ поддържа и развива информационна система за разплащателните ведомости на прекратени осигурители без правопреемник, като данните се използват за изчисляване и отпускане на пенсии и парични обезщетения. Функционирането на електронен осигурителен архив съкращава технологичното време за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход, подобрява информираността и обслужването на гражданите при реализиране на осигурителните им права.

Обект на сканиране и индексирание са разплащателни ведомости, обхващащи периода от 01.01.1980 г. до 31.12.1996 г., като преминалата електронна обработка документация е достъпна до служителите на осигурителния архив за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход. От 2019 г. е осигурена и възможност за обработка на ведомости за периода от 01.01.1997 г. до 31.12.1999 г. Разширеният хронологичен обхват за дигитализация на ведомостите е обоснован от факта, че съществен дял от издадените удостоверения за осигурителен доход по искане на длъжностните лица по пенсионното осигуряване, се отнасят за посочения тригодишен период, тъй като липсват данни в регистъра на осигурените лица. Друг приоритет за електронния архив е дигитализация на осигурителите, в чиито структури лицата са работили при специфични условия на труд и в тези случаи е важно информацията да е изчерпателна.

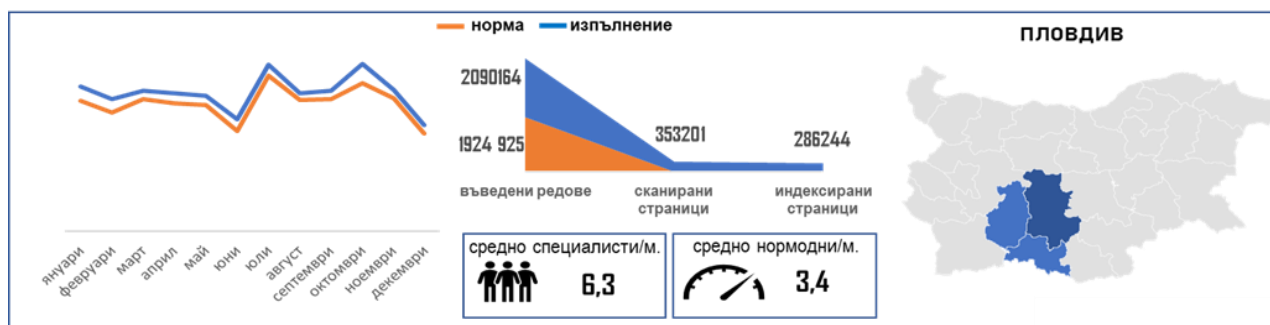
Дейностите по електронната обработка на разплащателни ведомости се реализират в Центрове за електронна обработка (ЦЕО) към ТП на НОИ – Пловдив, Кюстендил, Търговище, Ловеч, Враца и Силистра. Процесите по сканиране и индексирание на данни намират количествено изражение във функциониращия справочен модул, част от интегрираната информационна система, обслужваща дейността. За осъществяване на контролни функции се изготвят обобщени седмични и месечни справки, които проследяват както обема на електронно архивирани документи (страници, дела), така и изпълнението на поставените нормативи за работа на операторите по сканиране и индексирание. От друга страна, справките предоставят възможност да се съпоставят резултатите от работата на отделните центрове, съобразно разполагаемите ресурси.

Фигура № 11 : Брой индексирани страници за всеки ЦЕО за периода 2016 – 2019 г.

Център за електронна обработка към ТП на НОИ – Пловдив

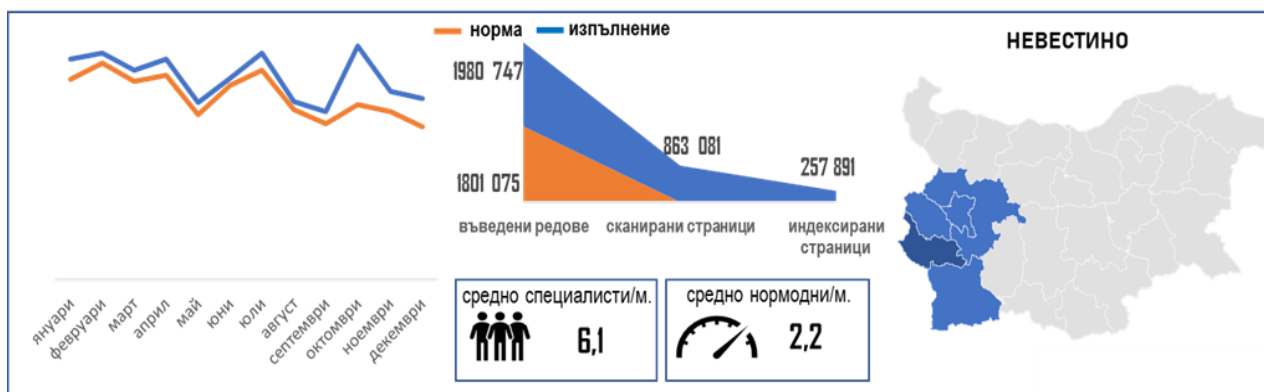
Регионалният архивен център в гр. Пловдив осъществява дейности по прием, съхранение, дигитализация и използване на документацията на прекратени осигурители, развивали дейност на територията на областите Пловдив, Пазарджик и Смолян. Той е първият център, реализирал концепцията за концентриране на документацията на няколко ТП на НОИ на регионален принцип. И на този етап, ЦЕО в Пловдив е основен за обезпечаване дигиталната обработка на документацията за териториалните поделения в Южна България.

И през 2019 г. ЦЕО – Пловдив постига 100% изпълнение на утвърдения индивидуален норматив за индексирани данни (1200 въведени редове). Традиционно, количествените параметри отчитат балансирано протичане на процесите и много добра организационна практика. Спрямо предходната година по показателя брой електронно обработените страници се отчита повишение, като броят им през 2019 г. е 286 294, а през 2018 г. е 233 233.

Център за електронна обработка с. Невестино към ТП на НОИ – Кюстендил

Регионалният архивен център в Невестино осъществява дейности по прием, съхранение, дигитализация и използване на документацията на прекратени осигурители, развивали дейност на територията на областите София-град, София-област, Благоевград, Перник и Кюстендил. В него е разположен комплекс от архивни халета и по мащабите си, това архивохранилище няма аналог в системата на НОИ. Показателен е фактът, че в Невестино се съхраняват едни от знаковите за периода преди 1989 г. промишлени гиганти като „Кремиковци“ АД, БГА „Балкан“ и „Балканкар 6-ти септември“.

В процеса на дигитализация се спазва принципа за равномерно разпределение на осигурителите от посочените пет ТП, за да се осигури и относително равен дял на данните в електронен формат. Специфична особеност на центъра е и, че поради приоритетната дигитализация на осигурители от национално значение, данните от електронния архив се използват системно в структурите на осигурителен архив в цялата страна. Отчетените през 2019 г. количествени параметри показват 100% изпълнение на утвърдените нормативи за индексиране.

Център за електронна обработка към ТП на НОИ – Търговище

Регионалният архивен център в Търговище осъществява дейности по прием, съхранение, дигитализация и използване на документация на прекратени осигурители, развивали дейност на територията на областите Варна, Разград и Търговище. Той е третият поред архив на НОИ с функциониращ център за електронна обработка. Първоначално дигиталната обработка се извършва от външен изпълнител, а от 2011 г. е въведена нова модулна система за сканиране и индексиране, възприети са нови модели за окачествяване на процесите и към момента има ключова роля за електронната обработка на осигурители от областите Бургас, Шумен и Русе, които участват в графици за електронно архивиране. През 2019 г. поради невъзможност за използване на данни за осигурител, обработен преди 2011 г., но с висок интензитет на търсене, ЦЕО – Търговище извърши повторна обработка, което повишава ефективността от електронния архив.

Количествените параметри на дейността в ЦЕО – Търговище показват 100% изпълнение на утвърдените нормативи и този баланс е поддържан в условията на успешно изпълнен график за електронно архивиране. Броят на индексираните страници през 2019 г. са 171 270 и намалява спрямо 2018 г. (217 956).

Център за електронна обработка Тетевен към ТП на НОИ - Ловеч

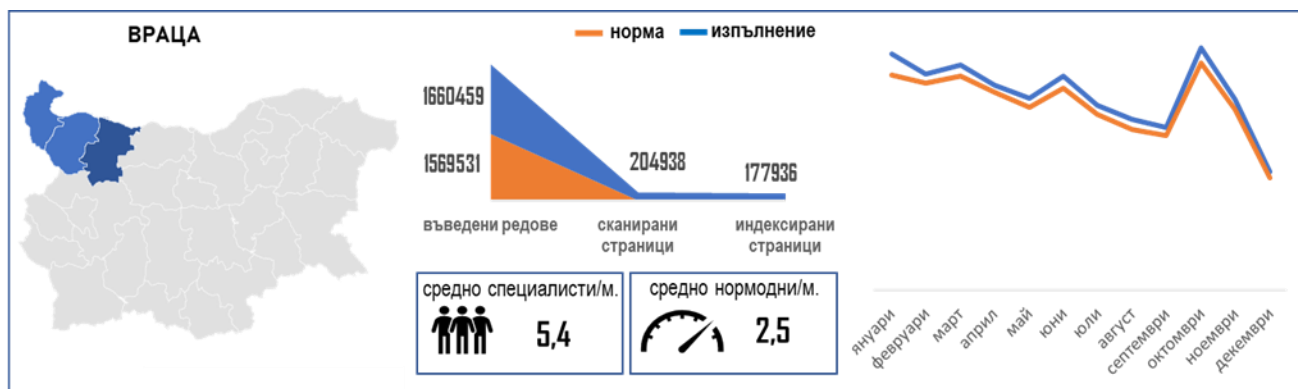
Регионалният архивен център в Тетевен осъществява дейности по прием, съхранение, дигитализация и използване на документация на прекратени осигурители, развивали дейност на територията на областите Плевен, Велико Търново, Габрово и Ловеч. Процесът по дигитализация стартира в Тетевен през 2011 г., успоредно с въвеждането на нова система от модули за сканиране, индексирание и контрол. Постепенно е възприет модел за равномерност в обработката на осигурители от предаващите документация ТП на НОИ.

През 2019 г. количествените параметри на дейността в ЦЕО – Ловеч показват 100% изпълнение на утвърдените нормативи. Данните за брой индексирани страници през 2018 г. (232 452) и 2019 г. (236 503) показва приблизително равни резултати, което е индикация за балансирано протичане на работните процеси.

Център за електронна обработка – Враца

Регионалният архивен център във Враца осъществява дейности по прием, съхранение, дигитализация и използване на документация на прекратени осигурители, развивали дейност на територията на областите Монтана, Видин и Враца. Центърът за електронна обработка функционира от 2013 г. и осигурява електронната обработка за Северозападна България. По отношение на архивния център е приложен нов подход при въвеждане на служителите за работа с модулната информационната система чрез задължителен период за тестване при по-нисък норматив на работа. Възприе се нов модел на преместване на документалните масиви, целящ минимизиране на рисковете от издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход извън регламентирания срок и други мерки, осигуряващи оптималното функциониране на архива.

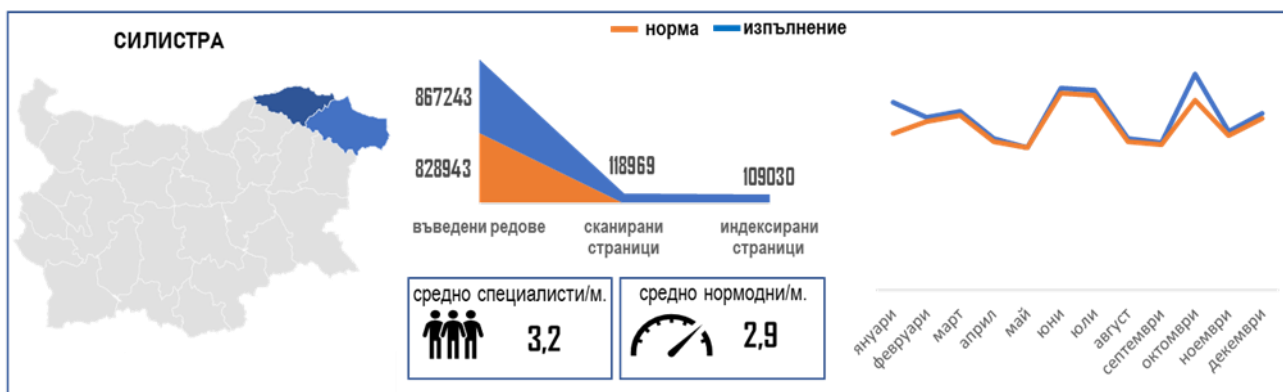

През 2019 г. количествените параметри на дейността в ЦЕО Враца показват 100% изпълнение на утвърдените нормативи за индексирание, което е индикация и за добро

приоритизиране на осигурителите, обект на дигитализация. Броят на индексирани страници през 2019 г. (177 936) намалява спрямо 2018 г. (217 936) и се дължи на намален числен състав.

Център за електронна обработка – Силистра

Регионалният архивен център в Силистра осъществява дейности по прием, съхранение, дигитализация и използване на документация на прекратени осигурители, развивали дейност на територията на областите Добрич и Силистра. Решението за изграждане на ЦЕО към ТП на НОИ Силистра е в отговор на обективната невъзможност процесите по дигитализация на териториалните поделения от Североизточна България (Русе, Шумен, Варна, Силистра, Добрич, Разград и Търговище) да се осъществяват само на територията на действащия регионален архивен център в Търговище, чиито ресурси – човешки, материални и финансови не позволяват дигитализация и съхранение на документация в такъв мащаб.

От януари 2014 г. ЦЕО е в реален режим на работа, но със следната специфика: структурата е обезпечена с 5 специалисти, за разлика от останалите центрове, където в дейностите по сканиране и индексирание са ангажирани средно 9 специалисти и функциониращите отдели имат два сектора. Същевременно, технологията на работа за всички центрове, регламентирана с работна инструкция за изпълнението на задълженията по електронна обработка на разплащателни ведомости на прекратени осигурители без правоприемник в ЦЕО, е идентична за всички териториални структури и цели да унифицира процедури, срокове и контрол, както и да се предотвратят пропуски при изпълнение на задълженията на служителите. През 2019 г. количествените параметри на дейността в ЦЕО – Силистра показват 100% изпълнение на утвърдените нормативи. Броят на индексирани страници през 2019 г. (109 030) показва известен спад спрямо 2018 г. (120 851), като отклонението е в рамките на допустимото при работа в условията на нормиран труд.

През 2019 г. продължи практиката за въвеждане на графици за електронно архивиране в ЦЕО, с цел разширяване обхвата на дейността в териториалните поделения, които функционират като локални архивохранилища. ЦЕО Пловдив и Търговище изпълняват график за електронна обработка, като за всяко ТП на НОИ са осигурени по 52 работни дни за електронно архивиране на документацията, а количественото изражение на процесите сканиране и индексирание е обвързано изцяло с индивидуалната норма, щатната численост на специалистите в ЦЕО и тяхната заетост през съответния период.

Обща характеристика за двата центъра е, че в режим на график, служителите са ангажирани с допълнителни организационни и координиращи функции, свързани с приемателно-предавателни процедури между локалните и обединения архив, както и с детайлно планиране на обема и типа документация, които подлежат на обработка. Условие за ефективност на работните процеси е постигане и поддържане на баланс между изпълнение на установените нормативи за индексирание и количеството електронно обработени страници. Целта е издаването на документи за осигурителен стаж и доход въз основа на данните от

електронния архив да обхване равномерно всички териториални структури от системата на осигурителния архив на НОИ.

Анализът от изпълнение на графика показва, че в резултат от ефективната организация, в двата центъра не е допускано отклонение от утвърдените нормативи за индексирание на

данни, като е постигнат баланс между двете функции, както и между цифровите параметри (за график и норми) задаващи рамката на очакваните количествени резултати.

Броят на въведените редове е показател за измерване производителността на отделните специалисти и на центровете, а броят на индексирани страници показва обема на преминалите електронна обработка документи. Общият брой индексирани страници, генериран от електронния архив във всички центрове за 2019 г., възлиза на 1 238 897 страници, а средномесечният – 103 241 страници. Броят на въведените редове през 2019 г. са 9 845 162 или средномесечно – 820 430 бр.

За периода 2016 – 2019 г. работните процеси протичат балансирано и ефективно, като броят на електронно обработените страници се запазва на относително еднакво ниво поради изискването за нормиран труд. Отклоненията, които са в рамките на допустимото се дължат основно на динамиката в числения състав.

V. ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ

Националният осигурителен институт поддържа надеждна информационна система, която обезпечава всички функции по управлението и провеждането на държавното обществено осигуряване. Дейностите, свързани с пълното информационно-технологично и комуникационно обезпечаване на процесите в института през 2019 г., могат да се обобщят в следните области:

1. Функционални модули на ИС на НОИ

Информационната система на института е изградена от специализирани функционални модули според процесите, които обезпечават. Във връзка с измененията в нормативната уредба през годината всички промени в модулите на Информационната система на НОИ са своевременно реализирани. Основните дейности през 2019 г., насочени към развитието и усъвършенстването на отделните модули на информационната система и осигуряването на специализирана системна и програмна поддръжка на регистрите на института са следните:

1.1. Пенсии

Разработено е програмното осигуряване за преизчисление на пенсиите по §7в, ал. 1 от ПЗР на КСО (пенсиите, отпуснати с начална дата до 31 декември 2018 г. се преизчисляват от

1 юли 2019 г. с процент 1,2 за всяка година осигурителен стаж) и за определяне на нови минимални размери на пенсиите и нов размер на социалната пенсия за старост и е изпълнена обработката за преизчисление и изплащане на пенсиите през м. юли 2019 г. Разпорежданията са подготвени и заредени в Регистъра на разпорежданията.

Актуализирани са програмните модули от НСОИП за отпускане, изменение и преосвидетелстване на пенсиите.

Извършени са промени в програмното осигуряване във връзка с двукратното изплащане през годината на допълнителни суми към пенсиите за м. април на 1 293 718 пенсионери и за м. декември на 1 250 878 пенсионери.

Преизчислени са размерите на добавките по чл. 9 от ЗПГРРЛ с начална дата до 31.12.2018 г. въз основа на определения размер на средната пенсия за осигурителен стаж и възраст за 2018 г. – 395,47 лв. Разпорежданията са подготвени и заредени в Регистъра на разпорежданията и модул „Допълнителни обработки“ за печат от ТП на НОИ.

Разработени са промени в програмното осигуряване на НСОИП и Локална база данни на пенсиите по европейски регламенти и международни договори.

В изпълнение на подписано споразумение с АСП на основание § 6в, ал. 2 от ПЗР на КСО, § 7, ал. 6 от ПЗР на ЗХУ, § 3, ал. 2 от ПЗР на Постановление № 339 от 20.12.2018 г. на МС за изменение и допълнение на НПОС е разработена технология и програмен продукт за обработка и обмен на данни. Разработена е нова функционалност към модул „Справка 01“ за въвеждане на отказ за постановяване на разпореждане за отпускане на наследствена пенсия по чл. 82, ал. 1 от КСО.

Актуализирани са програмните модули от НСОИП за въвеждане и обработка на данни и изготвяне на разпореждания за отпускане и изменение на пенсиите във връзка с § 22ц от ПЗР на КСО за изчисляване на индивидуален коефициент на пенсиите за осигурителен стаж и възраст с начална дата след 31.12.2018 г.

Във връзка с промените в чл. 102, ал. 3 от КСО, касаещи служебното преизчисляване на пенсиите е извършена актуализация на програмните модули от НСОИП за въвеждане и обработка на данни и изготвяне на разпореждания за изменение на пенсиите.

Разработено е Уеб-базирано приложение за подаване на информацията и справочен блок за подадени заявления по чл. 13, ал. 3 от Закона за личната помощ и сключените трудови договори, както и за обработка на данните от приложение № 5 за регистриране на потребителите. В тази връзка са обработени данните от 291 общини.

За обработка, следене и контрол на получената от общините и АСП информация по Закона за личната помощ е разработен програмен продукт за генериране на данни за преведени/ не преведени суми за чужда помощ за ТП на НОИ.

Разработена е процедура за автоматизиране процеса по проследяване преводите на суми за добавка за чужда помощ между ТП и ЦУ на НОИ.

Актуализирани са и са разработени нови процедури и функционалности в модулите на НСОИП. Извършени са необходимите промени, относно извличане и обработка на статистически данни от информационните системи съгласно промените в законодателството.

Разработени са софтуери за изчисляване на нов размер на удръжките от пенсиите по запорни съобщения и изготвяне на уведомителни писма до пенсионери и съдия изпълнители и за автоматично зареждане на информацията за вдигане/промяна на удръжки от пенсиите в базата данни във връзка с промяната на минималната работна заплата от 01.01.2020 г. Изготвени и предоставени съответните на ТП на НОИ са актуални списъци.

Оптимизирани и разширени са модулите от НСОИП и Локална база данни „Пенсии“, внедрени са нови програмни продукти и функционалности.

Обогатена е справочната част на програмните модули от НСОИП и Локална база данни „Пенсии“. Актуализиран е модул „Прехвърляне на пенсионни права“.

Продължи работата по новото програмно осигуряване съобразно утвърдения проект на изменените работни процеси по отпускане и изменение на пенсиите за постановяване на разпореждания в реално време съгласно промените в КСО от 01.01.2019 г. за изчисляване на

индивидуален коефициент на пенсиите за осигурителен стаж и възраст с начална дата след 31.12.2018 г.

Осъществени са необходимите дейности за поддържане в актуално състояние на „Регистър на рисковите осигурители“ и изготвяне на справки, свързани с рискови осигурители.

Продължи разработването и тестването на отделни функционалности в Модул „Удръжки от пенсии“.

Ежемесечно са изготвяни и предоставени списъци на ТП на НОИ за несъответствие в данните от регистъра на длъжниците и регистъра на пенсионерите.

Актуализиран е модулът за изготвяне на документите по изплащане на пенсиите в ТП на НОИ по постъпили искания от функционалните дирекции.

Разработени са нови функционалности в модул „Административни функции“.

Продължи миграцията на програмен продукт „Application Server“ към по-висока версия на развойните средства.

Във връзка с Националната кампания „Великден за всеки“ – „Дари празник на баба и дядо“, която се провежда под патронажа на омбудсмана на Република България е разработено програмно осигуряване и са изготвени списъци по заложените критерии.

Подготвена е необходимата информация и са изготвени уведомления до лицата, навършващи възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст през 2020 г. по чл. 68, ал. 1 от КСО. Осигурено е програмно съответствие между адресите на лицата в НБД „Население“ на ГД „ГРАО“ и е предоставен от „Български пощи“ ЕАД списък с пощенските кодове на пътните артерии в големите градове. Отпечатани, пликовани и подготвени за експедиция са 81 999 уведомителни писма. Разработени са промени в програмното осигуряване по изготвяне на уведомително писмо през НСОИП.

Таблица № 26 : Брой обработени и подготвени разпореждания през 2019 г.

Прилагането на чл. 9 от ЗПГРРЛ	7 974
Преизчисление на пенсиите по § 7в, ал.1 от ПЗР на КСО, определяне на нови минимални размери и нов размер на социалната пенсия за старост от 01.07.2019 г.	2 141 636
Разпореждания за отпускане/ изменяне на пенсия/ добавка	440 284
Разпореждания, при преосвидетелстване на лица получаващи пенсия за инвалидност	82 772
Разпореждания за починали пенсионери	103 888

1.2. Парични обезщетения и помощи от ДОО и Електронен регистър на болничните листове и решенията по обжалването им (ЕРБЛРО)

Програмните модули на системата са актуализирани съобразно нормативните промени през 2019 г.

Модулът за въвеждане, проверка на данни от осигурителите и вземане на решения е обогатен с нови функционалности. Във връзка с промените в ЕРБЛРО са разширени модулите за преглед и вземане на решения след централна обработка, както и модулът за изплащане на паричните обезщетения и помощи.

За Регистъра на осигурените лица са генерирани 3 409 011 декларации с дохода, от който е изчислено обезщетението.

1.3. Интегрирана система за електронен обмен на документи и данни с осигурителите и самоосигуряващите се за изплащане на паричните обезщетения от ДОО (ИСЕОДД)

През 2019 г. програмните модули на системата за приемане на данни са актуализирани съобразно нормативните промени.

Модулите за преглед и вземане на решения след централна обработка, както и модулет на изплащане са разширени във връзка с промените в ИСЕОДД.

В резултат на въвеждането в експлоатация на ИСЕОДД и затварянето на цикъла на електронния обмен с ОМЕ и осигурители и самоосигуряващи се лица, средният срок за изплащане на паричните обезщетения през 2019 г. е 5 дни.

През 2019 г. по електронен път са приети над 4 600 000 бр. документи.

1.4. Парични обезщетения за безработица

През 2019 г. всички промени в нормативната уредба са отразени в програмния продукт за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения за безработица.

Разработени са списъци по ТП на НОИ за лицата от ведомостите за изплащане на парични обезщетения за безработица, чийто дневен размер на обезщетението надвишава определен размер. Списъците се генерират ежемесечно, като се предоставят и на Агенцията по заетостта при поискване. Подготвени са промени в програмното осигуряване, което разширява обхвата на проверките при определяне на правото и размера на обезщетенията, свързани с определяне на осигурителния стаж на лицата.

Генерирани са 946 313 декларации за Регистъра на осигурените лица (РОЛ) с данни за периода, за който е получено парично обезщетение за безработица и който се зачита за осигурителен стаж.

Разширен е обхватът на събитията, които се записват в логовете на информационната система и осигуряват проследимост на информацията.

1.5. Електронен осигурителен архив

Системата се поддържа в актуално състояние. Извършена е миграция на модул „Сканиране за работа с различни скенери“ и на Модул „Унищожаване“. Планирани са дейности по преработване на част от работещите модули.

1.6. Автоматизирана информационна система (АИС) на НОИ

През 2019 г. е извършвана текуща поддръжка на АИС Архимед за всички нейни инстанции в ТП и ЦУ на НОИ.

Във връзка с изпълнението на договор за централизация на АИС в единна работна среда, работата на изпълнителя е подпомогната от работен екип на НОИ, като през годината са извършени следните дейности:

- Финализирани са унифицирани маршрути по дейности за настройка в единната централизирана работна среда на АИС Архимед;
- Извършена е настройка на единната централизирана работна среда;
- Проведени са тестовете за функционално съответствие и работоспособност на единната централизирана работна среда на АИС Архимед.

1.7. Въвеждане на процесно-ориентирания подход в управлението на НОИ

През 2019 г., в изпълнение на заложените цели в утвърдената Стратегия за въвеждане на процесно-ориентирания подход в управлението на НОИ и съгласно актуализирания план с приоритизирани дейности, е извършено следното:

- Детайлно моделиране на основните процеси, извършвани от ТП и дирекция „ЕРМД“ в ЦУ от групи: 04. Пенсии и добавки към пенсии, в частта отпускане и изплащане на пенсии по ЕРМД; 06. Контролно-ревизионна дейност, в частта заверка на осигурителен стаж и доход на самоосигуряващите се; 02. Парични обезщетения и помощи, в частта парични обезщетения за безработица по ЕРМД; 03. Трудови злополуки и професионални болести; 08. Събиране, поддържане и анализ на статистическа информация; 01. Услуги и информация.

- Извършена е основната част от работата по моделирането на Спомагателните и Управленските процеси и започна работата по моделирането на ИТ процесите на централно ниво, свързани с основни процеси.
- Изготвен е анализ и доклад за моделираните процеси от основна група 05. Осигурителен архив.
- Напредъкът в работата по Стратегията и плана е представен пред Комисията за управление на промяната на нейно заседание.
- Проведена е обществена поръчка за подновяване абонаментната поддръжка на системата АРИС с придобиване на нов лиценз за ИТ архитект и е проведено специализирано обучение на експерти от дирекция „ИКТ“ за работа с него, във връзка с предстоящото моделиране на ИТ инфраструктурата на НОИ.

2. Предоставяне на информация по сключени споразумения и договори за обмен на информация с организации, ведомства и потребители

Съгласно сключени споразумения за обмен на информация през 2019 г. е осъществено сътрудничество между НОИ и следните организации и ведомства:

- С НАП за осигуряване на актуалност на основните регистри с осигурителна информация е поддържан електронният обмен на информация;
- Регулярно е подготвяна и предоставяна различна информация на НСИ;
- Поддържан е електронният обмен на информация за безработните лица с Агенцията по заетостта;
- Поддържан е електронен обмен на информация с Дирекция „Миграция“ на МВР за актуализиране на Регистъра на лицата с личен номер на чужденец (ЛНЧ);
- Реализиран е електронен обмен на информация между доставчици на платежни услуги и НОИ относно изплащане на пенсии и обезщетения. Към доставчиците на платежни услуги с договори за изплащане на пенсии и обезщетения, като освен търговските банки, са добавени „Изипей“ АД и „Транскарт Файненшъл Сървисис“ АД.
- Изпращана е информация до търговските банки за починали пенсионери (УП-12);
- За осигуряване изплащането на пенсиите и паричните обезщетения е извършено автоматизирано мигриране на банкови сметки от „Пиреос Банк“ АД към „Юробанк България“ АД (Пощенска банка);
- Поддържан е електронен обмен на информация за краткосрочните и дългосрочните плащания между НОИ и Агенцията за социално подпомагане и за дългосрочните между НОИ и Агенцията за хора с увреждания;
- Във връзка с изплащането на пенсиите е поддържан електронен обмен на информация с „Български пощи“ ЕАД;
- Съгласно подписано споразумение между ИА „ГИТ“ и НОИ във връзка с чл. 95, ал. 1, т. 5 от КСО е изготвена и предоставена информация за лицата, получаващи пенсии за инвалидност, работещи по трудови правоотношения, за които има подадени данни по чл. 5, ал. 4, т. 1 от КСО
- Изготвена и предоставена е статистическа информация в изпълнение на задължението на Министерство на труда и социалната политика за предоставяне на информация във връзка с разпоредбата на чл. 91 от Регламент (ЕО) № 987/2009, съгласно който компетентните органи изготвят статистика относно прилагането на основния регламент и регламента по прилагане и я изпращат на секретариата на Административната комисия;
- Изготвени са ежемесечни справки за проверка на осигурителен статус по искане на МЗ във връзка с изпълнение на проект BGO5M90P001-1.015 „Специализация в здравеопазването“, осъществяван по ОП РЧР 2014 – 2020 г.

- На база нови и анексирани договори е разширено предоставянето на информация на финансови институции, съдебни инстанции и други ползватели на ИС на НОИ, в т.ч.:
 - Преподписаните и сключени нови договори с банки и финансови институции за предоставяне в структуриран вид на информация от справките са 13 бр.;
 - Преподписани и сключени са пет нови договора с частни съдебни изпълнители за онлайн справки;
 - Сключени три нови договора за предоставяне на информация (12 пъти за една година) от Регистъра на осигурените лица, съдържаща броя на осигуряваните от всеки работодател лица (ИКАП, ЛАКОРДА, КЮБ ТИЙМ);
 - Подписани са три анекса към договори с банки за предоставяне в структуриран вид на информация по чл. 70, ал. 1 от НПОС;
 - Сключени три нови споразумения, относно спазване на изискванията на GDPR при предоставяне на данни. (Районен съд – Перник, АХУ, НЗОК);
 - Реализирани са три нови договора с „ИЗИПЕЙ“ АД за изплащане на парични обезщетения и пенсии по лични платежни сметки в дружеството;
 - Сключени пет споразумения с пенсионни дружества за обмен на информация във връзка с прилагането на чл. 168 от КСО;
 - Сключени 291 споразумения между НОИ, АСП и Общините за включване в Механизма за лична помощ;
 - Подписан е един нов договор с Българска стопанска камара (БСК) за предоставяне на информационни продукти по трудови и осигурителни отношения по проект към ОП „Развитие на човешките услуги“.

През 2019 г. ежедневно са изготвяни справки по постъпили искания и са подготвяни отговори на поставени актуални въпроси и жалби подадени на хартия, чрез електронните адреси на института, контактните форми в сайта, на изрично обявените телефони и електронни адреси за въпроси по информационното осигуряване, както и такива, като част от Контактния център на НОИ. В изпълнение на тази дейност са изготвени:

- Във връзка с изплащани пенсии съгласно споразумение с Национално сдружение на общините в Република България – 550 бр. справки;
- Отговори и справки по писмени искания за изготвяне на информация – над 5 000;
- Отговори на входящи писма по електронна поща и контактни форми – над 2 000;
- Консултации по телефона – над 8 000 обаждания.

3. Европейска интеграция и международни договори

През годината е поддържан електронен обмен на информация между НОИ, от една страна и от друга – Пенсионния фонд на Руската федерация и между германските осигурителни институции на база на двустранно договорени технологии за обмен, без необходимост от размяна на документи чрез пощенски услуги.

Взето е участие в изготвянето на проект на споразумение между компетентните институции на България и Германия за преминаване към директно изплащане на пенсиите.

Изготвени са списъци на лица с последна заетост в друга държава-членка със структурирана информация за подготовка на искания за възстановяване на изплатени парични обезщетения за безработица. Списъците включват информация за 17 099 лица със сума за реимбурсация общо над 62 млн. лева.

Разработени са методи към Националното приложение за извличане на данни от регистрите на НОИ за попълване на СЕД, както и към приложението за хоризонтална връзка с НАП за въвеждане на електронен обмен на данни (EESSI) между НОИ и осигурителните институции в държавите-членки на ЕС за прилагане на европейските регламенти в областта на социалното осигуряване.

Извършени са промени в модулите за приемане на данни от ОМЕ и осигурителите във връзка с измененията в изискванията съгласно Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския

парламент и на Съвета от 23.07.2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар.

4. Електронни услуги

Приоритет в работата на НОИ през последните години е развитието и разширяването обхвата на предоставяните по електронен път административни и справочни услуги за клиентите на института, с цел облекчаване обмена на информация между административните органи и по-бързото и качествено обслужване на потребителите. През 2019 г. са предприети редица мерки и инициативи за популяризирането им и запознаване на гражданите с електронните услуги, които института предлага.

Извършено е логическо и техническо присъединяване към средата за междурегистров обмен (Regix), която предоставя възможност за реализиране на интерфейс за автоматизирано подаване и обслужване на стандартизирани заявки за административни услуги по електронен път и са инсталирани адаптери за достъп до регистрите на НОИ. За 2019 г. има над 55 получени писма от ДА „ЕУ“ с подадени заявки за достъп до регистрите на института. Достъп е предоставен на всички постъпили заявки от ДА „ЕУ“ след преценка за наличието на правно основание за получаване на исканата информация.

Направена е първоначална регистрация на потребители и групи от ЦУ на НОИ за работа в средата за междурегистров обмен Regix и е активиран достъпът на ключови потребители до справки и регистри с разрешен достъп от ДА „ЕУ“. Предоставен е достъп на 63 служители на НОИ през RegiX до 28 справки.

Направена е първоначална регистрация и администриране на потребителите от НОИ на електронната услуга на НАП за предявяване на вземания на НОИ за принудително събиране по реда на ДОПК. Предоставен е достъп на 95 служители на института до СУКД – НАП.

Разработени са промени в електронната услуга за изчисляване на прогнозен размер на коефициент за пенсиите за осигурителен стаж и възраст с начална дата след 31.12.2018 г. (във връзка с §22ц от ПЗР на КСО), като е създадена възможност за достъп и консултации в мобилните приемни и изнесените работни места. Разработена е нова функционалност за изготвяне и печат на протокол-декларация.

Актуализирана е електронна услуга „Генериране на динамични справки върху статистически данни“ във връзка с промени в размера на осигурителния доход, минимален и максимален размер на пенсиите от 01.07.2019 г.

Справка за използваемостта на предоставяните електронни услуги през интернет страницата на НОИ – Рубрика [Е-услуги](#) през периода 2016 – 2019 г.

Таблица № 27 : Използваемост на електронните услуги на сайта на НОИ през периода 2016 – 2019 г.

НАИМЕНОВАНИЕ	Брой справки за 2016 г.	Брой справки за 2017 г.	Брой справки за 2018 г.	Брой справки за 2019 г.
СПРАВОЧНИ ЕЛЕКТРОННИ УСЛУГИ				
Справки от Регистъра на осигурените лица (РОЛ)				
Статус на социално осигуряване	506 352	570 181	648 223	686 835
Справка за подадени декларации за социално осигуряване от осигурител/самоосигуряващ се	94 094	76 921	63 838	57 461
Справка за подадени декларации за социално осигуряване за осигурено лице за периоди след 2004 г.	258 846	289 369	302 735	300 531
Справка за социално осигуряване по ЕГН – текущо състояние	60 647	50 119	712 032	2 611 952
Справки за пенсии				
Преизчисляване на стаж към трета категория труд	18 236	21 281	22 412	22 016
Справка за пенсионни разпоредения	412 005	474 128	503 427	641 491
Изчисляване на прогнозна пенсия	497 437	539 977	689 847	674 177

Избор на най-добър 36 месечен период преди 01.01.1997 г. при пенсиониране	54 618	53 360	61 608	28 844
Справки за парични обезщетения и помощи от ДОО				
Справка по БУЛСТАТ за представени в НОИ документи и изплатени обезщетения и помощи от ДОО	225 588	157 386	132 373	134 388
Справка по ЕГН за представени в НОИ документи и изплатени обезщетения и помощи от ДОО	4 703 131	5 032 134	5 057 174	5 192 008
Изчисляване на прогнозен размер на парично обезщетение за бременност и раждане	156 821	175 619	167 844	135 030
Справка за постъпили данни от издадени/ анулирани болнични листове в ЕРБЛРО по ЕГН/ ЛНЧ/ СЛНЧ и ПИК	776 871	755 327	808 681	885 617
Справка по БУЛСТАТ за представени документи в ИСЕОДД	16 020	27 084	21 463	20 614
Въвеждане/ промяна на координати за получаване на съобщения от НОИ за изплатени парични обезщетения и помощи от ДОО		10 691	10 668	12 892
Справки за парични обезщетения за безработица				
Справка за регистрирани заявления за отпускане на парични обезщетения за безработица	146 529	210 853	287 718	433 344
Справка за изплатени парични обезщетения за безработица	139 135	185 476	292 519	403 729
Справки – осигурителен архив				
Справка за прекратени осигурители без правопреемник с предадени в НОИ разплащателни ведомости	101 024	115 836	133 686	114 455
Справки от други дейности на НОИ				
Проследяване на решения по жалби	1 675	1 541	2 231	1 774
АДМИНИСТРАТИВНИ ЕЛЕКТРОННИ УСЛУГИ				
Административни електронни услуги, заявявани през портала на АИС на НОИ				
Издаване на осигурителна книжка	43	29	35	74
Издаване на удостоверение за изплатени парични обезщетения за безработица	12	11	37	37
Издаване на удостоверение за изплатени парични обезщетения и помощи от ДОО	40	10	57	62
Издаване на удостоверение за месечен размер на получаваната сума от пенсия/и и добавка/и	53	18	17	24
Издаване на удостоверение за месечен размер на получаваните суми за пенсия/и и добавка/и за ползване в друга държава	5	8	37	36
Издаване на удостоверение за получен доход от пенсия/и и добавка/и	23	29	33	47
Издаване на удостоверение за получен доход от пенсия/и и добавка/и за ползване в друга държава	39	11	83	51
Издаване на удостоверение за обстоятелството, че лицето не е пенсионер	3		4	6
Издаване на удостоверение за трудов/осигурителен стаж и осигурителен доход от Осигурителния архив на НОИ	228	186	555	981
Издаване на удостоверение на осигурител, който няма наети лица и не води/ липсват разплащателни ведомости и трудовоправни документи	11	52	57	176
Издаване на удостоверение обр.УП-12 на наследниците на починал пенсионер	7	20	51	8
Изплащане на неполучени суми от пенсия на наследник/ци на починал пенсионер	2	15	47	40
Копиране и заверяване на документи от пенсионно досие	6	5	3	6
Отпускане на пенсия и/или добавка	209	318	753	1 103
Подаване на декларация за продължаване получаването на пенсия от Република България	78	62	636	717
Подаване на декларация за промяна в обстоятелствата за изплащане на парично обезщетение за безработица	202	636	1 756	2 585
Подаване на декларация за трудова злополука	2	4	14	16

Подаване на документ за учаш от лицето	3	17	18	48
Подаване на документи, удостоверяващи обучение в друга държава за продължаване срока на изплащане на наследствена пенсия	32	11	16	31
Подаване на заявление за отпускане на пенсия и/или добавка по ЕРМД		67	2	15
Превеждане на пенсия в банка и смяна на адреса на пенсионера	95	128	236	232
Смяна на адрес на пенсионер	2		9	6
Преизчисляване на пенсия	1 056	1428	2 386	3 783
Спиране на пенсия	2	4	1	2
Удостоверяване на осигурителни периоди от РБ за друга държава-членка на ЕС, ЕИП или Швейцария с преносим документ U1	43	57	86	131
Заявяване/промяна на начина на изплащане на пенсията от лице с адрес в друга държава	9			28
Заявление за предоставяне на информация от РБ за друга държава-членка на ЕС, ЕИП или Швейцария за членовете на семейството на безработно лице със СЕД U006	3	3	14	13
Издаване на удостоверение образец УП-20 за доходи от пенсии от други държави, изплащани чрез посредничеството на НОИ		3	2	4
Подаване на заявление за отпускане на парично обезщетение за безработица (ПОБ) на основание чл.54а от КСО		770	1 800	2 391
Електронно връчване на индивидуални административни актове, свързани с паричните обезщетения за безработица през модул еВръчване на ДА „ЕУ“		6 243	12 997	17 594
Форма за контакт с НОИ - без персонални справки	609	708	919	4 452
Административни електронни услуги, заявявани чрез Интегрирана система за електронен обмен на документи и данни (ИСЕОДД)				
Издаване на справка за приети и върнати документи, представени с придружително писмо или заявление		1 550 769	1 582 315	1 570 123
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение при бременност и раждане		813 393	811 097	800 008
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение при временна неработоспособност и трудоустрояване		3 242 560	3 295 059	3 299 758
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение при отглеждане на дете до 2-годишна възраст		537 800	544 922	536 197
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение на бащата след навършване на 6-месечна възраст на детето за остатъка до 410 календарни дни		2 454	2 116	2 055
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение на бащата при раждане на дете		34 534	34 488	35 034
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст		705	1 984	4 258
Справочни услуги, предоставяни през ИСЕОДД и Електронния регистър на болничните листове и решенията по обжалването им (ЕРБЛРО)				
Справка за органите на медицинската експертиза за представени в ЕРБЛРО болнични листове по ЕГН		21 365	32 307	36 694
Уеб-услуга за софтуер на органите на медицинската експертиза за представени в ЕРБЛРО болнични листове по ЕГН		45 054	182 730	184 113
Справка по ЕГН за осигурители за постъпили данни в ЕРБЛРО от издаден/ анулиран болничен лист		22 202	25 790	32 550
Уеб-услуга за софтуер на осигурители по ЕГН за постъпили данни в ЕРБЛРО от издаден/ анулиран болничен лист		51 919	53 103	50 873

5. Техническо и комуникационно осигуряване

През 2019 г. продължи извършването на важни и мащабни дейности по модернизация на ИС на НОИ от гледна точка използване на съвременни методи и технологии за актуализация:

- Планирани и проектирани са нови разработки и промени/разширения в модули от ИС на НОИ, електронни услуги, технологични процедури и по обмена на данни с външни ведомства.
- Извършени са тестове и настройка на единната централизирана работна среда на АИС Архимед.
- Актуализирани са вътрешни правила, инструкции и споразумения за обмен на информация.
- Извършени са по план миграции на стари приложения към по-нови версии на средите, реструктурирани са сървърни системи и системи за управление на бази данни.
- Реализиран и приключил е проект за единна централизирана работна среда АИС на Архимед. Разработката на системата е завършена, като са стартирани процеси по тестване и конфигуриране.
- Изготвен е анализ на СУБД инфраструктурата на НОИ, по проект за „Анализ на СУБД (Софтуерите за управление на бази данни) инфраструктурата на НОИ“.
- Осигурена е свързаност на ТП и доставка на интернет за нуждите на ЦУ на НОИ.
- Извършена е следгаранционна поддръжка на дискови масиви от висок клас и прилежащо SAN оборудване с производител IBM.
- Извършено е наблюдение на разширената система за мониторинг на мрежовите устройства Zabbix с добавени нови устройства за наблюдение и е предоставен достъп на администраторите по ТП за наблюдение на локалните устройства.
- Осъществени са поддръжка и развой на изградената демилитаризирана зона, както и по проект за изграждане на SD-WAN свързаност между всички ТП на НОИ и ЦУ.
- Осигурена е непрекъсваемост на системите за: контрол на достъпа и работното време и видеонаблюдение в ЦУ на НОИ.
- Извършено е периодично осъвременяване на реализираното внедряване на DLP политики за наблюдение на лаптоп устройствата на дежурните системни администратори.

През годината е осигурена непрекъсваемост на външните и вътрешни услуги предоставяни от НОИ чрез резервираност и гарантирана функционалност на инфраструктурата на информационните системи, националната мрежа, външните канали и публичния интернет.

VI. АНАЛИЗ, ПЛАНИРАНЕ И ПРОГНОЗИРАНЕ

1. Бюджет на държавното обществено осигуряване

Кодексът за социално осигуряване възлага на Националния осигурителен институт разработването на бюджета на ДОО, както и регулярното отчитане на неговото изпълнение.

1.1. Отчитане на изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. бе утвърден на 23.04.2019 г. от Надзорния съвет на НОИ, в съответствие с изискванията на чл. 36, ал. 1, т. 2 от КСО. На тази база, утвърденият отчет бе представен на Сметната палата в 7-дневния срок, регламентиран в чл. 56, ал. 1 от Закона за Сметната палата и разгледан от одитния екип. В одитния доклад бе констатирано следното:

„Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г. е изготвен, утвърден и представен в Сметната палата и в Народното събрание при спазване на законовите процедури. Структурата и съдържанието на отчета отговарят на изискванията на Закона за бюджета на ДОО за 2018 г. и Кодекса за социално осигуряване. Получените приходи и трансфери, извършените разходи и предоставените трансфери от НОИ на други бюджети

са в съответствие с действащото законодателство и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.“ (Одитен доклад № 0600100319, стр. 33).

В допълнение, извършеният от Сметната палата финансов одит на консолидирания годишен финансов отчет на НОИ заключи:

„...приложеният консолидиран финансов отчет дава вярна и честна представа за консолидираното финансово състояние на Националния осигурителен институт към 31 декември 2018 г. и за неговите консолидирани финансови резултати от дейността и консолидираните му парични потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане в публичния сектор, която се състои от стандартите, указанията и сметкоплана по чл. 164, ал. 1 и 3 от Закона за публичните финанси“ (Одитен доклад № 0100205819, стр. 4).

1.2. Отчитане и анализ на изпълнението на бюджета на ДОО за 2019 г.

Следвайки изискванията на Закона за публичните финанси, през 2019 г. НОИ извърши действия за по-висока информираност на обществото за изпълнението на бюджета на администрираните социалноосигурителни фондове. Това бе постигнато чрез осигуряване на публичен достъп до информация за данни относно текущото изпълнение на Закона за бюджета на ДОО за 2019 г.

В рубрика [„Открито управление“](#) на раздел „За потребителя“ регулярно се публикува информация за плащанията през СЕБРА, както и всички отчети (месечни и тримесечни) и баланси на НОИ и ФГВРС.

Наред с това, в изпълнение на сроковете, посочени в указание ДР № 1 „Указания за изпълнението на държавния бюджет и на сметките за средства от Европейския съюз за 2019 г.“ на министъра на финансите от 11.01.2019 г., НОИ представи разпределение на консолидирания бюджет на ДОО, на УчПФ и на ФГВРС по месеци на 2019 г. съобразно утвърдените приходи, разходи, бюджетни взаимоотношения (трансфери), бюджетно салдо и финансиране.

На следващ етап, на база анализ на изпълнението, след м. февруари 2019 г., ежемесечно на МФ бяха представяни данни за актуализирано очаквано изпълнение по месеци, съдържащо отчетни данни за месеците, които са изтекли и реалистични оценки за следващите месеци от годината. Информация за изпълнението на бюджета – месечно и към края на всяко тримесечие, регулярно бе публикувана на интернет страницата на НОИ.

Статистически отчети за изпълнение на консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване (по тримесечия): Начало > НОИ > Статистика и анализи > Статистика > Бюджет

<http://www.noi.bg/aboutbg/st/statistic/354-statistikabudget>

Информация за изпълнението на консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване към края на всяко тримесечие: Начало > НОИ > Статистика и анализи > Анализи > Информация за изпълнението на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване:

<http://www.noi.bg/aboutbg/st/analyses/330-infoconsbudget>

1.3. Подготовка на бюджета на ДОО за 2020 г.

Подготовката на бюджета на ДОО за 2020 г., в т.ч. процедури и срокове, протече в съответствие с Решение № 52 на МС от 31.01.2019 г. за бюджетната процедура за 2020 г. и указанията на министъра на финансите.

[Законът за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2020 г.](#) бе обнародван в бр. 99 на ДВ от 17.12.2019 г. и влезе в сила от 01.01.2020 г.

В хода на разглеждането на проектозакона от ресорните комисии в НС, НОИ подготви допълнителни разчети и оценки на ефектите по предложенията на народните представители от различни парламентарни групи за промени в текстове на проектозакона в сравнение с

внесения от МС проект на акт. Сред по-важните предложения за промени, по които бяха подготвени допълнителни анализи, могат да бъдат посочени:

- Минималният осигурителен доход за самоосигуряващите се лица да се увеличи от 610,00 лв. до 650,00 лв.;
- Минималният осигурителен доход за регистрираните земеделски стопани и тютюнопроизводители да се намали: (1) от 650,00 лв. (размерът, приет в одобрения от Министерски съвет проект на закон) до 450,00 лв.; (2) от 650,00 лв. до 410,00 лв.;
- Максималният осигурителен доход да се увеличи от 3 000,00 лв. до 3 900,00 лв.;
- Преизчисление, считано от 1 септември 2020 г., на всички пенсии за трудова дейност, отпуснати до 31 декември 2016 г., със средния осигурителен доход за страната за 2016 г.;
- Увеличение на минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО в различни варианти:
 - от 219,43 лв. до 300,00 лв., считано от 1 януари 2020 г.;
 - от 219,43 лв. до 250,00 лв., считано от 1 януари 2020 г., и от 250,00 лв. до 300,00 лв., считано от 1 юли 2020 г.;
 - от 219,43 лв. до 250,00 лв., считано от 1 юли 2020 г.
- Правилото по чл. 100 от КСО за осъвременяване на пенсиите за трудова дейност, отпуснати до 31 декември 2019 г. включително, да се прилага от 1 януари 2020 г. вместо от 1 юли 2020 г.;
- Отмяна ангажимента на осигурителя да заплаща на осигурените от него лица първите три работни дни от временната неработоспособност;
- Максималният размер на получаваните една или повече пенсии, без добавките към тях, да се увеличи от 1 200,00 лв. до 1 560,00 лв., считано от 1 юли 2020 г.;
- Размерът на паричното обезщетение за отглеждане на дете до 2-годишна възраст да е равен на размера на минималната работна заплата за страната.

2. Прилагане на актюерски техники и модели

2.1. Актюерски доклад 2019 г.

Изготвеният през 2019 г. от НОИ Актюерски доклад, представя оценка на дългосрочното финансово състояние на фондовете на ДОО в България за периода 2018-2070 г.

Основната цел на доклада е повишаване информираността на вземащите решения, заинтересованите страни и широката общественост за бъдещото финансово състояние на фондовете на ДОО в контекста на текущите икономически, демографски и социални тенденции и при отчитане на действащото към момента осигурително законодателство.

В него, на базата на определен набор от демографски, макроикономически и социалноосигурителни допускания, са представени резултатите от дългосрочната актюерска оценка на приходите и разходите на ДОО за периода 2019-2070 г. Направен е анализ на базовия случай, който отразява развитието на фондовете на ДОО до 2070 г. според пенсионноосигурителното законодателство, действащо в края на 2019 г. Взети са предвид промените в КСО, приети през 2015 г., които посрещат предизвикателствата на негативните демографски тенденции в страната ни. Включени са два теста за чувствителност, за да се проследи до каква степен резултатите от базовия случай са чувствителни към промени в допусканията. Направено е и сравнение с резултатите от предходния актюерски доклад изготвен през 2016 г.

Пълният текст на доклада, както и актюерските доклади от 2012 г. и 2016 г., са достъпни на интернет страницата на НОИ, [рубрика „Статистика и анализи/ Анализи/ Актюерски доклади“](#).

2.2. Определяне на осигурителния доход за страната

Съгласно чл. 37, ал. 5, т. 8 от КСО, управителят на НОИ утвърждава месечен и средномесечен осигурителен доход за страната за всеки 12-месечен период. За изчисляване на дохода се прилага [Методика за определяне на средномесечния осигурителен доход](#), утвърдена от Надзорния съвет на НОИ.

Средният осигурителен доход е важен показател за социалноосигурителната система, който като елемент в пенсионната формула, служи за определяне размерите на новите пенсии, а заедно с броя на осигурените лица и размера на осигурителните вноски определя приходите в държавното обществено осигуряване.

Анализ на средния осигурителен доход за страната (по години):

Начало > НОИ > Статистика и анализи > Анализи > Среден осигурителен доход:

<http://www.noi.bg/aboutbg/st/analyses/329-averagein>

Анализ „Среден осигурителен доход през 2019 г.“:

https://www.nssi.bg/images/bg/about/statisticsandanalysis/analysis/SOD_2019.pdf

Справка за средния осигурителен доход по месеци и години:

<http://www.noi.bg/forusers/infomaterials/135-pensions>

През 2019 г., средномесечният размер на осигурителния доход е 986,52 лв. Номиналното нарастване спрямо 2018 г. е 10,9%, а реалното – 8,2%. Допълнителна информация и анализ на състоянието и факторите, определящи динамиката на този показател, могат да бъдат намерени на интернет страницата на НОИ, [рубрика „Анализи“](#) в раздел „Статистика и анализи“, както и в [информационните материали, посветени на пенсионирането](#) в раздел „За потребителя“.

2.3. Изчисляване на актюерски коефициенти по възраст и пол, необходими за определяне на актюерския еквивалент на пенсионните права за старост, подлежащи на прехвърляне от фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване към пенсионните схеми на ЕС, Европейската централна банка и Европейската инвестиционна банка

Наредбата за прехвърляне на пенсионни права от и към пенсионните схеми на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка създава на НОИ ангажимента ежегодно да определя коефициентите за изчисляване на актюерския еквивалент на пенсионните права за старост, подлежащи на прехвърляне по чл. 343а, ал. 1, т. 1 от Кодекса за социално осигуряване. Изчисляването на коефициентите става на база на [методика](#), утвърдена от управителя на НОИ.

През 2019 г. бяха извършени промени в методиката, с цел отчитане по по-добър начин промените в социалноикономическата среда. Промяната засегна продължителността на референтния период, за данните от който се изчислява техническият лихвен процент за определяне стойностите на актюерския еквивалент на пенсионни права. За 2019 г. бе определен период от 156 месеца, като всяка следваща календарна година той ще се увеличава до 12 месеца до достигане на 240 месеца през 2026 г. По този начин се намалява въздействието на евентуални резки промени в равнищата на лихвените проценти върху стойността на актюерските коефициенти.

Също така, за да се осигури равнопоставеност между осигурените лица, бе регламентирано, че окончателният размер на средствата, подлежащи на прехвърляне, се определят, като стойността на актюерския еквивалент, изчислен към датата на заявлението за прехвърляне на пенсионни права, се актуализира към датата на фактическия трансфер, с процент, равен на техническия лихвен процент, използван за изчисляване на валидните в годината на фактическия трансфер актюерски коефициенти. Така отпада необходимостта при определянето на окончателния размер на средствата, подлежащи на прехвърляне към схемите ЕС, ЕЦБ и ЕИБ, за лица на една и съща възраст, чиито средства се трансферират в една и съща

година, да се прилагат различни коефициенти в зависимост от това дали датата на трансфера е преди или след момента на утвърждаване на актюерските коефициенти за съответната година.

3. Статистически справочници и бюлетини

В качеството си на организация, в която функционират органи на статистиката, НОИ има ангажимента да запознава обществеността с резултатите от провежданите статистически изследвания, било то чрез средствата за масово осведомяване, чрез собствената си интернет страница или по друг подходящ начин. В изпълнение на това изискване, през 2019 г. бяха подготвени редица статистически справочници и бюлетини, представящи информация за всички администрирани от Националния осигурителен институт социалноосигурителни фондове.

Всички справочници и бюлетини са публично достъпни на интернет страницата на института в рубрика [„Статистика“](#) на раздел „Статистика и анализи“. Някои от по-важните материали, подготвени през 2019 г., са:

- Статистически справочник „Демография, икономика и социално осигуряване“ за 2019 г., съдържащ динамични редове за периода 2009-2018 г.;
- Статистически годишник „Пенсии“ за 2018 г.;
- Тримесечни статистически бюлетини „Пенсии“;
- Тримесечни статистически бюлетини „Показатели, характеризиращи временната неработоспособност на осигурените лица“;
- Месечен статистически бюлетин „Регистрирани безработни лица с право на обезщетение“;
- Статистически годишник „Трудови злополуки“ 2017 г.;
- Статистическа информация за трудовите злополуки и професионалните болести.

Всички справки, информационни материали и анализи са достъпни в рубрика „Статистика и анализи“ на интернет страницата на НОИ:
<http://www.noi.bg/aboutbg/st>

4. Изготвени анализи и информационни материали

Националният осигурителен институт се стреми да осъществява дейността си прозрачно и открито, като изпълнява обществения си ангажимент на достъпна публична институция. Основната цел на предоставяните анализи и информационни материали е осигуряването на точна статистическа и управленска информация за резултатите от дейността на института. В изпълнение на тази цел се изработва [Годишният отчет за дейността на НОИ през 2018 г.](#) Документът е разгледан и утвърден от Надзорния съвет на НОИ през м. април 2019 г. и е публикуван на интернет страницата на института.

Ежегодна публикация на Националния осигурителен институт е аналитичният годишник „Държавното обществено осигуряване“ в която се прави обзор на състоянието на държавното обществено осигуряване, представя се подробна информация и анализ на финансовите резултати от изпълнението на Консолидирания бюджет на ДОО и на показателите по отделните социалноосигурителни програми. През 2019 г. е изготвен и публикуван на интернет страницата на института анализът [„Държавното обществено осигуряване през 2018 г.“](#). Обобщената информация и направените изводи са полезен източник, който може да бъде от полза за органите на законодателната и изпълнителната власт, работодателски и синдикални организации, неправителствени организации с отношение към общественото осигуряване, изследователи от научните среди, анализиращи социалноосигурителната система, преподаватели, изучаващи социалното осигуряване и за всички които се интересуват от състоянието и перспективите за развитие на социалноосигурителната система.

През годината са изготвяни експертни тематични анализи по актуални теми, които предизвикаха широк обществен и медиен отзвук:

- Анализ „Динамика на пенсиите за инвалидност през 2017 г. и 2018 г.“, публикуван в информационния бюлетин на НОИ, бр. № 1 за 2019 г.;
- Анализ „Динамика на разходите за паричните обезщетения за безработица – 2014 – 2018 г.“, публикуван в информационния бюлетин на НОИ, бр. 2 за 2019 г.;
- Анализ „Фактори, обуславящи динамиката на дните във временна неработоспособност поради общо заболяване (2014-2018 г.)“, публикуван в информационния бюлетин на НОИ, бр. 3 за 2019 г.;
- Анализ „Разходи на държавното обществено осигуряване за възрастните българи“, подготвен по повод Международния ден на възрастните хора (1 октомври) и публикуван в информационния бюлетин на НОИ, бр. 3 за 2019 г.
- Концептуален преглед на глобалните предизвикателства пред системите за социално осигуряване и възможните решения, резюмиращ дискусиите по време на Световния форум на Международната асоциация за социално осигуряване и публикуван в информационния бюлетин на НОИ, бр. 4 за 2019 г.

За отразяване на промените в социалноосигурителното законодателство през 2019 г., под надслов „Бъди информиран! Защитавай правата си! Спазвай задълженията си!“, своевременно са актуализирани трите брошури на интернет сайта на института с полезна информация за клиентите:

- „Актуално за пенсионирането“;
- „Актуално за обезщетението за безработица“;
- „Актуално за краткосрочните обезщетения и помощи“.

Информационните брошури, както и друга полезна информация за ползвателите на услугите на НОИ, са достъпни в рубрика „За потребителя“ на интернет страницата на института:
<https://www.noi.bg/forusers/userinfo>

5. Стратегическо, оперативно планиране и управление на риска в оперативната дейност на НОИ

В своя стратегическия документ [Стратегията за развитие на НОИ 2018 – 2021 г.](#), институтът си постави четири стратегически цели:

- **Стратегическа цел № 1:** Предоставяне на висококачествени административни услуги и нарастване на потребителската удовлетвореност;
- **Стратегическа цел № 2:** Повишаване на организационната ефективност и информационната сигурност;
- **Стратегическа цел № 3:** Подобряване на контрола при управлението на финансовия ресурс на държавното обществено осигуряване и изпълнение на дейностите в НОИ;
- **Стратегическа цел № 4:** Усъвършенстване на прилаганите комуникационни канали, партньорски взаимоотношения и международно сътрудничество.

Изпълнението на стратегическите цели се осигурява методологически чрез прилагане на въведения през годините процес по оперативно планиране и управление на риска в дейността на ЦУ и ТП на НОИ, в т.ч. документиране чрез съставяне на оперативни планове и риск-регистри на всяка самостоятелна структурна единица (функционална дирекция в Централно управление и териториално поделение), изработване на Оперативен план и Риск-регистър на НОИ и докладване за резултатите от изпълнението им.

През 2019 г. всеки от етапите в процеса по определяне на цели, управление на риска и отчитане изпълнението на целите завърши с изработване на съответния документ на ниво самостоятелна структурна единица и обобщение на институционално ниво. Утвърдените от

управителя на институционално ниво документи своевременно са публикувани на вътрешната и/или външната страница на института и са достъпни за всички служители и заинтересовани лица:

- Общи оперативни цели на НОИ за 2019 г.;
- [Оперативен план за изпълнение на общите оперативни цели на НОИ за 2019 г.](#);
- Риск-регистър на НОИ за 2019 г.;
- Доклад за изпълнение на действията по риск-регистъра за 2019 г. на НОИ;
- [Отчет за изпълнение на общите оперативни цели на НОИ за 2019 г.](#)

Ежегодно се извършва обобщаване и анализ на информацията от самооценката на ръководителите на самостоятелни структурни единици в НОИ за постигнатото ниво на изпълнение на оперативните цели и докладването относно изпълнение на действията за ограничаване на рисковете през текущата година. На тази база се изготвят докладни записки до управителя, в които са отразени резултатите за степента на постигане на оперативните цели и информация за това до каква степен рисковете, застрашаващи постигането на целите на института, са управлявани успешно.

ДЕЙНОСТИ НА ОБЩАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

I. ПРАВНО ОБСЛУЖВАНЕ

Юридическото обслужване на Националния осигурителен институт се осъществява от дирекция „Правна“ в централно управление и юрисконсултите в териториалните подразделения.

1. Осигурително законодателство

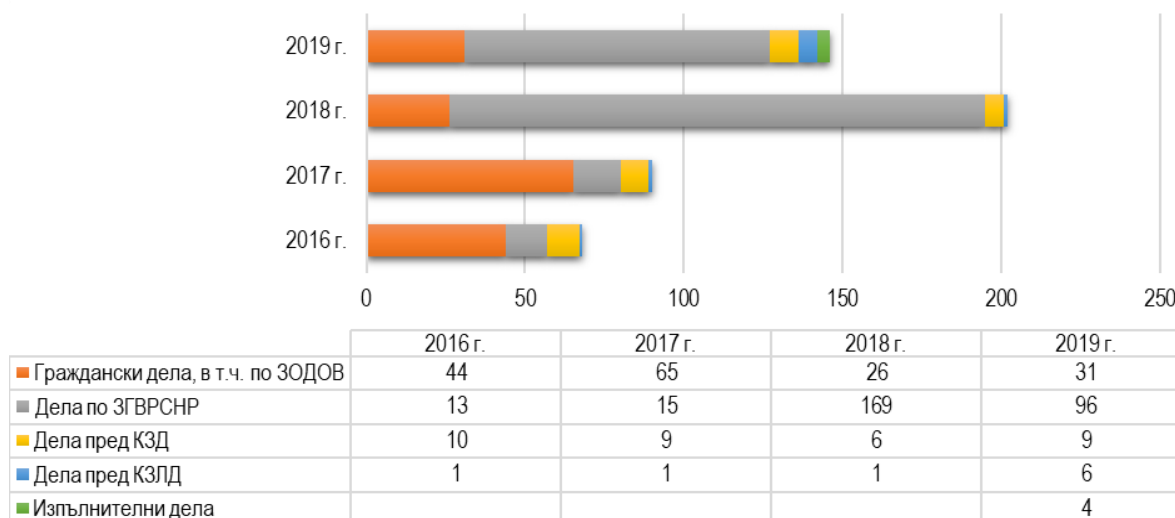
През 2019 г. юристите на НОИ взеха активно участие в изготвянето на редица проекти на подзаконовни нормативни актове по прилагането на Кодекса за социално осигуряване, Закона за гарантиране на вземанията на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя, Закона за личната помощ, Правилника за прилагане на Закона за семейните помощи за деца. Участваха в процеса по разработване на методически указания, свързани с дейностите, възложени на НОИ, подготвени бяха и становища по изпратени за съгласуване законопроекти.

По образуванияте срещу НОИ и фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“ дела юрисконсултите от Централно управление на НОИ са осъществили процесуално представителство по 172 дела. От тях делата с негативни решения през 2019 г. са 22 бр. Броят на делата и на тези с отменително решение, разпределени по предмет на спора са представени в следващата таблица:

Таблица № 28 : Обобщена справка за съдебните дела на НОИ за 2019 г.

Брой на съдебните дела в ЦУ на НОИ		
	Общ брой дела	Брой дела с отменително решение
Общ брой на делата, в т. ч.:	172	22
- Дела, свързани с пенсии	26	2
- Граждански дела, в т.ч. по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ)	31	1
- Дела по ЗГВРСНР	96	18
- Дела пред Комисията за защита от дискриминация (КЗД)	9	0
- Дела пред Комисията по защита на личните данни (КЗЛД)	6	1
- Изпълнителни дела	4	0

Фигура № 12 представя броя на съдебните дела, водени от юристите в централно управление за периода 2016 – 2019 г.:

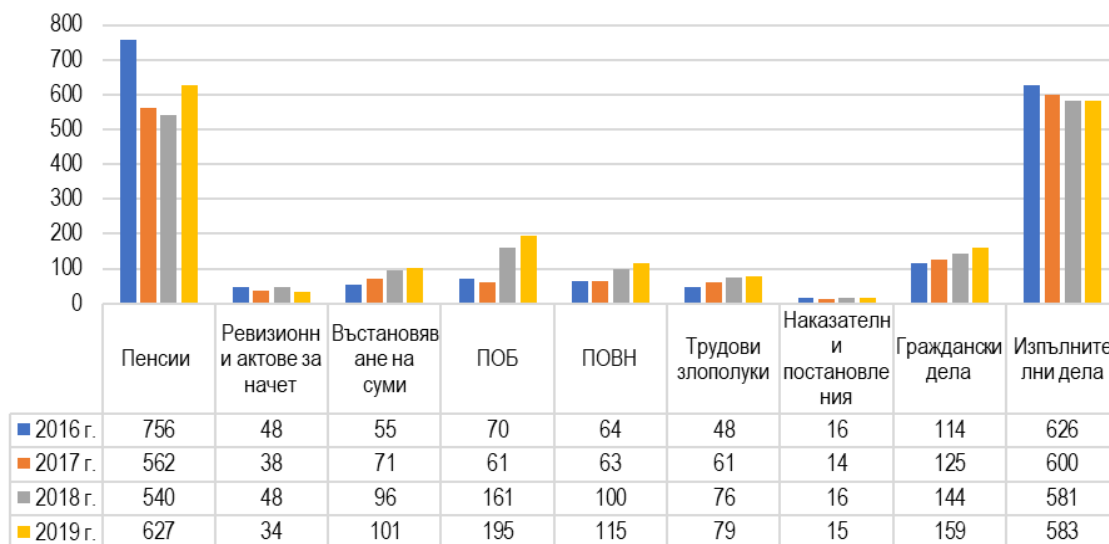
Фигура № 12 : Брой на съдебните дела в ЦУ на НОИ за периода 2016 – 2019 г.

Осъщественото процесуално представителство на юристите в териториалните подразделения на НОИ е представено в следващата фигура:

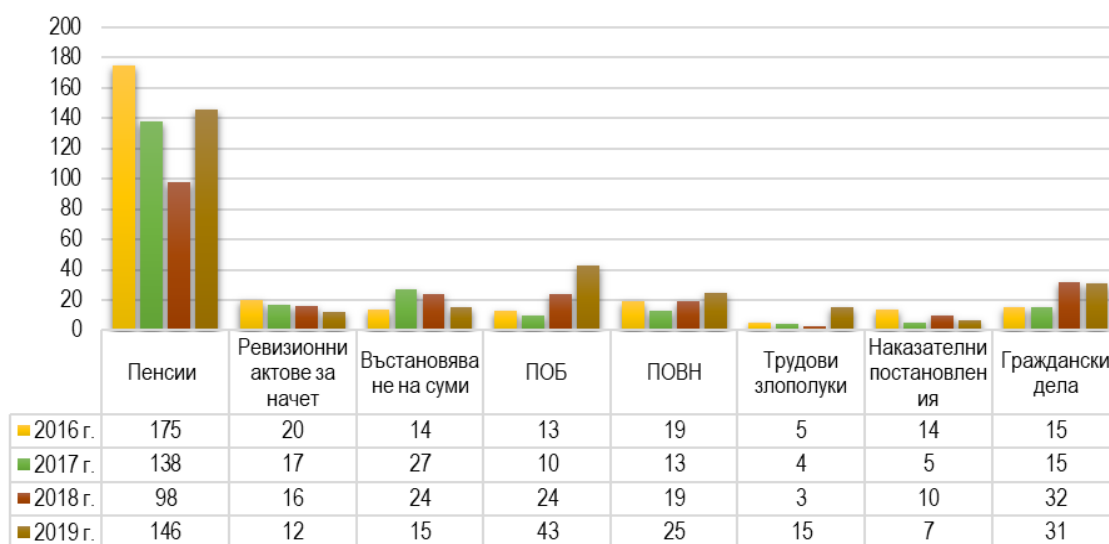

Фигура № 13 : Брой на съдебните дела в ТП на НОИ за периода 2016 – 2019 г.

Делата, разпределени по предмет на спора и отнесени за периода 2016 – 2019 г., са както следва:

Фигура № 14 : Брой на съдебните дела в ТП на НОИ за периода 2016 – 2019 г., разпределени по предмет на спора

Фигура № 15 : Брой на съдебните дела с отменителни решения в ТП на НОИ за периода 2016 – 2019 г., разпределени по предмет на спора

2. Правно обслужване

Правното обслужване осъществявано от юристите в НОИ, включва дейности по изготвяне на становища по проекти на правила, инструкции и други вътрешноведомствени актове; осигурява правно съдействие при сключване на договори и споразумения, в т.ч. договори за предоставяне на информация, информационни продукти за обработване на информация и за дейности по социалното осигуряване.

През годината са организирани тръжни процедури за отдаване под наем и разпоредителни сделки със собствеността на НОИ и е оказвано съдействие при сключването на договори за придобиване на имоти от НОИ. Също така, като част от правното обслужване са изготвяни становища и проекти на заповеди във връзка с дейностите по управление на собствеността и правни становища във връзка с неизпълнение на договори и предприема необходимите действия с оглед защита интересите на института.

Юристите на НОИ следят за законосъобразността на актовете и процедурите, свързани с възникването, изменението и прекратяването на служебните и трудовите правоотношения, изготвянето на проекти на решения за предоставяне или за отказ за предоставяне на достъп до обществена информация по Закона за достъп до обществена информация, даването на становища по заявления за достъп до данни от регистрите на НОИ в средата за междурегистров обмен Regix, както и становища по проекти на нормативни актове, които нямат отношение към общественото осигуряване, изпратени за съгласуване от НОИ.

През 2019 г. са изготвени становища и осъществени всички необходими правни и фактически действия за подготовката за сключването общо на 79 анекси и договори, от които 22 за предоставяне на информация по реда на Правилата за реда и условията за сключване на договори за предоставяне на информация и на информационни продукти за обработване на информация и за дейности по социалното осигуряване. Оказано е юридическо съдействие в процеса по финализиране на 299 споразумения, включително и тристранните споразумения, сключени между НОИ, Агенцията за социално подпомагане и общините в Република България.

През 2019 г. в НОИ са постъпили общо 31 заявления за достъп до обществена информация, като в края на годината е изготвен отчет за постъпилите заявления за достъп и за повторно използване на информация от общественния сектор, който включва и подробни данни за направените откази и мотивите за тях.

II. ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ И УПРАВЛЕНИЕ НА СОБСТВЕНОСТТА

Националният осигурителен институт е публична организация, която е възложител на обществени поръчки по смисъла на Закона за обществените поръчки (ЗОП). Ежегодно се осъществяват дейностите по планиране и провеждане на обществени поръчки и инвестиционна дейност във връзка с управлението и стопанисването на имотите и административно-стопанското обслужване. През 2019 г. представянето на дейността може да бъде обособено в следните направления:

1. Планиране и провеждане на обществени поръчки

Дейностите свързани с управлението на цикъла на обществените поръчки, включват планиране, координиране във връзка с подготовката, провеждането и възлагането на обществени поръчки в съответствие с нормативните изисквания и приложимите вътрешни правила.

Прогнозирани са потребностите от възлагане на обществени поръчки и е осъществено планирането и провеждането на процедурите. Изготвен е обобщен график за провеждане на всички обществени поръчки в централно управление на НОИ и е определен реда за възлагане в териториалните поделения на НОИ за 2019 г. През годината в ЦУ на НОИ при планирани 53 обществени поръчки, броят на обявените и приключили обществени поръчки, за които са сключени договори за възлагане, е 28. Всички договори са изпълнени в срок и няма наложени договорни санкции.

Таблица № 29 : Показатели за дейността по обществени поръчки в ЦУ на НОИ за периода 2016 – 2019 г.

Показатели	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Брой проведени процедури по ЗОП	52	33	47	28
Брой незавършени процедури	10	3	15	0
Брой сключени договори за възлагане на обществени поръчки	38	46	43	28
Брой предявени жалби по ЗОП	1	0	3	3

Събирана и докладвана на ръководството е информацията, свързана с възлагане на обществените поръчки през 2019 г. в централно управление и териториалните поделения на НОИ.

През годината е оказвана и методическа помощ на ТП по въпроси, свързани с прилагане на ЗОП и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и при изготвяне на документации за възлагане на обществени поръчки.

2. Управление на собствеността

Изпълнените през годината дейности са свързани с организиране дейността по управлението и поддържането на собствеността, както и за снабдяването, съхраняването, стопанисването и използването на стоково-материалните ценности на института за осъществяване на функциите на НОИ.

През 2019 г. по-важните инициативи, чрез които са постигнати резултати относно осигуряването на качествено обслужване на клиентите на НОИ и за създаване на здравословни и безопасни условия на труд на служителите на института, са както следва:

➤ *Проектиране на енергоспестяващи мерки и извършване на СМР за изпълнението им, и изграждане на СОТ в административната сграда на ЦУ на НОИ по обособени позиции. Обособена позиция № 1: Проектиране на енергоспестяващи мерки по оградяващи елементи на административната сграда на НОИ с адрес: гр. София, бул. „Ал. Стамболийски“ № 62-64 и извършване на СМР за изпълнението им.*

Успешно е проведена процедура по ЗОП за избор на изпълнител и е сключен договор на стойност 2 915 088 лева (без ДДС). Основна цел е подобряване на енергийната ефективност на сградата чрез повишаване на нейните енергийни характеристики в резултат на изпълнение на предписания от проведено енергийно обследване на сградата извършено през 2015 г., подобряване на условията на труд на служителите чрез намаляване на шумовите нива и подобряване на вътрешния климат в работните помещения. И не на последно място – осъвременяване на външния вид на сградата на НОИ.

➤ *Проектиране и изпълнение на СМР за преустройство и ремонт на обособена част от административна сграда, собственост на НОИ, в гр. Кърджали, ул. „Раковска“ № 4.*

За реализиране на дейността е подготвена техническа документация за възлагане на обществена поръчка и е проведена процедура за избор на изпълнител. Сключен договор на стойност 229 500 лв. (без ДДС) и срок на изпълнение 175 календарни дни. С поръчката се цели да се изпълни преустройство и ремонт с цел осигуряване на подходящи условия за изпълнение на функциите и дейностите на администрацията на ТП в гр. Кърджали и удовлетвореност на потребителите на административни услуги, предлагани от НОИ.

➤ *„Доставка на пътнически микробус с 8+1 места за администрацията на централно управление на НОИ“.*

Дейността е изпълнена, като е подготвена техническа документация за възлагане на обществена поръчка и е проведена процедура за избор на изпълнител. Сключен и изпълнен договор на стойност 69 850 лева (без ДДС). Основна цел е постигане на по-добро обезпечаване на транспортните нужди на администрацията на централно управление на НОИ.

➤ *„Повишаване мобилността на контролните органи на НОИ чрез закупуване на нови МПС по две обособени позиции – Обособена позиция № 1 – Доставка на 28 (двадесет и осем) бр. нови автомобили, среден клас и Обособена позиция № 2 – Доставка на 2 (два) бр. нови автомобили, с повишена проходимост“.*

За изпълнение на дейността е подготвена техническа документация за възлагане на обществена поръчка. Проведена е процедура за избор на изпълнител и е сключен и изпълнен договор на стойност 133 000 лева (без ДДС). Целта е закупуване на 30 бр. МПС за нуждите на НОИ във връзка с разширяване на дейността му по Концепция за реформиране на системата за експертизата на работоспособността (КРСЕР) като контролен орган по държавно обществено осигуряване и свързаните с това изисквания за мобилност на контролната му дейност относно експертизата на работоспособността.

Обобщените данни за планирани и проведени обществени поръчки свързани с дейността по управление на собствеността, през периода 2016 – 2019 г., са представени в следващата таблица:

Таблица № 30 : Показатели за дейностите по обществени поръчки свързани с управлението на собствеността за периода 2016 – 2019 г.

Показатели	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Брой планирани обществени поръчки	19	17	13	18
Брой проведени процедури по ЗОП	15	13	13	16
Брой незавършени процедури	7	9	2	1
Брой сключени договори за възлагане на обществени поръчки	22	14	16	20

Забележка: Обикновено сключените договори са повече от планираните и проведени обществени поръчки поради обстоятелството, че има поръчки с обособени позиции, като за всяка от тях се сключва отделен договор. При наличие на разлика между планирани и проведени обществени поръчки, същата се дължи на: проведени процедури по ЗОП, които не са завършили с избран изпълнител (прекратени процедури) и на проведени поръчки, които не са предварително планирани.

III. ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДНА ДЕЙНОСТ

Националният осигурителен институт е бюджетна организация, чиито основни функции и дейности са уредени с Кодекса за социално осигуряване. НОИ изпълнява Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване, извършва плащането на пенсиите и краткосрочните обезщетенията и помощи от ДОО, организира дейността по другите осигурителни плащания, установява и събира вземанията на ДОО от неправилно извършени осигурителни разходи и осъществява контрол по спазване на законодателство във връзка с възложените му дейности.

Цялостната дейност по финансиране и счетоводно отчитане на бюджетните средства на фондовете на държавното обществено осигуряване, Учителския пенсионен фонд, фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“ и бюджета на НОИ, както и счетоводното обслужване на централно управление на НОИ се ръководи и осъществява от дирекция „Финансово-счетоводна дейност“.

1. Финансово-счетоводна дейност и банково обслужване

През 2019 г. са осигурени необходимите условия за своевременното изплащане на пенсиите и краткосрочните обезщетения като са осъществени всички действия, свързани с движението на финансовите средства на държавното обществено осигуряване, както и отчитането на изпълнението на Закона за бюджета на ДОО за годината. Изготвено е разпределението на средствата по бюджета на НОИ за 2019 г. и е осъществяван контрол за спазване на утвърдените лимити за разходи.

Изготвени са методически указания за финансовата дейност на звената в териториалните поделения на НОИ и е извършван контрол, както върху тяхната отчетност, така и по спазването на законите и подзаконовите нормативни актове в областта на финансово-счетоводната дейност.

През годината са изготвени периодичните и годишният финансов отчет на централно управление и е обобщавана и анализирана информацията от финансовите отчети на териториални поделения на НОИ. Съставени са консолидираните финансови отчети за изпълнение на бюджета на ДОО, Учителския пенсионен фонд и фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“ за годината.

При извършения от Сметна палата одит за заверка на Годишния финансов отчет за 2018 г. е издадено немодифицирано становище, което показва, че отчетът дава вярна и честна

представа за финансовото и имуществено състояние на НОИ, респективно на фондовете на ДОО, Учителския пенсионен фонд и фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“.

През 2019 г. са реализирани следните дейности:

- Изготвяне на методически указания и осъществяване на счетоводното отчитане на финансовите потоци между ЦУ и ТП на НОИ и преводите от/към външни институции.
- Осчетоводяване на трансферите/приходите от осигурителни вноски от НАП, МФ и НЗОК по счетоводните сметки от Индивидуалния сметкоплан на Националния осигурителен институт, изготвен в съответствие с Националния сметкоплан на бюджетните организации.
- Организиране на банковото обслужване на НОИ и неговите териториални поделения. Всички левови плащания на НОИ са включени в Системата за електронни бюджетни разплащания (СЕБРА). Набраните приходи в транзитните сметки на териториалните поделения веднъж седмично се централизират служебно от обслужващите банки на териториалните поделения по сметката на ЦУ в Българска народна банка. Възстановените разходи по сметките за наличности на ЦУ се централизират служебно съгласно режима, определен от Министерство на финансите, съгласуван с БНБ.
- Изготвяне на разпределението на бюджета за административните разходи на НОИ между териториалните поделения и централното управление и контрол върху изпълнението на утвърдените бюджети.
- Подготвяне на методически указания за плащанията по пенсиите и тяхното осчетоводяване и извършване на преводите за пенсии.
- Подготвяне на методически указания за преводи на добавки за чужда помощ по сметка за чужди суми, съгласно разпоредбите на Закона за личната помощ, уреждащ условията и реда за предоставянето и ползването на лична помощ от хора с увреждания.
- Осъществяване на дейността по преводите на средствата за парични обезщетения и помощи от ДОО и парични обезщетения за безработица, както и тяхното счетоводно отчитане.
- Извършване на всички необходими действия, свързани с реализирането на процеса по изплащането и отчитането на паричните помощи за профилактика и рехабилитация, както и отчитането на „превежданите на бюджетните организации средства от бюджета на ДОО за профилактика и рехабилитация“.
- Изготвяне на методически указания за счетоводното отчитане на краткосрочните обезщетения в териториалните поделения и централно управление.
- Извършване и отчитане на плащанията, касаещи административната дейност на ЦУ на НОИ.
- Изготвяне на методически указания за счетоводното отчитане на плащанията касаещи административната издръжка и плащанията, свързани с гарантираните вземания в териториалните поделения и централно управление,
- Осъществяване на дейностите, свързани с изплащането на възнагражденията на персонала на НОИ.

2. Инвестиционна дейност по отношение на свободните средства на Учителския пенсионен фонд (УчПФ)

Управлението на временно свободните парични средства на УчПФ и извършването на инвестиционна дейност по отношение на тези средства се осъществява съобразно динамиката на финансовите пазари. Съгласно чл. 28 от КСО временно свободните средства по фондовете на държавното обществено осигуряване могат да се вложат по депозитни сметки в Българската

народна банка или за придобиване на първичния пазар чрез Министерството на финансите на държавни ценни книжа, емитирани от българското правителство. За регламентиране на инвестиционната дейност са утвърдени „Вътрешни правила за инвестиране на временно свободни парични средства на УчПФ“.

В съответствие с определения ред свободния паричен ресурс се управлява чрез влагането му по депозитни сметки в БНБ, или чрез инвестирането в покупка на държавни ценни книжа (ДЦК), емитирани от българското правителство, чрез участия на фонда в провежданите от Министерство на финансите и БНБ аукциони за продажба на ДЦК на първичния пазар.

В резултат на промените на финансовия пазар през последните години и след решение на Министерство на финансите за размера на лихвените ставки, по които бюджетните организации могат да държат парични средства по едногодишни депозити в БНБ, лихвените проценти по депозитите на УчПФ, държани по сметки в БНБ са с нулеви стойности, поради което единствената алтернатива на Националния осигурителен институт за получаване на доход е чрез инвестирането им в придобиване на български държавен дълг (държавни ценни книжа). Към 31.12.2019 г., свободните парични средства на УчПФ които се съхраняват в БНБ под формата на депозити са в размер на 160 милиона лева.

През 2019 г. Министерство на финансите съвместно с БНБ организираха пет аукциона, като на тях бяха предложени за продажба държавни ценни книжа от две емисии, емитирани в български лева – със срок 10 години и половина и 20 години. Учителският пенсионен фонд участва само на първия аукцион, като придобитите ценни книжа са на обща стойност 26 248 494 лв. От тях 14 548 494 лв. са по емисията с матуритет 10 години и половина и 11 700 000 лв. по двадесет годишната емисия.

Получените лихвени плащания (лихви) от притежаваните държавни ценни книжа в портфейла на УчПФ през 2019 г. са в размер на 11 516 500,31 лв. От тях 1 985 522,03 лв. са от ДЦК, емитирани в евро, 19 199 лв. са от валутни ЗУНК облигации (емисия № 97/1994 г., емитирана в щатски долари) и 9 511 779,28 лв. от ДЦК, емитирани в лева.

През 2019 г. са падежирали ДЦК на обща стойност 77 776 307,70 лв. Получена е последната вноска от ЗУНК облигациите, емитирани в щатски долари, в размер на 1 667 965,77 лв. Също така падежираха две средносрочни емисии в лева – едната със срок 3 г. – 2 600 000 лв., а втората с матуритет 5 години – 20 555 253 лв., както и една дългосрочна емисия в лева (със срок 10 г.) – 23 125 328 лв. Настъпи падежа и на една дългосрочна емисия в евро (със срок 7 г.) – 15 250 692 евро (29 827 761 лв.).

Съгласно т. 3 от Тарифата за таксите и комисионните за обработка на сделки с ДЦК, през 2019 г. са платени такси и комисионни на обща стойност 28 350,91 лв.

IV. УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Националният осигурителен институт е една от големите държавни администрации със структури на територията на цялата страна. Дейността по управление на човешките ресурси е част от общоадминистративните функции. Основна цел на политиката по управление на човешките ресурси в Националния осигурителен институт е развитието на човешкия капитал на института за постигане на максимална организационна ефективност, както и осигуряването на достойни условия за труд и възможности за професионално развитие, утвърждаване и реализация на неговите служители. Политиката се реализира чрез прилагането на интегрирана система за управление на човешките ресурси, чиито отделни елементи се регулират чрез система от вътрешни правила и процедури.

1. Структура и разпределение на щатната численост в НОИ

Към 31.12.2019 г. планово определената щатна численост на НОИ е 3 467 щатни бройки, от които в ЦУ на НОИ – 397 щ. бр. (11,5% от общата численост) и 3 070 щатни бройки

(88,5% от общата численост) в ТП на НОИ. Съобразно функциите, които се изпълняват в ЦУ и ТП, преобладаващият човешки ресурс е концентриран в териториалните поделения.

Разпределението на обща и специализирана администрация е в съответствие с изискванията от чл. 12, ал. 1, т. 4 на Наредбата за прилагането на Класификатора на длъжностите в администрацията, според която числеността на общата администрация е до 35 на сто от общата численост на персонала, а специализираната – не по-малко от 60 на сто от общата численост на персонала.

Таблица № 31 : Разпределение на щатната численост между общата и специализираната администрация по ТП и в ЦУ на НОИ към 31.12.2019 г.

ТП/ЦУ на НОИ	Обща численост (бр.)	Обща администрация		Специализирана администрация	
		Щатни бройки	Дял от общата численост	Щатни бройки	Дял от общата численост
Благоевград	107,5	18	16,7%	85,5	79,5%
Бургас	151,5	23,5	15,5%	123	81,2%
Варна	150	21	14,0%	124	82,7%
Велико Търново	104	17	16,3%	84	80,8%
Видин	55	13	23,6%	38,5	70,0%
Враца	96	14	14,6%	79	82,3%
Габрово	66	14	21,2%	48	72,7%
Добрич	77	14	18,2%	59	76,6%
Кърджали	70	13	18,6%	54,5	77,9%
Кюстендил	102	15	14,7%	84	82,4%
Ловеч	92,5	14	15,1%	75,5	81,6%
Монтана	73	15	20,5%	54	74,0%
Пазарджик	95	16	16,8%	76	80,0%
Перник	67	13	19,4%	51	76,1%
Плевен	119,5	18	15,1%	95,5	79,9%
Пловдив	247	31	12,6%	211	85,4%
Разград	63	15	23,8%	45	71,4%
Русе	102	18	17,6%	80	78,4%
Силистра	74	15	20,3%	55,5	75,0%
Сливен	76,5	14	18,3%	59	77,1%
Смолян	65,5	13	19,8%	49,5	75,6%
София-град	457	65	14,2%	384	84,0%
София-област	108	15	13,9%	87	80,6%
Стара Загора	133	18	13,5%	110	82,7%
Търговище	78	13,5	17,3%	61,5	78,8%
Хасково	97	18	18,6%	76	78,4%
Шумен	79	14	17,7%	61	77,2%
Ямбол	64	14	21,9%	47	73,4%
Общо в ТП на НОИ	3 070	502	16,4%	2 458	80,1%
ЦУ на НОИ	397	165	41,6%	189	47,6%
ОБЩО в НОИ	3 467	667	19,2%	2 647	76,3%

Видно от посочените по-горе данни относителният дял на общата администрация в НОИ е 19,2% и е доста по-нисък от максимално допустимите 35%. И през 2019 г. се запази тенденцията териториалните поделения с по-малка численост да имат по-висок относителен дял на общата администрация. Разпределението на специализираната администрация по

функционални направления показва, че и през 2019 г. най-голям е относителният дял на специалистите, ангажирани с дейността по пенсионно производство (41,7%), следвани от заетите в дейностите свързани с краткосрочните плащания и контрол (32,1%), която изисква високо ниво на специфични познания и натрупване на експертен опит в тези тясноспециализирани области (таблица № 32).

Таблица № 32 : Разпределение на щатната и извънщатната численост в ТП на НОИ по функционални направления към 31 декември на съответната година

Функционално направление	2017 г.				2018 г.				2019 г.			
	Щатна численост		Численост по ПМС № 66/96		Щатна численост		Численост по ПМС № 66/96		Щатна численост		Численост по ПМС № 66/96	
	брой	дял	брой	дял	брой	дял	брой	дял	брой	дял	брой	дял
Обща администрация	508,5	16,5%	43,5	26,4%	504,5	16,4%	44	26,7%	502	16,4%	48,5	29,5%
Пенсии	1 275	41,4%	40	24,3%	1 277	41,6%	41	24,9%	1 282	41,7%	39	23,7%
КПК	992	32,2%	31	18,8%	989,5	32,2%	31	18,8%	985,5	32,1%	29	17,6%
ООА/ОА	190,5	6,2%	50	30,4%	189	6,2%	48,5	29,5%	191	6,2%	48	29,2%
Директори на ТП	28	0,9%	–	–	28	0,9%	–	–	28	0,9%	–	–
Пряко подчинени на директора на ТП	85	2,8%	–	–	82	2,7%	–	–	82	2,7%	–	–
ОБЩО	3 079	100%	164,5	100%	3 070	100%	164,5	100%	3 070	100%	164,5	100%

Ползването на извънщатни бройки по реда на ПМС № 66/1996 г., от своя страна, позволява в подкрепа на значителната по обем техническа работа в различните области на дейност в НОИ, да бъде насочен допълнителен трудов ресурс. Данните показват, че ресурсите на ПМС № 66/1996 г. се ползват най-вече за подкрепа на дейността на осигурителния архив, където с тяхна помощ се извършва прием, електронизиране и съхраняване на документацията на прекратени осигурители без правоприменик. Поради естеството на работа, половината от заетите в отдел „Административен“ извънщатни бройки по реда на ПМС 66/1996 г. изпълняват задачи, свързани с техническо подпомагане дейността на медицинските комисии към териториалните поделения, поради което относителният дял на извънщатната численост, ползвана там, е близък до този при осигурителния архив.

2. Прилагане на системата за натовареност на звената и дейностите в ТП на НОИ

Определянето на плановете потребности от персонал в ТП на НОИ се базира на отчитане на работното натоварване на заетите в основната и допълнителна численост на различните функционални направления на института. Системата е регламентирана във Вътрешни правила за определяне на планови потребности от персонал (ВПОППП) и функционира в НОИ от близо 20 години, като броят на наблюдаваните звена и дейности варира във времето. През 2019 г. те са 140 и са с 28 по-малко от предходната година, поради отпадане наблюдението над натовареността на служителите, ангажирани с финансово-счетоводна дейност. Разпределени са в 5 основни области на дейност, а общият брой следени показатели възлиза на 39. Въз основа на отчетените данни, наблюдаваните звена и дейности се разпределят в 3 основни групи според степента им на отклонение от средната за страната натовареност. Данните за 2019 г. показват, че 42 от наблюдаваните звена/ дейности са с параметри под долната граница на натовареност (-15%); 14 са над границата на натовареност (+15%), а 84 са балансирани (попадащи в диапазона от -15% до +15%).

Териториалните поделения, от своя страна, също попадат в три групи – ненатоварени, балансирани или претоварени, като критерий за това е преобладаващият брой на претоварените/ ненатоварените звена или дейности в тях. През 2019 г. разпределението е следното:

- **първа група** – териториални поделения със значителни отрицателни отклонения в натовареността на заетите в основните структурни звена/ дейности са седем. Това са ТП на НОИ – Велико Търново, Кюстендил, Перник, Плевен, Русе, Силистра и София-област. С по две слабо натоварени звена/ дейности се отличават ТП на НОИ – Монтана, Разград, Сливен, Ямбол, като останалите наблюдавани звена в тези ТП се характеризират с балансираност на натовареност. Като изключение от тази група може да се посочи ТП на НОИ – Търговище, отличаващо се както с две слабо натоварени звена, така и с една дейност с натовареност над горната граница.

- **втора група** – териториални поделения без съществени отклонения в натовареността на заетите в основните структурни звена/ дейности спрямо средното за системата на НОИ равнище през 2019 г. са ТП – Габрово, Хасково и Шумен, Бургас, Варна, Видин, Враца, Добрич, Ловеч, Смолян, Стара Загора, Благоевград, Кърджали и Пазарджик.

- **трета група** – със значителни положителни отклонения и през 2019 г. е единствено ТП на НОИ – София град с четири натоварени и едно балансирано звено.

Прилагането на системата за определяне на планови потребности от персонал през годините улеснява ръководството на НОИ при вземането на управленски решения за оптимизиране и разпределение на щатната численост. През 2019 г. са извършени трансформации на 86 щатни бройки в звената, обект на наблюдение по смисъла на ВПОПП. Основната част от измененията са свързани с промяна на длъжностната степен в по-висока, с оглед осигуряване на условия за кариерно израстване на служителите или в по-ниска – с оглед използване на по-широки възможности на пазара на труда. Промени в този смисъл са извършени при общо 54 щатни бройки в специализираната администрация и при 16 щатни бройки в общата администрация. Осъществени са и трансформации с оглед промяна на мястото на работа – от ИРМ към областните центрове, както и такива, касаещи промяна на вида правоотношение от трудово към служебно. Извършените трансформациите, във връзка с движение на численост между звената с оглед данни за натовареността, са за общо 8 щатни бройки.

Таблица № 33 : Състояние на наблюдаваните звена и дейности за периода 2016 – 2019 г.

	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Балансирани	70	61	103	84
Натоварени	4	6	20	14
Ненатоварени	94	101	45	42
Общо наблюдавани звена/ дейности	168	168	168	140

Данните за разпределението на звената/ дейностите в трите посочени по-горе групи според степента на тяхната натовареност за периода 2016 – 2019 г. показват, че действията за оптимизиране ползването на числеността са дали положителен резултат. Видна е тенденцията за понижаване на общия брой ненатоварени звена и дейности през годините, за сметка на балансираните. Обезпокоителна е обаче, тенденцията за известно нарастване и в броя на претоварените такива.

Отчитайки резултатите за състоянието на натовареността в териториалните поделения може да бъде обобщено, че следва да продължат действията по повишаване ефективността от използване на човешкия ресурс, както и усилията за разпределение на задълженията между служителите за обезпечаване на всички дейности в отделните звена в НОИ.

3. Администриране на персонала

През годината са издадени общо 6 129 заповеди, които регламентират служебните правоотношения и 2 369 документа, отнасящи се до трудовите правоотношения със служителите на НОИ. Разпределението на броя на обработените/ изготвените документи по

администриране на персонала в ТП/ ЦУ на НОИ през 2019 г. е представено в следващата таблица:

Таблица № 34 : Разпределение на обработените/ изготвените документи по администриране на персонала в ТП/ ЦУ на НОИ през 2019 г. (бр.)

ТП/ЦУ на НОИ	Заповеди по служебни правоотношения	Документи, регламентиращи трудови правоотношения	Заповеди за отпуск	Въведени и експортирани болнични листове	Издадени служебни бележки
ТП	5 266	2 228	30 849	5 379	1 243
ЦУ	863	141	4 065	686	179
ОБЩО	6 129	2 369	34 914	6 065	1 422

Делът на заповедите, касаещи служители в Централно управление на НОИ, възлиза на 14,1% от общия брой издадени заповеди. Следва да се има предвид обаче, че в отдел „Управление на човешките ресурси“ към ЦУ на НОИ са изготвени всички заповеди, касаещи държавните служители в НОИ, с изключение на заповедите за повишаване в ранг на служителите в ТП на НОИ, които все пак се проверяват и извеждат в отдела, но се изготвят и съгласуват в съответното ТП на НОИ. От заповедите за повишаване в ранг 84 са изготвени в ЦУ и 494 в ТП. При отчитане на тези обстоятелства, броят на изготвените в ЦУ на НОИ заповеди възлиза на 5 635, или 91,9% от всички изведени заповеди по служебно правоотношение. Това представлява увеличение с 68,5% спрямо предходната година. Увеличението е вследствие на нормативни промени, съгласно които от 01.01.2019 г. бяха актуализирани степените на основните месечни заплати на служителите и повторно от същата дата бяха увеличени възнагражденията в НОИ, на база получените годишни оценки на изпълнението на длъжността за 2018 г.

Извън документите, регламентиращи служебните и трудовите правоотношения със служителите на института, най-голям е вътрешният документооборот по администриране на полагащия се на персонала отпуск. През 2019 г. в системата на НОИ са изведени 34 914 заповеди за разрешаване или прекратяване на отпуск на служители, което е с 3,5% повече спрямо предходната година, като 4 065 или 11,6% от тях се отнасят за централно управление.

През 2019 г. са регистрирани 6 065 болнични листове за временна неработоспособност на служители от НОИ. Спрямо броя на болничните листове за 2018 г. се отчита намаление с 10,4%. Само за ЦУ на НОИ отчетения спад на ползваните отпуски за временна неработоспособност е 8,5%, при 6,0% през 2018 г. и 11,0% през 2017 г. намаление спрямо предходната година.

Данните за приетите болнични листове, съпоставени с предходните години са представени на следващата фигура:

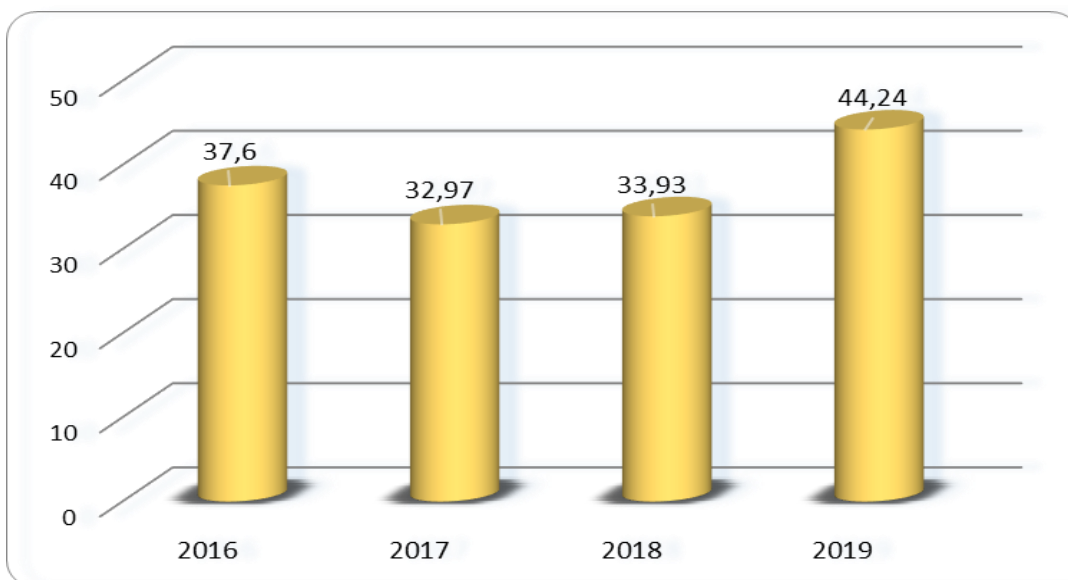
Фигура № 16 : Брой на регистрираните болнични листове в НОИ за периода 2016 – 2019 г.

Въз основа на информацията от СУЧР ХеРМеС през 2019 г. звената по човешки ресурси са издали 1 422 служебни бележки на служители. За първа година, откакто служебните бележки се издават през СУЧР ХеРМеС, има спад в общия брой на издадените служебни бележки (-3,2%).

Дейността по издаване на служебни книжки на служителите, които за първи път заемат държавна служба, е изцяло централизирана и не се извършва в ТП на НОИ. През 2019 г. в отдел „Управление на човешките ресурси“ към ЦУ на НОИ са издадени 185 нови служебни книжки.

Администрирането на персонала е дейност, която генерира много висок вътрешен документооборот. През 2019 г. средно разпределено на 249 работни дни, само в отдел „Управление на човешките ресурси“ към ЦУ на НОИ са изготвени, издадени или въведени в информационната система по 44,24 бр. документи на ден, при 33,93 за 2018 г. и 32,97 за 2017 г. Извън този брой са обработените заявки за трансформации и за заемане на работни места, изготвените обяви и заповеди за конкурси, заповеди за определяне състава на конкурсните комисии, заповедите за подбори, изготвените отговори по жалби и запитвания, становища, докладни записки, справки, отчети и редица други документи.

Част от дейността е свързана и с поддържането в актуален вид на длъжностни характеристики в администрацията на института. През 2019 г. във връзка с регламентиране на ангажираност на служителите по спазване на Регламент ЕС (2016/679) на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. за обработката на личните данни е извършена актуализация на около 1 200 бр. длъжностни характеристики в ЦУ и ТП на НОИ.

Фигура № 17 : Среднодневен брой заповеди, изготвени от отдел „УЧР“ за периода 2016 – 2019 г.

Основният вътрешен документооборот по управление на човешките ресурси в НОИ се генерира чрез системата за управление на човешките ресурси ХеРМеС. Системата дава възможности за директно участие на служителите в различни процеси, като заявяване на отпуски, на гъвкаво работно време, на аванс, на работа извън работното място, на обучения, подаване на заявки към ЧР и ФСД, актуализация на банкова сметка, заемане на вакантни места и други. Служителите от отдел „УЧР“ предоставят консултации на всички свои колеги относно работата им със СУЧР „ХеРМеС“ и със системата за самообслужване ХеРМеС SelfServices или извършването на допълнителни настройки на системата.

4. Профил на персонала, зает в основната численост на администрацията на НОИ

Общият брой реално заети служители по основен щат в системата на НОИ към 31.12.2019 г. възлиза на 3 384 служители. Разпределението на служителите по видове длъжности е представено в таблицата:

Таблица № 35 : Разпределение на персонала на НОИ по длъжности към 31 декември 2019 г.

Видове длъжности	Общо заети	
	(бр.)	Дял
Длъжности по чл. 19а от ЗА	2	0,1%
Висши държавни служители	45	1,3%
Ръководни длъжности	308	9,1%
Експертни длъжности с аналитични и контролни функции	2290	67,7%
Експертни длъжности със спомагателни функции	685	20,2%
Технически длъжности	54	1,6%
ОБЩО	3 384	100,0%

Разпределението на заетите по възраст показва най-висок дял на служителите между 30 и 59 години, следвани от служителите на възраст над 60 години и най-нисък дял във възрастовата група до 29 години.

Възрастовият профил на заетите на ръководни длъжности включва преобладаващо ръководители на възраст между 30 и 59 години.

Таблица № 36 : Разпределение на персонала в НОИ по длъжности и възраст към 31 декември 2019 г.

Видове длъжности	Общо заети (бр.)	до 29 г.		30-59 г.		над 60 г.	
		Брой	Дял	Брой	Дял	Брой	Дял
Длъжности по чл. 19а от ЗА	2	0	0,0%	2	0,1%	0	0,0%
Висши държавни служители	45	0	0,0%	37	1,3%	8	2,9%
Ръководни длъжности	308	1	0,7%	278	9,4%	29	10,4%
Експертни длъжности с аналитични и контролни функции	2290	120	82,8%	2 019	68,2%	151	53,9%
Експертни длъжности със спомагателни функции	685	24	16,6%	581	19,6%	80	28,6%
Технически длъжности	54	0	0,0%	42	1,4%	12	4,3%
ОБЩО	3 384	145	4,3%	2 959	87,4%	280	8,3%

Болшинството от длъжностите в Националния осигурителен институт са определени за заемане от служители с висше образование. Това произхожда от характера на служебните задължения на заетите в основните административни звена, които са ангажирани с експертна преценка на правото на ползване на осигурителни права и необходимостта от познаване, тълкуване и прилагане на широк кръг от нормативни разпоредби. Длъжности, с минимално изискване за заемането им средно образование, са определени за позициите в специализираната администрация, осъществяващи прием и архивиране на документи, както и за отделни позиции в общата администрация. В съответствие с това профильт на заетите в НОИ показва висок процент на служителите с висше образование: 2 825 (83,5%) от заетите са висшисти, като двама от тях притежават образователна и научна степен доктор. 2 259 (80%) от всички служители притежават образователно-квалификационна степен магистър, 485 (17,2%) – бакалавър и 79 (2,8%) – степен професионален бакалавър.

Таблица № 37 : Разпределение на персонала на НОИ по длъжности и образователна степен към 31 декември 2019 г.

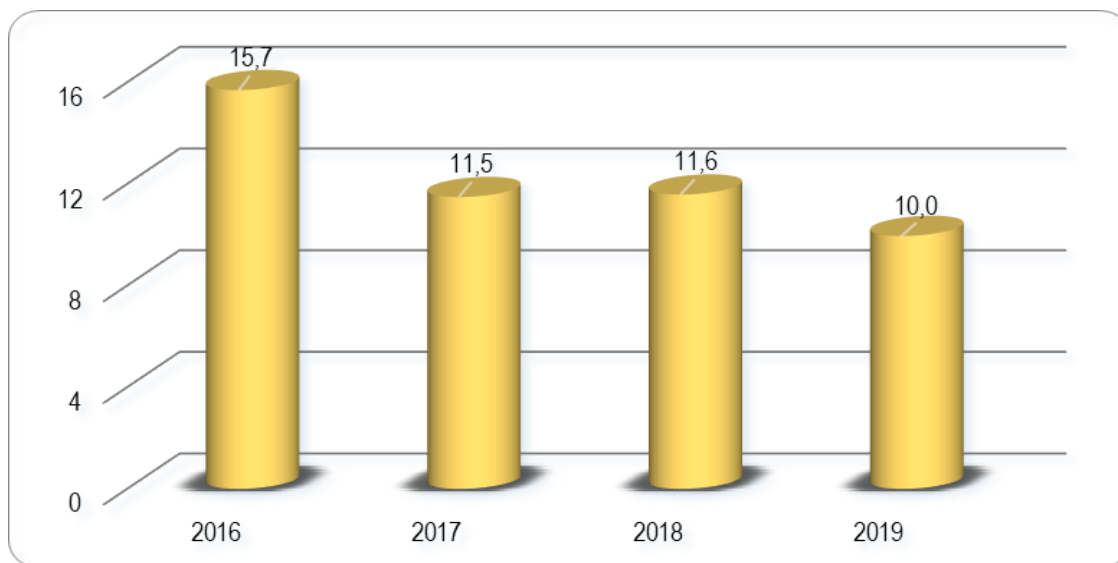
Видове длъжности	Общо заети	Научна степен		Магистър		Бакалавър		Проф. бакалавър		Средно		Основно	
		Бр.	Дял	Бр.	Дял	Бр.	Дял	Бр.	Дял	Бр.	Дял	Бр.	Дял
Длъжности по чл. 19а от ЗА	2	0	0,0%	2	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Служебно правоотношение	2 555	2	100,0%	2 084	92,3%	414	85,4%	55	69,6%	0	0,0%	0	0,0%
Трудово правоотношение	827	0	0,0%	173	7,7%	71	14,6%	24	30,4%	558	100,0%	1	100,0%
ОБЩО	3 384	2	0,1%	2 259	66,8%	485	14,3%	79	2,3%	558	16,5%	1	0,03%

5. Набиране, подбор и професионално развитие на персонала в администрацията на НОИ

През 2019 г. броят на служителите напуснали администрацията на НОИ възлиза на 337 човека, което е почти 10% от общо заетите в администрацията. От тях 46 служители или 13,6% са освободени поради придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Таблица № 38 : Текучество на персонала в НОИ през 2019 г.

Видове длъжности	Общо заети в адм. на НОИ	Общо напуснали адм. на НОИ	Поради придобиване право на пенсия за ОСВ		По други причини		Текучество (%)
	(бр.)	(бр.)	Бр.	Дял	Бр.	Дял	
Длъжности по чл.19а от ЗА	2	0	0	0,0%	0	0,0%	0,0%
Служебни	2 555	185	17	37,0%	168	57,7%	7,2%
Трудови	827	152	29	63,0%	123	42,3%	18,4%
ОБЩО	3 384	337	46	13,6%	291	86,4%	10,0%

Фигура № 18 : Текучество на персонала в НОИ за периода 2016 – 2019 г. (в %)

Големият процент на текущото за 2016 г. се дължи основно на извършеното организационно реструктуриране и редуциране на персонала от 01.04.2016 г., продиктувано от приема на документите за ПОВН по електронен път. През следващите години се наблюдава относително постоянно ниво на текучество.

Заемането на свободни щатни бройки в Националния осигурителен институт се извършва на конкурентен принцип, чрез набиране на външни и/или вътрешни кандидати за заемане на съответната длъжност. При решение за допускане на външни кандидати се организира конкурс по реда на Закона за държавния служител (за длъжностите, определени за заемане по служебно правоотношение) или външен подбор по реда на Вътрешни правила за набиране, подбор и назначаване на служители за длъжностите, определени за заемане по трудово правоотношение.

Общият брой на стартираните през 2019 г. конкурси в Националния осигурителен институт е 171, като 20 от тях са за длъжности в ЦУ и 151 – за длъжности в ТП на НОИ. Предвид указанията за очаквани нормативни промени, които предвиждаха въвеждането на централизиран етап при провеждането на конкурси в държавната администрация, през последните три месеца на годината не са обявявани конкурсни процедури.

Таблица № 39 : Резултати от проведени конкурсни процедури през 2019 г.

Конкурсни процедури	ОБЩО	За длъжности в ЦУ на НОИ	За длъжности в ТП на НОИ
Обявени конкурсни процедури	171	20	151
Конкурсни процедури, приключили с назначение	157	18	139
Конкурсни процедури, приключили без класиране	14	2	12

Въпреки, че конкурси са обявявани само до м. септември 2019 г. включително, стартираните конкурсни процедури наброяват 171 и са повече спрямо предходните две години (135 за 2018 г. и 162 за 2017 г.). В ЦУ на НОИ са обявени конкурси за 20 щ. бр., при 16 през 2018 г., а приключилите с назначение са 18, при 15 за 2018 г. Най-голям брой конкурси през 2019 г. са обявени в София-град – 46, ЦУ – 20, Хасково – 13, Пловдив – 11 и Търговище – 10. В ТП Разград и ТП Смолян няма нито един обявен конкурс, а в териториалните поделения в Добрич, Кърджали, Плевен и Шумен по 1 конкурс.

Кандидатите, подали документи за участие в обявените конкурси, са 2 245. Най-много подадени заявления за един конкурс има в ТП Бургас – 83, следвано от Стара Загора – 79, Варна – 56 и Пловдив – 52. Средният брой кандидати за един конкурс през 2019 е 13,13, при 14,69 за 2018 г., 16,83 за 2017 г. и 13,85 за 2016 г. Най-многобройни са кандидатите в ТП София-град – 240, следвано от ТП Пловдив – 220 и ТП Бургас – 177. Болшинството от конкурсите през 2019 г. (171) са проведени на два етапа – 161 чрез решаване на тест и интервю, а 10 са проведени на три етапа – решаване на тест, практически изпит и интервю.

Заемането на свободни длъжности в администрацията на НОИ се извършва и по линията на вътрешно израстване на служители от института. През 2019 г. са проведени 115 процедури за конкурентен подбор, от които 27 – в ЦУ и 88 – в ТП на НОИ. За заемане на ръководни длъжности (директор на ТП/началник на отдел/началник на сектор) през годината са проведени 10 процедури. Процедурите за заемане на експертни длъжности са 105, като в общата администрация на ТП/ЦУ на НОИ са проведени 33, а в специализираната администрация – 72 процедури. Най-многобройни са тези за заемане на длъжности в експертно ниво 4 – старши експерт/инспектор по осигуряването, старши юриконсулт, старши счетоводител, старши експерт общо 60 бр. Разпределението по дейности показва, че най-голям брой процедури (46 бр.) за повишаване в длъжност в ТП чрез конкурентен подбор са проведени във функционално направление „Пенсии“.

И през 2019 г. в съответствие с вътрешните правила за обучение и професионална квалификация на НОИ, бе разработен и утвърден Годишен план за обучение (ГПО) на служителите в НОИ. В него са конкретизирани темите, формата на обучение, служителите по функционални направления, за които е предназначено съответното обучение и приблизителния брой служители, за които е предназначено, продължителността и обучаващите лектори, както и очакваните разходи за провеждането им, които са в рамките на определените лимити за този вид дейност. Финансирането на дейността по организиране и провеждане на обученията е за сметка на предвидените за това разходи в бюджета на НОИ за 2019 г.

В изпълнение на плана за обученията през 2019 г., в Института по публична администрация (ИПА) са реализирани 78 участия в 7 тематични курса, средствата на голяма част, от които са осигурени по Проект „Работим за хората“ на ИПА.

През 2019 г. за участие в задължителните обучения са заявени общо 196 служители на НОИ, като преминалите обучение по реда на чл. 35б, ал. 1, т. 1 и т. 2, и чл. 35б, ал. 4 от Закона за държавния служител, са общо 82 служители. Като изключим задължителните обучения по ЗДСл, през 2019 г. по ГПО са проведени 132 обучения с 2 184 участници.

Приоритетни през годината са обученията, свързани с дигиталната компетентност на служителите. Проведените обучения в областта на управление на човешките ресурси, вкл. управление на знанието, като част от специализираните обучения са свързани с въвеждане или ползване на специализиран софтуер.

6. Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд

В Националния осигурителен институт функционира Системата за управление на здраве и безопасност при работа, с която е утвърдена и Единна политика по осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд в администрацията на НОИ. Основните цели на тази политика са следните:

- Постигане съответствие с изискванията на нормативните документи, свързани със ЗБУТ и Политиката по ЗБУТ;
- Намаление нивото на професионалния риск за здравето и безопасността при изпълнение на трудовата дейност;
- Недопускане на инциденти, свързани с трудовата дейност;
- Подобряване условията за изпълнение на трудовата дейност.

За реализиране на тези цели се работи съвместно със Служба по трудова медицина. За нуждите на дейността по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в Националния осигурителен институт през 2019 г. е проведена централизирана обществена поръчка и е сключен договор за осигуряване на комплексно обслужване от служба по трудова медицина на работещите в института (Централно управление и 28-те териториални подразделения). Сключен е и договор за текущо медицинско обслужване на служителите в Централно управление и Териториално подразделение на НОИ – София град.

През 2019 г. службата по трудова медицина изготви анализ на временната неработоспособност за ЦУ и ТП на НОИ на база болнични листове и Обобщен анализ на здравното състояние за 2018 г. в системата на НОИ, разработени на база Единна методика за анализ и оценка на здравно състояние на работещите в НОИ.

В изпълнение на сключения договор за медицинско обслужване през 2019 г. се проведеха профилактични медицински прегледи на служителите на НОИ. Прегледите са проведени качествено и в уговорения срок и отговарят по съдържание и обем на заложените в договора и приложенията към него дейности. При подлежащи на преглед 3 500 служители, през профилактични прегледи и изследвания са преминали 2 568 служители. На база проведените профилактични прегледи се изготвят анализи от Службата по трудова медицина за здравното състояние на работещите в системата на НОИ.

През 2019 г. бяха изработени очила на 1 055 служители от системата на НОИ.

В системата на Националния осигурителен институт (ЦУ и 28 ТП) през 2019 г. са декларирани и приети 11 трудови злополуки, в т. ч. по чл. 55, ал. 1 от КСО – 5 бр. и по чл. 55, ал. 2 от КСО – 6 трудови злополуки.

V. ОБЩЕСТВЕНИ КОМУНИКАЦИИ

1. Контактен център

Един от приоритетите на Националния осигурителен институт е предоставянето на навременна информация и висококачествени административни услуги. Контактният център (КЦ) на НОИ, като един от източниците на информация по отношение на действащото законодателство и предлаганите административни услуги, активно съдейства за предоставяне на актуална информация на потребителите. Основен фокус в работата на центъра е повишаване информираността на гражданите и утвърждаване на общественото доверие в институцията.

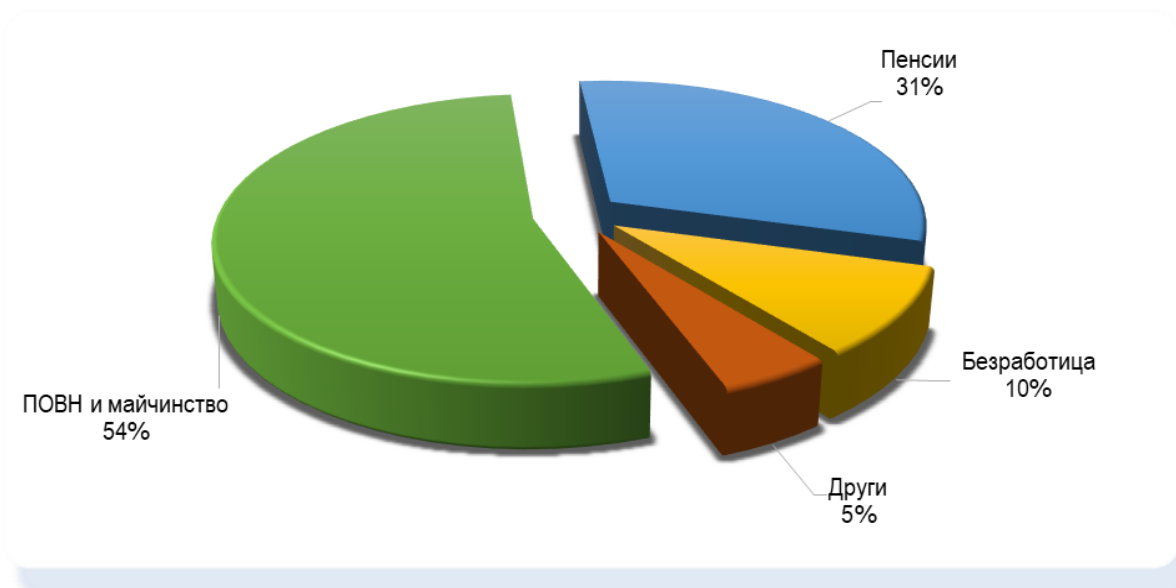
През 2019 г. клиентите на НОИ са ползвали 177 384 пъти услугите на Контактния център. Ръстът на входящите обаждания спрямо предходната година е 60%, а на обслужените запитвания с 10%.

Показателите, характеризиращи дейността и качеството на обслужване на Контактния център през 2019 г. са представени в следващата таблица.

Таблица № 40 : Показатели за дейността и качеството на обслужване на Контактния център

Вид на показателя	2019 г.
Пропуснати обаждания в работно време	под 3%
Средно време на един телефонен разговор	под 4 мин.
Разрешени запитвания на клиенти при първото обаждане	над 85%
Средно предоставени отговори по запитвания от един служител	над 16 хил. бр.

За високата удовлетвореност от обслужването и качеството на предоставяната информация от служителите на Контактния център, свидетелстват, както ежедневно изказваната благодарност, така и получените благодарствени писма от клиенти на института.

Фигура № 19 : Структура на обслужените повиквания в КЦ на НОИ през 2019 г. според вида на търсената от клиентите информация

Както е видно от фигура № 19 едно от най-натоварените тематични направления за поредна година остава „Парични обезщетения за временна неработоспособност и майчинство“. През 2019 г. постъпилите запитвания са относно сроковете за подаване на данни по болнични листове и майчинство от лекар и работодател, както и сроковете за обработка и изплащане на обезщетенията. Значителен дял заемат въпросите, свързани с обжалвани болнични листове за временна неработоспособност от съответното ТП на НОИ или осигурител и по-конкретно относно процедурата в тези случаи. Постъпвали са обаждания от граждани, притежаващи ПИК, с молба за съдействие при ползване на справките и административните услуги, предоставяни от НОИ. Клиентите на института често се обаждат и за съдействие в случаите на затруднения при регистрация в Интегрираната система за обмен на документи и данни и генериране на заявление за упълномощаване Приложение № 13 към НПОПДОО. Въпроси постъпват и относно различни казуси, свързани с работата с ИСЕОДД и самостоятелно работещия програмен продукт за въвеждане, контрол и изпращане на данни от удостоверения Приложения № 9, 10 и 11 към Наредбата.

Успоредно с извършването на справки и консултации, служителите от центъра активно запознават клиентите с техните права и задължения, популяризират използването на ПИК и ИКО като средства за бърз достъп до справочна информация, и оказват съдействие за разрешаване на конкретни казуси.

Запитванията, свързани с пенсиите бяха продиктувани основно от настъпили промени в нормативната уредба и по-конкретно: служебното ежегодно преизчисляване на пенсиите по реда на чл. 102, ал. 1 от КСО след подадено писмено заявление обр. УП-26.1; изменената ал. 17 на чл. 70 от КСО, свързана с преизчисляване на пенсията от осигурителния доход за друг тригодишен период преди 1 януари 1997 г. в 12-месечен срок от влизането в сила на разпореждането за отпускане на пенсията; измененията в КСО във връзка с упражняване право на промяна на осигуряването от УПФ във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“; разпоредбата на §22ц, ал. 1 от ПЗР на КСО, с която се даде право на избор на лицата до 1 януари 2023 г. на методика на изчисляване на индивидуалния им коефициент при отпускане на пенсия за трудова дейност, както и новосъздадената разпоредба на чл. 68, ал. 4 от КСО, касаеща производството по отпускане на пенсии по ЕРМД. Множество запитвания са постъпили и относно максималния размер на получаваните една или повече пенсии.

През 2019 г. при обажданията от чужбина преобладава търсенето на информация за условията и реда за придобиване право на пенсия по българското законодателство с осигурителни периоди в друга държава, както и за начините на изплащането на българските пенсии в чужбина.

Традиционно преди изплащането на еднократните допълнителни суми към пенсиите за Великден и Коледа се отчита нарастване на запитванията, свързани с размера и условията за получаването им.

Въпросите, отнасящи се до парични обезщетения за безработица основно касаеха правото на обезщетение, необходимите документи и сроковете за подаването им. Вследствие на извършваните проверки при част от осигурителите, гражданите, подали заявления за преценка правото на ПОБ, търсеха информация за хода на проверките и сроковете, в които могат да очакват разпореждане.

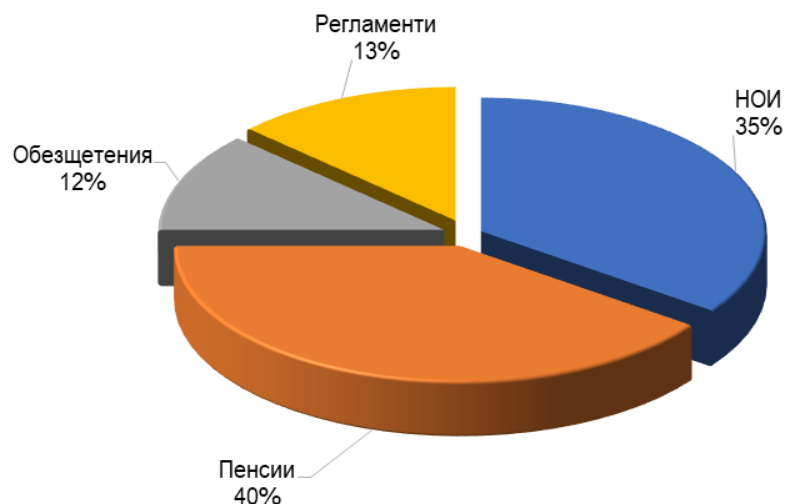
Вследствие на извършените справки в процеса на разговори с граждани и задължени лица са подадени 1 235 сигнала за проверка към съответните териториални поделения на НОИ във връзка с неизплатени в срок парични обезщетения за временна неработоспособност и майчинство, както и 174 сигнала за проверка относно необработени в срок преписки и документи.

През 2019 г. постъпилите сигнали за злоупотреби със средства от фондовете на ДОО в Контактния център са 9 бр. По тях са извършени проверки от компетентните дирекции в централно управление и териториалните поделения, като само по два от случаите са доказани злоупотреби.

2. Връзки с обществеността

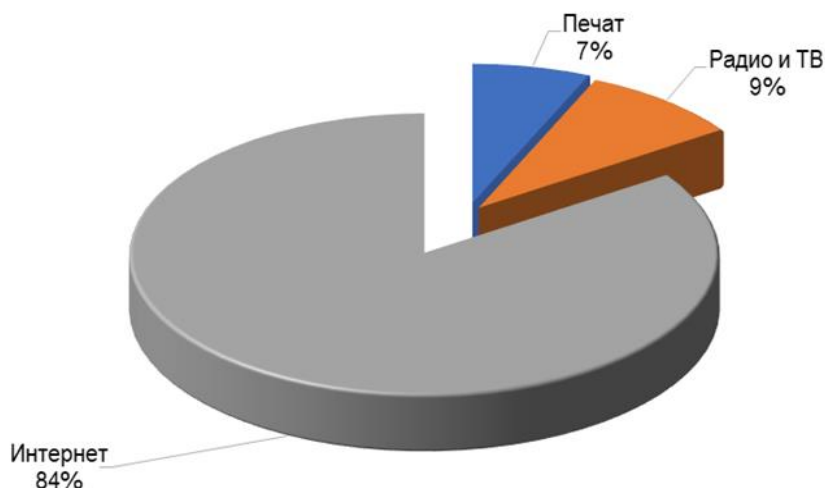
Националният осигурителен институт осъществява дейността си като активен посредник между осигурените лица, осигурителите и държавата, и е в непрекъснато взаимодействие с обкръжаващата среда, включително медийната. Основополагаща в комуникативната активност на института и през 2019 г. остана постоянната цел за осигуряване и разпространение на актуална и достъпна информация за социалното осигуряване и дейността на НОИ, както и активно присъствие в медийната среда за утвърждаване на обществено доверие към държавното обществено осигуряване. За постигане на тази цел от ключово значение остава изграждането на ефективни комуникации, взаимодействия и установяването на резултатни партньорства с медиите и стремеж за осигуряване на широко и дефинитивно позитивно медийно присъствие.

През 2019 г. на интернет страница на НОИ са публикувани 60 прессъобщения, станали база на 2 325 отделни публикации и излъчвания в електронни медии. Съответната статистика за 2018 г. е 66 прессъобщения, генерирали 2 575 отделни публикации и излъчвания в електронни медии. Специално внимание заслужава комуникирането на промените в КСО от началото на м. май, позволяващи осъществяването на избор от лицата до 1 януари 2023 г. на методика за изчисляване на индивидуалния им коефициент при пенсиониране с пенсия за трудова дейност. Тези промени и произтичащите от тях действия на НОИ бяха тема на реализирания изнесен информационен семинар за журналисти от основните национални медии. Презентациите, последвалите интервюта на експерти от НОИ и допълнителни медийни запитвания генерираха близо 600 публикации по темата за избора на методика.

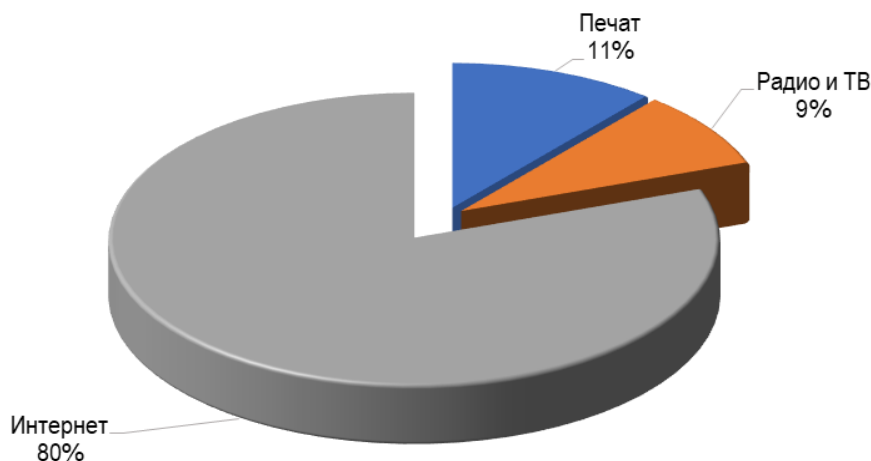
Фигура № 20 : Структура на прессъобщенията на НОИ според тематичната насоченост

По отношение на предоставяната собствена информация, институтът поддържа проактивна комуникационна политика като производител на собствени прессъобщения. В същата насока е и стремежът за внимателен подбор на съдържанието на информационния бюлетин на НОИ, като все по-често публикациите там са обект на журналистически интерес поради публикуването на меродавни анализи и статистическа информация с източник НОИ. През 2019 г. във всички броеве на бюлетина бе ярко открит тематичен акцент, а именно: *Противодействията на института срещу опитите за злоупотреби и измами със средства от фондовете на държавното обществено осигуряване.*

Фигура № 21 : Структура на публикациите, генерирани от прессъобщения на НОИ според вида на медията

През 2019 г. общият брой на посещенията в новинарската секция на официалния сайт на института е 1 276 061, а средният за публикувана новина – 21 267 бр., което е близо три пъти повече от данните за средната посещаемост през 2018 г. Най-четената новина бе тази за откриването на процедурата за избор на изпълнители на дейността по профилактика и рехабилитация – 45 700 прочита, като сходната новина, публикувана през 2018 г. генерира около 35 400 прочита. През изтеклата година своевременно бяха предоставени експертни отговори на 179 журналистически запитвания, реализирани са 65 целеви интервюта с експерти, от които 10 с управителя на НОИ. Като резултат от тази специфична активност са регистрирани 2 263 публикации, при 973 бр. през 2018 г.

Фигура № 22 : Структура на публикациите, генерирани от журналистически запитвания към НОИ според вида на медията

Вече втора поредна година в института функционира технологичен ресурс за осъществяване на целеви медия мониторинг в над 800 регионални и национални медии, в резултат на което всекидневно се изготвя бюлетин с публикации, касаещи дейността на НОИ.

Наличието му позволява задълбоченото им проследяване и в резултат на това достоверен анализ на медийната и обществената среда, като също дава и възможности за оперативна реакция в случай на нужда от типа на неправилна интерпретация от страна на медиите или фалшива новина.

По повод на Международния ден на възрастните хора – 1-ви октомври, традиционно бе осъществена информационна кампания за хиляди възрастни хора предимно по пенсионни въпроси чрез традиционните дни на отворените врати в териториалните поделения на НОИ, срещи и консултации в домове за стари хора и пенсионерски клубове на екипи на ТП.

През 2019 г. е осигурено протоколното обслужване на над 90 събития.

3. Популяризиране на електронните услуги на НОИ

Фокусът на целевото популяризиране на електронните услуги и през 2019 г. беше върху подготовката и реализацията на материали със статистически и аналитичен профил, които не само запознават аудиторията с данните за използваемостта на е-услугите, но и им напомнят за възможностите, които те предоставят. За популяризирането на електронните услуги през годината бяха подготвени 5 прессъобщения, от които бяха генерирани над 200 публикации в печатни, електронни и интернет медии.

Станалият традиционен материал за броя на заявките за достъп до електронните услуги на НОИ беше допълнен от текст, показващ използваемостта на конкретна електронна услуга – „Изчисляване на прогнозна пенсия“, която беше актуализирана след влизането в сила на промените в методиката за изчисляване на индивидуалния коефициент при пенсиониране.

На потребителите на услугите на НОИ беше напомнено, че институцията изпраща съобщения за изплатени парични обезщетения за временна неработоспособност, майчинство или при осиновяване на дете по електронен път само след заявка през интернет страницата на института, както и че подаването на заявление за отпускане на парично обезщетение за безработица може да бъде извършено и по електронен път. Резултатите показват, че за всяка една от посочените новини бяха отчетени над 20 000 прочита.

Прессъобщението на института от м. март 2019 г. за обслужените клиенти в приемните на ТП на НОИ – София-град след въвеждането на електронната система за управление на административното обслужване, отчете подобен значителен интерес.

4. Интернет страница

В съответствие с актуалната тенденция относно публичното поведение на една представителна държавна институция, [интернет страницата на НОИ](#) поддържа статута си на важен комуникационен канал при провеждането на политика за прозрачност и публичност. Спазен е основният принцип на съвременните комуникации – полезното съдържание да бъде извлечено от потребителя за възможно най-кратко време. Приоритетна е и задачата оформянето и поддържането на информацията да позволява нейното лесно възприемане от всички потребители.

НОИ постоянно актуализира съдържанието на сайта в двете му езикови версии – на български и на английски език, като англоезичната версия се нуждае от по-честа актуализация. С цел своевременното информироване на обществеността и улесняване достъпа до електронни услуги през 2019 г. са направени над 3 000 актуализации във всички менюта и подменюта на сайта, включително и в интранет страницата и портала „Профил на купувача“. Отчетната информация показва, че този количествен показател е със сходни стойности за последните две години.

Регулярно се публикуват и актуализират обобщени статистически данни и анализи относно дейността по пенсиите и краткосрочните обезщетения, промени в нормативната уредба, свързани със социалното осигуряване, информационни материали с полезна потребителска информация.

5. Проучване на удовлетвореността на клиентите на НОИ

За трета поредна година Националният осигурителен институт проучва удовлетвореността на клиентите от предлаганите от институцията услуги чрез електронна анкета на своята интернет страница. По традиция тя е достъпна за попълване онлайн през последното тримесечие на годината. Данните сочат, че все по-голям брой потребители изразят своето мнение, като отделят минимална част от времето си да отговорят на няколкото поставени въпроси. През 2019 г. респондентите, участвали в допитването, са над 700.

Анкетата идентифицира вида на използваните услуги и пет основни критерии за удовлетвореност на клиентите:

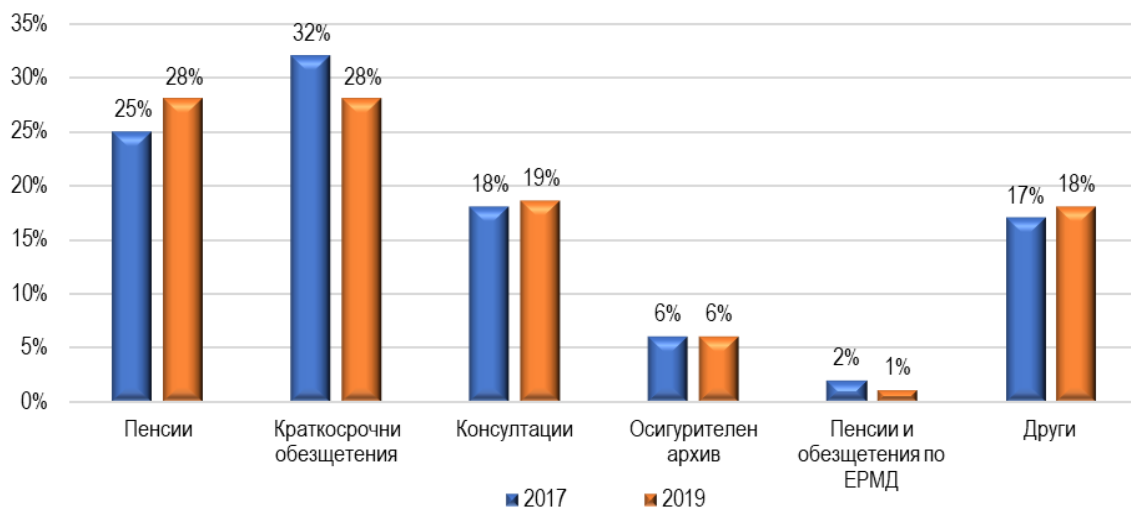
1. Достъпност на информацията за предоставяните услуги;
2. Качество на услугата;
3. Време за предоставяне на услугата;
4. Поведение на служителите;
5. Използване на електронните услуги.

Стабилни резултати по отношение на своеобразната класация на тези критерии се наблюдава и през трите последователни години, в които се извършва проучването. По-високо се оценяват субективните критерии като поведение и информираност на служителите, а качеството и времето за предоставяне на услугата получават относително по-ниски оценки. От това би могъл за се направи извод, както за наличието на трайно установени нагласи и възприятия на потребителите към обслужването в НОИ, така и за възможности за усъвършенстване на всекидневната работа с клиенти в приемните на института. Анализът на резултатите от анкетата е един от факторите, който спомага ежегодно да се идентифицират пропуските, след което, посредством предприети адекватни административни мерки, да бъдат отстранени.

Данните показват, че над 93% от осигурените лица, попълнили анкетата, посещават приемните на НОИ поне веднъж годишно (фиг. № 23). Отчита се намаление при дялът на лицата, които са посетили приемните по повод краткосрочни обезщетения. За периода 2017 – 2019 г. техният дял е спаднал с 4 процентни пункта и е под една трета от всички клиенти. Този факт може да бъде определен като видимия резултат от значителните инвестиции и целенасочените усилия на института да разширява възможностите за електронно обслужване на гражданите, в резултат на което се увеличава електронният обмен на документи касаещи краткосрочните обезщетения и обслужените по електронен път лица.

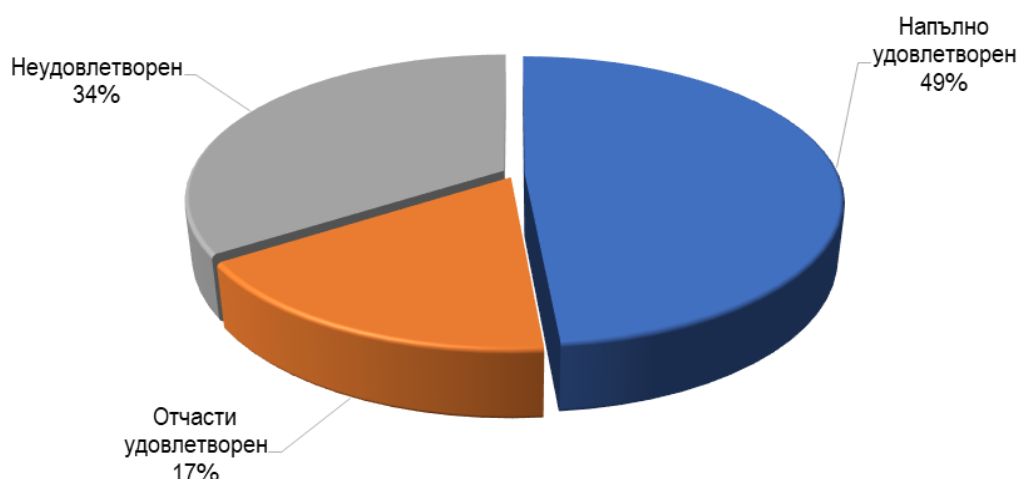
Лицата, посетили пенсионните приемни остават с относително постоянен дял – около една четвърт от всички клиенти.

Следващата по обхват категория са посетили приемните за консултации и справки. Техният дял е 19% през 2019 г., при 18% през 2017 г. Ползватели на услугите на осигурителния архив са 6% от клиентите, а около 1-2% са посетили приемна на НОИ по повод пенсии и обезщетения по европейски регламенти и международни договори.

Фигура № 23 : Разпределение на клиентите по вид на използваните услуги за 2017 и 2019 г.

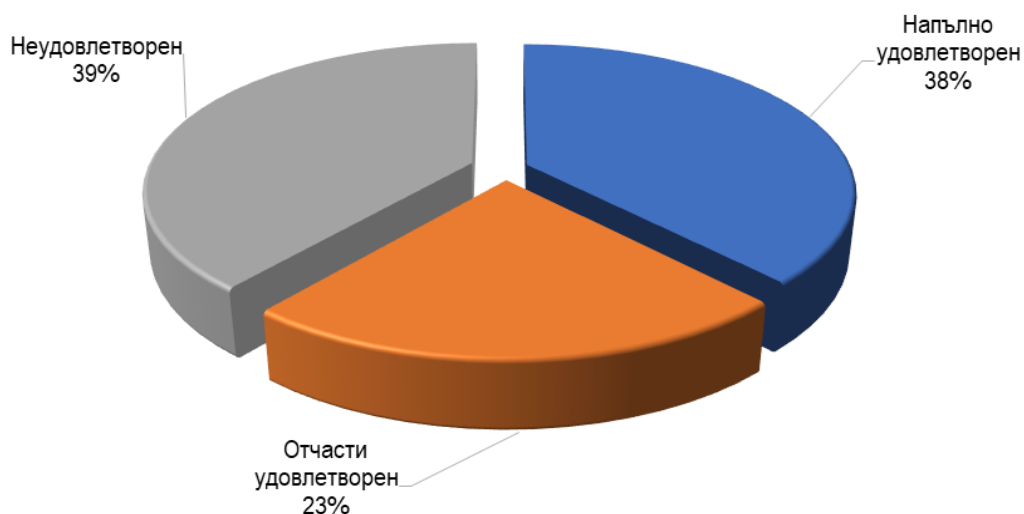
През 2019 г. най-висока оценка по отношение на удовлетвореността е получил критерият „поведение на служителите“ с общо 66% положителни отговори, от които „напълно удовлетворени“ са 49% (фигура № 24). Спрямо предходната година се наблюдава повишение на дела на „напълно удовлетворените“ – с 2 п.п. Сравнително висока е оценката на „достъпността на информацията за предоставяните услуги“ – над половината от респондентите са намерили лесно информацията, други 22% дават отговор „отчасти удовлетворен“.

Фигура № 24 : Оценка на поведението на служителите за 2019 г.

„Времето за оказване на услугата“ е с най-противоречива оценка в сравнение с останалите критерии за добро обслужване. През 2018 и 2019 г. делът на недоволните клиенти е около 39%. Наблюдава се известно повишение спрямо 2017 г., когато е бил 34%. През 2019 г. „напълно удовлетворени“ са 38% от клиентите (фигура № 25). Отговорите се отнасят както за времето на изчакване в приемната, така и за извършването на самата услуга, което включва обработване на документите, отпускане на пенсията в пълен размер, изплащане на

обезщетението и т.н. Средният процент на удовлетворените от „качеството на услугата“ също остава около 50%.

Фигура № 25 : Оценка за времето, изразходвано за оказване на услугата за 2019 г.

И през 2019 г. електронните услуги бяха основен акцент в проучването. Над 90% от клиентите, попълнили анкетата са ползвали този вид услуги. Степента на удовлетвореност е значително по-висока в сравнение с услугите на гише в приемните на НОИ. Близко 68% от запитаните са отговорили, че използват електронните услуги и са доволни от тях. Тенденцията към повишение на удовлетвореността се потвърждава и от данни за посещаемостта, която се регистрира при потребителите на интернет страницата на института.

VI. МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

Утвърждаването на Националния осигурителен институт като активен партньор е основен приоритет на междуйнституционалното сътрудничество и международната дейност.

При осъществяване на международната си дейност НОИ се стреми към разширяване на контактите с чуждестранни партньори и развитие на сътрудничеството за проучване и прилагане на добри практики и обмен на знания.

Активното партньорство и сътрудничество с институции и организации в страната, организирането и участието в конференции и семинари, както и представителството в постоянни експертни работни групи и форуми, допринасят за затвърждаване позицията на института, като надежден партньор.

1. Междуйнституционални работни групи и срещи

НОИ осъществява административно сътрудничество и обмен на информация с други държавни институции, организации и социални партньори и предоставя планова и отчетна информация от своята компетентност във връзка с национални програми, стратегии и планове, съдържащи ангажименти на института. През 2019 г. представители на НОИ участваха в следните междуведомствени работни групи и срещи:

- Междуведомствена работна група за разработване на Национален план за действие по заетостта през 2020 г.
- Междуведомствена работна група за изготвяне на проект на Стратегия по заетостта 2021 – 2030 г. и анализ на изпълнението на действащата Актуализирана стратегия по заетостта за периода 2013 – 2018 г.

- Междуведомствена работна група по координация на системите за социална сигурност.
- Работна група 31 Стратегия Европа 2020.
- Работна група 13 „Социална политика и заетост“ към Съвета по европейските въпроси към Министерския съвет
- Експертна работна група за подпомагане процеса на разработване на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за новия програмен период 2021 – 2027 г.
- Междуведомствена работна група, свързана със Системата за сигурно електронно връчване към Държавна агенция „Електронно управление“.
- Междуведомствена работна група за подготовка на проект за изменение и допълнение на Закона за регистър Булстат.
- Междуведомствена работна група по демографските въпроси, доходи и жизнено равнище към министъра на труда и социалната политика.
- Междуведомствена работна група към министъра на труда и социалната политика в областта на социалната икономика.
- Междуведомствена работна група за изготвяне на проекти на нормативни актове на Министерския съвет, свързани с отбранително-мобилизационната подготовка на страната.
- Междуведомствена работна група, създадена със заповед на министъра на правосъдието по предложение на НОИ с цел уточняване на случаите, в които Агенцията по вписванията следва да изисква от прекратените осигурители представяне на удостоверения по чл. 5 от КСО и случаите, при които не е необходимо да бъде прилаган този документ. Дейността на работната група приключи с изготвяне на информация за тези обстоятелства, адресирана до заинтересованите лица и качена на интернет страниците на двете институции.
- Експертни групи към „Националния съвет за тристранно сътрудничество“, „Националния съвет по условия на труд към министъра на труда и социалната политика“ и три работни групи към Националния съвет по закрила на детето.
- Представителство в заседанията на Националния съвет по условията на труд.
- Участие в заседанията на Управителния съвет на фонд „Условия на труд“ за взимане на решения по изразходване на средствата, трансферирани от НОИ, по дейности за реализиране целите на годишната програма на фонда, както и в специализирани комисии към същия фонд за разглеждане на проекти за подобряване условията на труд и диагностика на професионалните болести.
- Съвместни работни групи с експерти от НАП във връзка с промените в осигурителното законодателство.
- Работни групи към Председателя на ДА „ЕУ“ за разработване на документи и политики.
- Работна среща с представители на АЗ за сключване на споразумение между двете институции във връзка с програмата „Родители в заетост“.
- Работна среща с представители на АЗ, ИА „ГИТ“ и НАП за обсъждане на проблемите, свързани с дейността на предприятията, осигуряващи временна работа.
- Работна среща по въпроси, свързани с прилагане на осигурителното законодателство и предложения за промени в осигурителното законодателство с експерти от НАП, МТСП, ИА „ГИТ“ и АЗ.
- Работни срещи с НАП във връзка с обмена на информация и достъпа на НОИ до определени електронни услуги на агенцията, както и във връзка с промени в Наредба № Н-8 на министъра на финансите и Наредбата за обществено осигуряване

на самоосигуряващите се лица, българските граждани на работа в чужбина и морските лица.

- Работна среща в Народното събрание по инициатива на партия „Воля“ на тема „Дискусия за болничните и позицията на партия „Воля“.
- Работна среща със заместник министъра на здравеопазването във връзка със засилване на контрола при изплащането на паричните обезщетения, изплащани от НОИ.
- Встъпителна среща в МТСП във връзка с изпълнение на проект „Изграждане на капацитет за извършване на оценка на въздействието в държавната администрация на АМС“.
- С оглед правилното и ефективно взаимодействие с търговския регистър към Агенцията по вписванията, бе осъществена работна среща с представители на посочената администрация, на която се постигна договореност, в изпълнение на Приложение № 3 към Решение № 704 от 5 октомври 2018 г. на Министерския съвет за намаляване на административната тежест, да бъдат предприети законодателни промени от страна на Агенцията, касаещи вписването при прехвърляне на търговско предприятие на търговец.
- Работни срещи и обсъждания за изготвяне на съответната нормативна уредба и на споразумения с общините в Република България, както и за уточняване на технологията на работа, във връзка с въвеждане на механизма лична помощ и трансфера на добавката за чужда помощ от НОИ към Агенцията за социално подпомагане на включените в механизма лица.
- Участие в срещи на Съвета по интеграция към Председателя на ДА „ЕУ“ и на Експертен съвет за електронна идентичност.
- По предложение на НОИ и със заповед на министъра на отбраната, служител на НОИ бе включен и участва през 2019 г. в заседанията на междуведомствената експертна работна група за изготвяне на проекти на нормативни актове на Министерския съвет, свързани с отбранително-мобилизационната подготовка на страната.
- Работни групи с представители на МЗ и НС за изготвянето на анализ и разработване на мерки за ограничаване на злоупотребите при получаване на краткосрочни парични обезщетения, както и въвеждане на допълнителни проверки в ПП „ПОПДОО“ с цел засилване на контрола при изплащането на паричните обезщетения и предотвратяване злоупотребите със средствата на ДОО

През 2019 г. сътрудничеството и партньорството с министерства, ведомства и социални партньори се изразява още и в участия в дискусии, кръгли маси и семинари за повишаване на информираността на служителите.

2. Партньорство с международни организации и чуждестранни осигурителни институции

Международната дейност и изпълнението на задълженията по международни споразумения за сътрудничество, обмен на експерти и информация, както и връзките на НОИ с чуждестранни организации и осигурителни институции заемат важно място в дейността на института.

2.1. Международна асоциация по социално осигуряване (МАСО)

През 2019 г. важен момент в международното сътрудничество на института беше изборът на г-н Ивайло Иванов – Управител на НОИ за член на Управляващия комитет към Европейската мрежа на Международната асоциация по социално осигуряване (МАСО). Управителят, в ролята си на член на комитета, участва на първото заседание на новоизбраните членове в гр. Варшава, с домакин полският осигурителен институт – ZUS. На заседанието бяха представени приоритетите на Съвета на МАСО за периода 2020 – 2023 г., фокусирани върху следните четири направления:

- ✓ Бъдещето на социалноосигурителните администрации и управлението им;
- ✓ Посрещане на развиващите се нужди на застаряващото население;
- ✓ Обхватът на социалното осигуряване в променящия се свят;
- ✓ Ролята на социалното осигуряване за насърчаване на увеличаване на обхвата и социалното сближаване.

Управителят и подуправителят на НОИ взеха участие в международен семинар на високо равнище на тема „Информационните технологии и качеството на услугите в социалното осигуряване“, с домакин Пенсионния фонд на Руската федерация към Министерство на труда и социалната защита, под егидата на МАСО.

През 2019 г. представители на НОИ участваха в редица срещи, семинари и други събития организирани от МАСО, по-важните от които са:

- ✓ Технически семинар на тема „Иновативни практики в доставянето на услуги в областта на социалното осигуряване“ с домакин Социалноосигурителната банка на Нидерландия, в гр. Амстердам. Ключовите акценти, засегнати по време на семинара, бяха иновативни подходи в предоставянето на услуги, повишаване качеството на услугите посредством дигиталните технологии, както и темата за сигурността в предоставянето на дигиталните услуги.
- ✓ Регионален социалноосигурителен форум за Европа, организиран от МАСО, с домакин Министерство на труда и социалната защита на населението на Република Азербайджан. Форумът бе едно от двете най-важни международни събития на социалното осигуряване. Той събра високопоставени лидери, експерти и професионалисти, които създават политики и работят в сферата на социалното осигуряване, като присъстваха повече от 280 делегата от 35 държави. Акцент на форума бяха основните предизвикателства пред социалното осигуряване в Европа, нарастващата необходимост от увеличаване на здравните грижи и промените на пазара на труда, свързани най-вече със застаряване на населението.
- ✓ Световен форум на МАСО в гр. Брюксел на който участваха над 1 300 представители на близо 400 социалноосигурителни институции от над 150 държави. Акцент на форума бе новият доклад на МАСО „Десет глобални предизвикателства за социалното осигуряване: Развитие и иновации“. По време на форума фокусът бе поставен върху две основни теми: (1) социалната сигурност в дигиталната ера; (2) социалната сигурност и новите форми на работа. Технологичните иновации и дигитализацията преобразуват икономиките, пазарите на труда и обществата с безпрецедентна скорост и мащаб. Системите за социална сигурност във всички точки по света също са засегнати от тези трансформации. Те, обаче, създават както предизвикателства, така и възможности по отношение на покритието, финансирането, дизайна на програмите и предоставянето на услуги. Детайлен обзор на предизвикателствата и възможностите е направен в новия доклад на МАСО „Социалната сигурност в дигиталната ера“.

2.2. Двустранно сътрудничество

През 2019 г. НОИ прие пет чуждестранни делегации за експертен обмен в областта на социалното осигуряване. Представители на осигурителните институции на Полша, Германия и Молдова проявиха интерес към българската осигурителна система и опита на института в редица специфични административни практики: медицинска експертиза на работоспособността, информационните регистри, практически опит в обработката на пенсионни случаи, актюерското моделиране, програмата за профилактика и рехабилитация и други.

Организиран бе обмен на практики и опит, проучвателни посещения, работни срещи и участия в международни семинари и обучения. Делегации от експерти взеха участие в преговори по проекта за сътрудничество на Република България с Кралство Белгия в борбата

с трансграничните социални измами и нерегламентираната заетост и в годишната конференция за злоупотреби и грешки в рамките на Регламент № 883/2004 г.

През м. ноември български експерти бяха включени в информационна среща на тема „Въздействие на Регламент на ЕС № 883/2004 г. върху координацията на системите за социална сигурност при завръщане на български работници-емигранти от Германия в България“ в гр. Кил, Германия.

Представители на Националния осигурителен институт участваха във форум на тема „Перспективи за подобряване на пенсионните доходи в държавите-членки на ЕС: изводи от извършените прегледи на пенсионните системи“ в гр. Париж, Франция.

През м. ноември 2019 г. се проведе първи кръг от преговорите за нова спогодба за социална сигурност между Република България и Република Албания с участието на експерти на НОИ.

През м. декември 2019 г. се проведе втори кръг на преговорите за спогодба за социална сигурност между Република България и Република Беларус, в гр. Минск, Беларус.

Представители на института участваха и в Съвета на Европейския съюз по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси и в заседание на Общото събрание на Европейската платформа по социално осигуряване (ESIP) в гр. Брюксел, Белгия.

През 2019 г. НОИ беше особено активен в организирането на консултационни дни за българските граждани, живеещи в чужбина. Тази практика се утвърди като ефективна форма на международно сътрудничество с непосредствен резултат за осигурените лица. Наред с традиционно организираните българо-германски консултационни дни, които се провеждат в гр. Дюселдорф, през годината бяха организирани още три целодневни консултации, по време на които експерти от института отговаряха на въпроси и казуси, поставени от българската общност в гр. Виена, гр. Мадрид и гр. Александруполис. Събитията бяха отразени на интернет страницата на НОИ, в местните медии, разпространени бяха и информационни материали за осигурителните права на лицата, работещи в ЕС.

2.3. Сътрудничество с институциите и страните-членки на Европейския съюз

Националният осигурителен институт със свои експерти взе участие в регулярните заседания на Техническата комисия към ЕК в гр. Брюксел по въпросите за координиране на социалноосигурителния информационен обмен в рамките на ДЧ на ЕС и подготовка за прилагане на Регламенти (ЕО) № 883/2004 и № 987/2009.

Някои от по-важните теми и обучения, проведени там се отнасят до следното: обучение за електронен обмен на данни в сферата на обезщетенията за безработица „EESSI RINA Installation & Configuration Training“; практическо обучение в използването на Rina User Portal, както и обучение на тема „EESSI Operating & Managing and AP Training“.

3. Проекти с международно финансиране

Националният осигурителен институт продължи своята работа по стартирали през 2018 г. проекти, финансирани по линия на Европейски фондове, включително по линия на Европейския социален фонд (Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020 г.). Стартиран беше и един нов проект, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“ 2014 – 2020 г.

Инициирани бяха и нови възможности по линия на хоризонтални програми на ЕК като например Програмата за подкрепа на структурни реформи в ДЧ на ЕС. По нея бяха изготвени две проектни предложения, които бяха одобрени за подкрепа и тяхното изпълнение се очаква да започне през м. май 2020 г. Първото е свързано с „Подобряване на капацитета на Националния осигурителен институт в областта на планирането, мониторинга и оценката за идентифициране и анализ на стратегическите рискове пред социалното осигуряване“, а второто с „Техническа помощ за планиране на развитието и въвеждането на Институционалната архитектура на НОИ по отношение на осигурителния архив и неговата дигитализация“.

Проектите по които НОИ е партньор или директен бенефициент и са в напреднал стадий от изпълнението са следните:

3.1. Проект „Изграждане на система за електронен обмен на данни за социална сигурност между България и ЕС“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на европейската програма „Механизъм за свързване с Европа – сектор Телекомуникации“. Бенефициент е МТСП и проектът представлява подкрепа за подготовка на четирите институции – партньори (НАП, НОИ, НЗОК и АСП) по проекта за въвеждане на изискванията по прилагането на регламента за електронен обмен на данни в социалното осигуряване (EESSI). През 2019 г. проектът бе приключен и всички тестове на ЕК по отношение на разработване и инсталация на софтуерни продукти за осигуряване на съвместимост с другите компетентни институции за нуждите на обмена на данни в НОИ преминаха успешно.

3.2. Проект BG05M9OP001-3.010 „Експертиза на работоспособността“

Това е двугодишен съвместен проект на НОИ, Министерство на здравеопазването и Дирекция „Трудово право, общественото осигуряване и условия на труд“ на МТСП, който се изпълнява от 2017 г. и допринася за развитието на експертния капацитет при оценката на остатъчната работоспособност и отпускането на пенсии за инвалидност. Финансира се по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020 г. и се намира в етап на изпълнение, като през 2019 г. в изпълнение на проекта бяха постигнати следните резултати:

- ✓ Изготвен Доклад за проучване на опита на държави-членки на ЕС – Франция и Италия, които прилагат ICF стандартите на Световната здравна организация;
- ✓ Разработено ръководство за прилагане на Методиката на СЗО за оценка на здравния статус и уврежданията WHODAS 2.0.

3.3. Проект BG05M9OP001-3.016 „Изграждане на система за контрол върху експертизата на работоспособността“

През м. август 2018 г. НОИ сключи договор по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020 г. за проект относно изграждане на система за контрол върху експертизата на работоспособността. Той ще се изпълнява до м. декември 2020 г. и представлява възможност да бъдат анализирани в детайли съществуващите елементи на оценка с цел оптимизиране, надграждане и подобряване на действащия в момента модел и да бъде разгледана отново Концепцията за експертизата с цел нейното актуализиране.

Въз основа на анализите, ще се очертаят възможностите за предприемане на стратегически реформи и мерки с цел по-добро адресиране на нуждите от извършване на необходимите изменения и допълнения на законодателни, стратегически и оперативни документи. Към м. декември 2019 г. по-голямата част от дейностите, свързани с анализи и оценка на съществуващия модел, бяха стартирани и достигнали етапа на изводи и заключения, които ще бъдат факт в своята пълнота през 2020 г. В това число и дейностите по отчитане на обществените нагласи за евентуална реформа в съществуващия модел.

3.4. Проект BG05SFOP001-1.008-0001 „Развитие и въвеждане на Институционалната архитектура на НОИ за приоритетни процеси, свързани с пенсиите и предоставяне на електронни административни услуги“

Той се реализира чрез договор за изпълнение по ОПДУ, приоритетна ос „Административно обслужване и е-управление“, финансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Основната цел на проекта е развитието и въвеждането на Институционална архитектура (ИА) на НОИ за приоритетни процеси, свързани с пенсиите, чрез разработване на Интегрирана информационна система за пенсиите, в т.ч. и Електронно осигурително досие за пенсия за всяко осигурено лице и самоосигуряващ се в частта бизнес логика, процеси и данни.

С настоящия проект се поставя акцент върху пенсиите, като основна, ключова дейност на НОИ, респективно – изграждането на ИА на НОИ стартира с приоритетните процеси по отпускане и изплащане на пенсиите и добавките по КСО и надграждане на административните услуги, свързани с тях. Проектът реализира частично и Секторната стратегия за развитие на електронното управление в НОИ – „е-осигуряване“ 2018 – 2023 г.

3.5. По програма на ЕС за подкрепа на структурни реформи на държавите членки, Националният осигурителен институт подаде две искания за подкрепа.

Проведоха се дискусии и преговори с представители от ЕК по внесените искания по Програмата във връзка с конкретизиране на отделни аспекти от Техническата помощ и бюджета. Подадените искания получиха официално одобрение от ЕК в края на 2019 г., като техните наименования са следните:

- ✓ Искане № 1: „Подобряване на капацитета на Националния осигурителен институт в областта на планирането, мониторинга и оценката за идентифициране и анализ на стратегическите рискове пред социалното осигуряване“;
- ✓ Искане № 2: „Техническа помощ за планиране на развитието и въвеждането на Институционалната архитектура на НОИ по отношение на осигурителния архив и неговата дигитализация“.

ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

I. СИГУРНОСТ

Цялостната организация по получаването, създаването, отчитането и съхранението на документите и носителите, съдържащи класифицирана информация по Закона за защита на класифицираната информация и Правилника за прилагането му, за отбранително-мобилизационната подготовка на централно и териториално ниво, както и за дейностите по създаване на условия за осъществяване на дейността на специализираната и общата администрация в условията на извънредни ситуации и бедствия се осъществяват от специално обособено звено в ЦУ на НОИ. Функциите са разпределени в следните три направления:

1. Регистратура за класифицирана информация и контролни пунктове в НОИ

В регистратурата за класифицирана информация (КИ) се получават, създават, регистрират, разпределят, изпращат и съхраняват документите и материалите, съдържащи класифицирана информация. През 2019 г. „СР“ – Регистратура на НОИ получи сертификат за сигурност на КИС (комуникационните и информационните системи). За обезпечаване на дейността през годината са извършени следните дейности:

- Приемани, регистрирани и разпределяни са за обработка класифицирани документи за: отпускане на пенсии, изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО, признаване на трудови злополуки, заверка на осигурителни книжки, изготвяне на справки за осигурители и осигурителен доход;
- Чрез регистратурата за КИ в ЦУ на НОИ са получавани и препращани всички класифицирани документи за контролните пунктове на НОИ;
- Осъществявано е методическото ръководство и контрол на дейността на контролните пунктове, като със служителите в тях са проведени два семинара;
- Приемани и съхранявани са подадените декларации по чл. 35 от ЗПКОНПИ;
- Организирана е процедура и се води входяща и изходяща документация по издаване на разрешения за достъп до класифицирана информация на служители в ЦУ и ТП на НОИ;
- Прекратявани са разрешения и съответно получавани и изпращани такива на напуснали и новоназначени служители;

- Актуализирани са списъците на длъжностите и заемащите ги лица в института с достъп до държавна и служебна тайна и съответно е извършено обучение на служителите включени в списъка по чл. 37 от ЗЗКИ и чл. 23 от ППЗЗКИ;
- Изготвяни са справки за ДКСИ, ДАНС, ТП на НОИ и други;
- Назначена комисия извършва дейност по унищожаване на класифицирани документи с изтекъл срок на защита и без историческо значение.

2. Специален регистър

В регистъра се съхраняват данните за социално и здравно осигуряване, трудовите договори и паричните обезщетения за временна неработоспособност и помощи от ДОО на военнослужещите по Закона на отбраната и въоръжените сили на Република България, държавните служители, офицерите, сержантите и гражданските лица по Закона за МВР и държавните служители, офицерите и гражданските лица по Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (съгласно чл. 4, ал. 1, т. 4 от КСО), както и ведомствата заявили се в „специален регистър“ на Агенция по вписванията.

При постъпване на писмено искане от специалния регистър на НОИ са изготвяни различни справки във връзка с парични обезщетения за безработица, за осигурителен стаж и доход, при пенсиониране, при подаване на жалби и образуване на съдебни производства.

Ежемесечно през 2019 г., са получавани и проверявани, болнични листове за временна неработоспособност или бременност и раждане на служители от специалните служби и документите, придружаващи тези болнични листове, като са изчислявани и изплащани обезщетенията свързани с тях и е изготвяна статистическа информация за извършените плащания.

3. Управление при кризи и отбранително-мобилизационна подготовка (УК и ОМП)

През 2019 г. е разработен План за дейностите по управление при кризи и отбранително-мобилизационна подготовка и сигурност в ЦУ и ТП на НОИ и са извършени необходимите дейности по планиране, изготвяне и разпределяне на бюджетните средства по УК и ОМП от консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване.

Специално назначена комисия извърши дейност по унищожаване на класифицирани документи с изтекъл срок на защита.

Във връзка с подготвяния от Министерство на отбраната (МО) доклад, съдържащ стратегически преглед на „Състоянието на отбранително-мобилизационната подготовка в министерствата, ведомствата и териториалните органи на изпълнителната власт, изпълняващи задачи, свързани с отбраната на страната“, бе изготвена и изпратена в МО справка с необходимата информация за военновременното планиране.

Относно организиране отсрочването на запасни от повикване във въоръжените сили през периода 2020 – 2021 г., е изготвен и изпратен на МО списък на длъжностите, съгласно Националната класификация за професиите и длъжностите, изпълнявани от запасни в ЦУ и ТП на НОИ София-град, определени за безусловно отсрочване със съответната бройка.

Ежемесечно е отчитано и са извършени плащания по възложени за изпълнения и контрол на договори за абонаментна поддръжка и обслужване на пожароизвестителни системи (ПИС), пожарогасителни системи (ПГС) и носими-возими пожарогасители (НВПГ) в системата на НОИ.

През 2019 г. е оптимизирана процедурата по издаване на електронни пропуски за посетители чрез въвеждане на електронна система за регистриране на посетителите в ЦУ и ТП на НОИ София-град. Извършено е и регулярно поддържане на пунктовете за управление на НОИ в техническа готовност за използване.

Планирана и организирана е работата по осъществяване на денонощното дежурство и пропускателния режим и сигурността в сградата на НОИ. Ежемесечно е изготвян график и задължителните отчетни форми за сумирано отчитане на трудовото възнаграждение.

Осъществяван е контрол при отчитане на извънредния труд на дежурните служители и контрол по спазване на мерките за пожарна безопасност, поддръжка на пожаротехническите средства и доставка на нови.

През 2019 г. са провеждани разнообразни мероприятия и обучения, по-важните от които са:

- Организирана и проведена е работна среща за обмяна на опит по запознаване с изискванията на закона за защита при бедствия и за придобиване на практически умения, в Центъра за професионална квалификация на РДПБЗН град Монтана;
- Взето е участие в проиграване на учение „Оценка на нужди след настъпила бедствена/кризисна ситуация, при взаимодействие на екипите от ЕСС“ в Националния учебен център на БЧК, с. Лозен;
- Проведени са два семинара с ръководния състав и отговорниците по УК и ОМП в ТП на НОИ по въпросите за дейността на института във военно време, военновременното планиране и защитата при бедствия;
- Експерт на НОИ взе участие в семинар на тема „Закон за киберсигурност и Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност“ и премина първоначално обучение по защита на класифицираната информация в Държавната комисия по сигурността на информацията;
- Проведена е учебна евакуация и две обучения на работната група за действие при извънредни ситуации и аварийно-спасителната група, във връзка с изпълнение на Плана за защита на пребиваващите в сградата на НОИ при бедствия;
- В изпълнение на Плана за действие на НОИ при извънредни ситуации, вследствие на тероризъм, със заповед на управителя на НОИ е проведено обучение на служители на ЦУ и ТП на НОИ София-град, включени във ведомствения щаб, работната група за действие при извънредни ситуации и аварийно-спасителната група, по темите „Противодействие на тероризма“ и „Противодействие на оръжията за масово поразяване“. Провеждани са и ежемесечни тренировки по оповестяване на директорите в ЦУ и ТП на НОИ.
- Извършен е първоначален инструктаж на новоназначени служители в ЦУ на НОИ и запознаването им пропускателния режим, мерките за защита при бедствия, пожари и извършване на евакуация.

II. ФИНАНСОВ КОНТРОЛ

Финансовият контрол в Националния осигурителен институт се осъществява чрез изградени и ефективно функциониращи системи за финансово управление и контрол (СФУК), обезпечени чрез разписани правила и процедури, съгласно разпоредбите на Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС).

Системите за финансово управление и контрол включват система за предварителен контрол и система за двоен подпис по отношение на поемането на финансови задължения и извършването на разходи. В института са изградени и функционират адекватни СФУК, съобразени с промените в законодателството и политиките в областта на социалното осигуряване. Създадени са условия, на база извършен мониторинг, за актуализация на вътрешните документи, процедури и политики, с оглед ефективното функциониране и непрекъснато надграждане на елементите на финансовото управление и контрол.

През 2019 г. управлението на института беше насочено към постигане на стратегическите цели, изпълнение на ключовите стъпки и набеязаните мерки в резултат на извършения преглед и направената през 2018 г. самооценка на СФУК. Управленската отговорност се осъществяваше при спазване на принципите за законосъобразност, добро финансово управление и прозрачност.

Прилагането на интегрираната рамка, включваща петте взаимосвързани елемента на системите за финансово управление и контрол: контролна среда, управление на риска,

контролни дейности, информация и комуникация и мониторинг е една от най-важните предпоставки за реализирането на поставените цели и функционирането на адекватни системи за финансово управление и контрол.

Системите за контрол, разработени в НОИ продължиха и през 2019г. да са адаптивни и гъвкави, реагиращи адекватно на промените на средата. Осигурена е и продължава да функционира система за докладване на различните контролни нива. Това се отнася и за разработените и функциониращи механизми за разделяне на отговорностите по функциите одобряване, изпълнение, осчетоводяване и контрол.

Териториалните поделения на НОИ, като второстепенни разпоредители с бюджетни кредити, провеждат на местно ниво политиката на института в областта на общественото осигуряване като част от социалната политика на държавата и административат осигурителните рискове. Чрез своята дейност териториалните поделения подпомагат изпълнението на стратегическите и оперативни цели на НОИ. Те осъществяват контрол по спазване на осигурителното законодателство, законосъобразното управление на средствата на ДОО, следвайки принципите на икономичност, ефективност и ефикасност, анализират потенциалните ситуации и предприемат необходимите действия за гарантиране постигането на целите.

Силно предимство при реализирането на поставените цели е функционирането на много добре развити и внедрени на всички нива в териториалното поделение системи за финансово управление и контрол.

В института е създаден необходимият административен капацитет за осигуряване на съответствие с изискванията на ЗФУКПС и правилното прилагане на методологията, утвърдена от министъра на финансите. Териториалните поделения и Централно управление са обезпечени с финансови контролори, осъществяващи предварителния контрол по законосъобразност в системата на НОИ.

Предварителният контрол, като част от системата на финансово управление и контрол, е контрол за законосъобразност на всички документи и действия, свързани с финансовата дейност, и се осъществява чрез проверки преди поемане на задължение и преди извършване на разход. Осъществява се текущо, посредством извършването на проверки на представяните документи и изразяване на мнение за одобрение или неодобрение, документирано в издаването на контролни листа. През 2019 г. общият брой на изразените мнения, обективирани в контролни листове, след осъществен предварителен контрол по законосъобразност в централно управление, е 1 843 бр., в т.ч. 692 за поемане на задължение, 1 151 за извършване на разход, от които 30 са становища за неодобрение и изискване на допълнителни документи.

И през 2019 г. са спазени сроковете при произнасяне върху представените документи, дори е налице е предсрочност при осъществяване на тази дейност, документирано в писмения регистър на финансовия контролор. Съблюдавани са правилата, регламентирани във вътрешните документи, регламентиращи дейността на финансовия контролор, както и съотносимите към дейността други вътрешни актове в областта.

III. ВЪТРЕШЕН ОДИТ

Дейността по вътрешен одит се осъществява в съответствие с изискванията на Закона за вътрешния одит в публичния сектор, Стандартите за вътрешен одит в публичния сектор, Етичния кодекс на вътрешните одитори и Статута на дирекция „Вътрешен одит“ в НОИ. Вътрешният одит предоставя увереност и консултации, предназначени да допринасят за добавянето на стойност и подобряване дейността на института.

Основните цели на дирекцията са заложили в Стратегически план за дейността по вътрешен одит за периода 2017 – 2019 г. и в плановете за съответната календарна година.

В Годишния план за дейността на дирекция „Вътрешен одит“ на НОИ за 2019 г. са планирани и изпълнени 15 одитни ангажимента в ТП на НОИ – Враца, Смолян, Шумен, Ловеч, Силистра, Пловдив, Перник, Ямбол и Варна. През годината предмет на одит бяха и два

Обединени осигурителни архива във Враца и Силистра.

По предложение на дирекция „Вътрешен одит“ със заповед на управителя, беше извършена промяна в утвърдения план за одитната дейност през 2019 г. въз основа на следните мотиви:

- 1) Допълнително възложените задачи от ръководството извън първоначално утвърдения план във връзка с:
 - одитен ангажимент за консултиране, свързан с процеса на реимбурсиране от Великобритания на обезщетения за безработица по Регламент (ЕО) № 883/2004 г.;
 - две извънредни проверки в ТП на НОИ – Ямбол и Силистра.
- 2) Промяната на рисковия профил на НОИ, тъй като съгласно изискването на международните стандарти за вътрешен одит (задължителни за организациите от публичния сектор), годишните планове трябва да бъдат преразглеждани и коригирани при настъпили промени в рисковата среда. При периодичния преглед на рисковете като съществен беше оценен рискът от измами. Това доведе до включване в плана за одитната дейност за 2019 г. на одитен ангажимент за увереност, свързан с управлението на риска от измами в НОИ.

През 2019 г. планът на дирекция „Вътрешен одит“ бе изпълнен, като три от одитните ангажименти за увереност към 31 декември все още бяха в процес на изпълнение.

Одитите обхващаха дейностите: пенсии, краткосрочни плащания и ревизионна дейност, обществени поръчки и управленската дейност, осигурителен архив, както и процеса по управление на риска, включително риска от измами.

Общият брой на направените констатации в одитните доклади е 64. От тях 15 бр. са за нарушение на нормативни актове, в т. ч. 5 бр. на Закона за обществените поръчки. Дадени са 43 препоръки, които са отразени в Общия регистър на препоръките в НОИ. От териториалните поделения бяха изготвени планове за действие. Планираните мерки за изпълнение на препоръките бяха адекватни и навременни. Извършено бе проследяване изпълнението на препоръките, дадени от одитите, извършени през 2018 и 2019 г., като проверката установи, че всички препоръки са изпълнени.

С цел подобряване на качеството и осъществяване на текущ надзор върху дейността по вътрешен одит, директорът на дирекцията след всеки приключил одитен ангажимент прави оценка на извършения одит чрез Програмата за осигуряване на качеството и усъвършенстване на вътрешния одит. Към всеки одитен доклад ръководителите на ТП на НОИ попълват „формуляр за обратна връзка“.

В рамките на одитните ангажименти одиторите извършват консултации, свързани с процеса по определяне на цели, управление на риска и отчитане изпълнението на целите.

През 2019 г. вътрешните одитори бяха включени в обучения и семинари на различни теми, организирани и проведени от Института на вътрешните одитори в България, Министерството на финансите и ИПА.

IV. ИНСПЕКТОРАТ

Инспекторатът е на пряко подчинение на управителя и осъществява административен контрол върху дейността на института и на неговите териториални поделения като извършва планови, комплексни и тематични проверки по утвърден годишен план, както и проверки по сигнали и при случаи с широк обществен отзвук. Дейността на Инспектората е насочена към всеобхватно, обективно, безпристрастно и точно изясняване на проверяваните проблеми и предлагане на мерки за решаването им.

Съгласно утвърдения Годишен план за дейността на Инспектората за 2019 г. са поставени следните основни цели: 1) Осъществяване на контрол върху предоставяните административни услуги на гражданите; 2) Разкриване на нарушения при функционирането на администрацията и превенцията им чрез изготвянето на препоръки и предложения за

ограничаването на негативните явления в дейността на администрацията. Извършване на дейности по отстраняване на констатираните нарушения; 3) Повишаване ефективността и качеството на работа на администрацията на НОИ и териториалните му поделения; 4) Осъществяване на дейности по превенция и противодействие на корупцията и разширяване на сътрудничеството и комуникацията с държавни структури на законодателната, изпълнителната и съдебната власт и с неправителствени организации; 5) Укрепване на административния капацитет и повишаване на професионалната квалификация на служителите в Инспектората.

За постигане на целите, дейността на Инспектората е насочена към извършването на проверки по спазване на законите, подзаконовите и вътрешноведомствените актове за организацията на работа и извършваната дейност в проверяваните административни структури с цел ограничаване на негативни явления и подобряване на дейността на администрацията, както и извършване на проверки по сигнали и предложения срещу незаконни и/или неправилни действия или бездействия на служители от администрацията на НОИ.

Общият брой на извършените проверки през 2019 г. е 136, от които 106 по сигнали и жалби на граждани и 30 планови проверки. За всяка проверка се изготвя доклад до управителя за резултатите, в който се извършва анализ на причините и обстоятелствата, свързани с констатираните нарушения, и се предлагат мерки за отстраняването им.

1. Планови проверки

В изпълнение на дейностите от Годишния план за 2019 г. са извършени 30 планови тематични проверки, както следва:

- Проверка на предоставяните административни услуги на гражданите съобразно Наредба за административното обслужване и спазването на Вътрешните правила за административното обслужване в НОИ – извършени две планови тематични проверки в две териториални поделения на НОИ.
- Проверка на неподадените в срок декларации по чл.35, ал. 1, т. 2 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество от служители на НОИ.
- Проверки на достоверността на подадените декларации по чл. 35, ал. 1, т. 1 от ЗПКОНПИ – 24 бр.
- Проверка относно спазване на Инструкция № 5 от 30.06.2005 г. на управителя на НОИ за приемане и съхранение на разплащателни ведомости и трудовоправни документи на прекратени осигурители без правопреемник.
- Проверка за срочното и законосъобразно изпълнение на задълженията за работа със запитвания, сигнали и предложения на граждани и спазване на указания на Инспектората за разглеждане на жалби и сигнали по реда на Кодекса за поведение на служителите в НОИ, включително и спазване на срока за произнасяне по жалби, подавани по реда на чл.117 от КСО.
- Проверка на организационната структура и административния капацитет на дирекция „Информационни и комуникационни технологии“ в ЦУ на НОИ.

2. Извънпланови проверки

Извънпланови проверки се извършват във връзка с постъпили сигнали и предложения по реда на АПК и Кодекса за поведение на служителите в НОИ или по разпореждане на органа на власт. В изпълнение на тази дейност през 2019 г. са извършени 106 извънпланови проверки.

През 2019 г. в Инспектората на НОИ са получени 52 жалби и сигнали от граждани и институции, за изясняването на които са извършени 42 проверки, като в останалите 10 случая са предприети следните действия:

- По четири от сигналите не е образувано производство поради анонимност на подателя;

- Четири сигнала са оставени без разглеждане, тъй като не съдържат нови факти и обстоятелства (на основание чл. 124 от АПК);
- Два сигнала са изпратени по компетентност на други дирекции в ЦУ на НОИ.

В ТП на НОИ са постъпили 60 сигнала, свързани с нарушения на Кодекса за поведение на служителите в НОИ, по които са извършени проверки от определените със заповед на директорите на териториалните поделения комисии по етика. За изясняване на съдържашите се в сигналите твърдения са изискани информация и обяснения от длъжностните лица, имащи отношение по случая са проверени всички документи. Проверката в зависимост от резолюцията и констатациите е приключвала с доклад до управителя и/или отговор до подателя в рамките на определения срок. В резултат на извършените проверки на директорите на териториални поделения и директори на дирекции в ЦУ е обръщано внимание и/или са дадени препоръки за предприемане на конкретни действия във връзка с констатациите с цел подобряване на организацията на дейността, недопускане в бъдеще на грешки, засягащи правата на гражданите и на поведение в разрез с Кодекса за поведение на служителите в НОИ.

Извършена е проверка по ЗПКОНПИ относно спазване на срока за подаване на декларации за имущество и интереси по чл. 35, ал. 1, т. 2 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗПКОНПИ) от задължените лица по §2, ал.1 от Допълнителните разпоредби на ЗПКОНПИ, служители в администрацията на НОИ, както и 3 проверки по инициатива на органа на власт в териториалните поделения в градовете Разград, Добрич и Кюстендил.

За периода 2016 – 2019 г. се наблюдава известна динамика в общия брой на извършените проверки (планови и извънпланови), като осъществените през 2016 г. (97) нарастват до 113 за 2017 г. През 2019 г. (136) също се отчита повишение на проверките спрямо 2018 г. (90), а спадът им през 2018 г. спрямо 2017 г. се дължи на по-малкия брой жалби и сигнали, свързани с административни производства и Кодекса за поведение на служителите.

3. Дисциплинарни производства и мониторинг по спазване на препоръките и предложенията

През годината в резултат на извършените от Инспектората проверки са предложени, образувани и наложени дисциплинарни производства и наказания, както следва:

- предложения за образуване дисциплинарни производства – 46;
- образувани дисциплинарни дела – 15;
- необразувани дисциплинарни дела – 31;
- наложени дисциплинарни наказания – 15, от които едно „порицание“, 12 „забележка“, едно „отлагане повишаване в ранг с 1 година“, едно „понижаване в по-долен ранг за срок от 9 месеца“

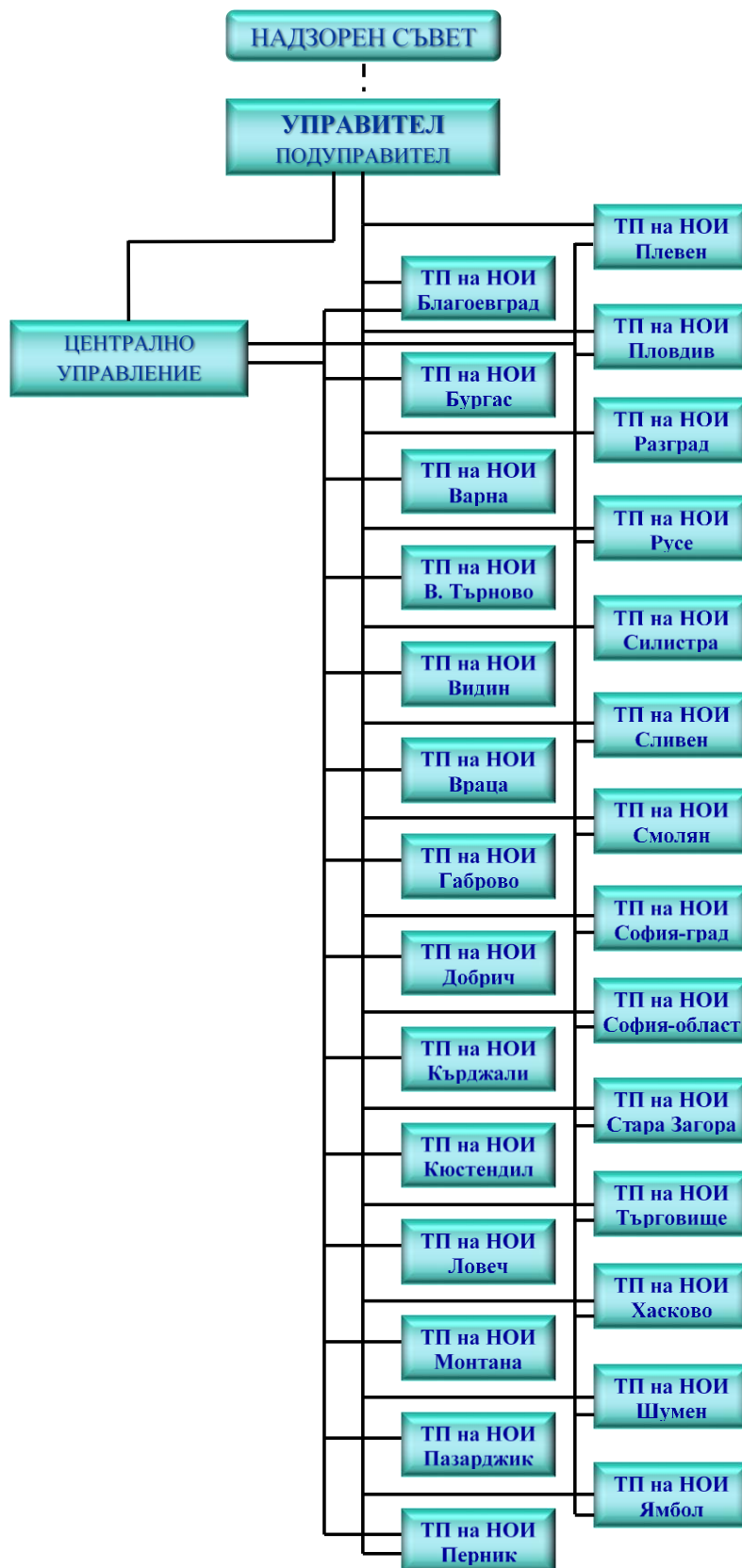
Инспекторатът осъществява мониторинг за спазване на препоръките и предложенията, дадени в резултат на извършените проверки и проследява спазването на сроковете за информиране от страна на териториалните поделения относно изпълнението на дадените предложения във връзка с отстраняване на констатирани нарушения и предприетите действия в резултат на направените препоръки. Контролът за изпълнението на препоръките и резултатите от въвеждането им се осъществява и при извършване на последващи проверки на място в ТП на НОИ.

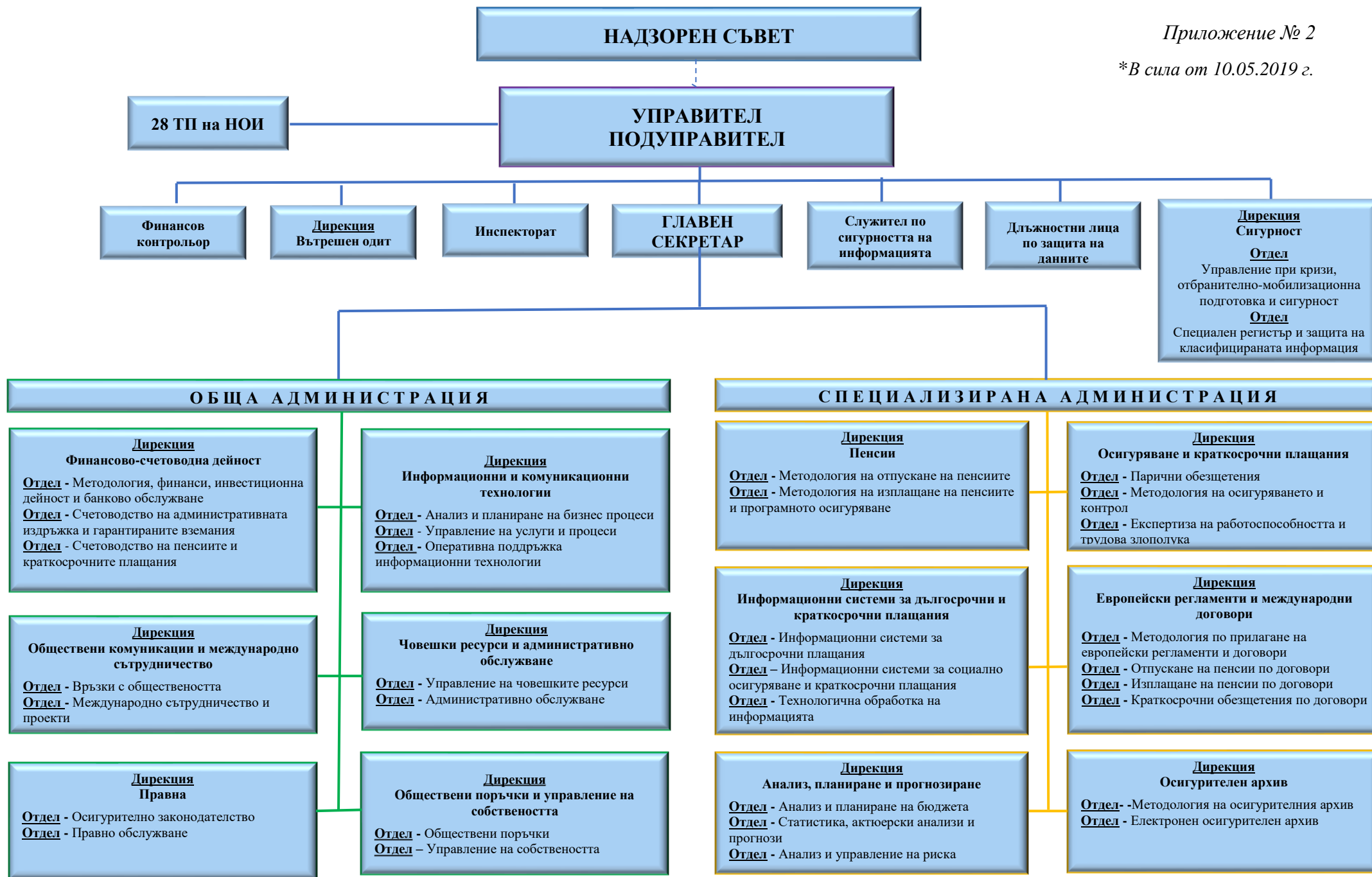
През 2019 г. във връзка с констатирани при проверките пропуски, слабости и грешки в дейността на администрацията на ЦУ и ТП на НОИ е актуализиран Кодекса за поведение на служителите, като е обособена глава „Противодействие на корупцията“. В съответствие с изискванията на Закона за администрацията (чл. 46, ал. 4, т. 10) и ЗПКОНПИ (чл. 49), са изготвени и утвърдени Вътрешни правила за защита на лицата, подали сигнали за несъвместимост, корупция, корупционни прояви или конфликт на интереси в НОИ.

В докладите от извършените планови и извънпланови проверки са направени предложения за изготвяне и утвърждаване на вътрешни правила за дейността на проверяваните териториални поделения, при установена липса на такива, както и актуализация на съществуващите.

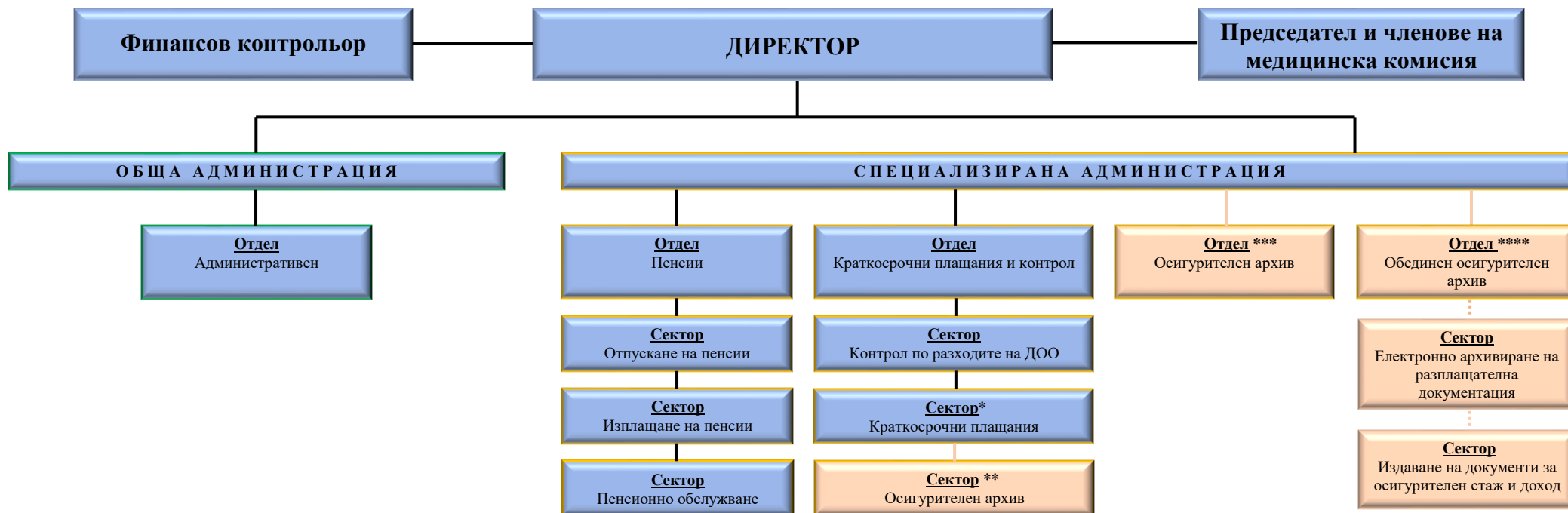
ПРИЛОЖЕНИЯ

Обща организационна схема на Националния осигурителен институт

Структура на териториално поделение на НОИ

- * В ТП на НОИ – Пловдив, Варна и Бургас съществуват два сектора „Краткосрочни плащания“.
- ** Секторът съществува към отдел „КПК“ в 10 ТП на НОИ – Варна, Кърджали, Пазарджик, Русе, Сливен, София-област, Стара Загора, Хасково, Шумен и Ямбол.
- *** Отделът съществува към специализираната администрация в 1 ТП на НОИ – Бургас.
- **** Отделът съществува към специализираната администрация без обособени сектори в 1 ТП на НОИ – Силистра.
- Отделът съществува към специализираната администрация с два обособени сектора в 5 ТП на НОИ – Кюстендил, Ловеч, Пловдив, Търговище и Враца.

Структура на териториално поделение на НОИ – София-град

